

**Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XXIII/57/2008
Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej z dnia 29 maja 2008 r.**

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA
SKARŻYSKA-KAMIENNEJ**

- część tekstowa - forma ujednolicona -

- 2008 -

Nazwa: Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Skarżyska-Kamiennej

Umowa: Nr 90/2005 z dnia 28.12.2005 r.

Zleceniodawca: Gmina Skarżysko-Kamienna

Skład zespołu projektowego:

mgr Kazimierz BALD	<i>uprawnienia urbanistyczne nr 263/88 członek Okręgowej Izby Urbanistów z siedzibą w Warszawie – WA-006</i>
mgr inż. arch. Ewa KRAKOWSKA	<i>uprawnienia urbanistyczne nr 1099/90 członek Okręgowej Izby Urbanistów z siedzibą w Warszawie – WA-095</i>
mgr inż. arch. Anna OLBROMSKA	
mgr Krzysztof KARSKI	<i>uprawnienia urbanistyczne nr 219/88</i>
inż. Tomasz MATAŁOWSKI	<i>uprawnienia nr 522/89/WŁ członek Łódzkiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa – ŁOD/IS/6508/04</i>
mgr inż. kom. Bogusław PIASECKI	

Tekst ujednoczony 2008r stanowi nowy zapis Studium tj. „Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Skarżyska-Kamiennej”.

Potrzeba nowego ujednoczonego zapisu wynika z:

- 1) powiązania „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Skarżyska-Kamiennej” zatwierdzonego Uchwałą Nr 4/27/2000 Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej z dnia 27.04.2000r oraz „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla Osiedli Ogorzałe i Książęce na terenie miasta Skarżyska-Kamiennej” zatwierdzonego Uchwałą Nr 3/27/2002 Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej z dnia 19.12.2002r;
- 2) uwzględnienia wymogów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 27 marca 2003r (Dz. U. Nr 80 z 2003);
- 3) uwzględnienia nowych elementów uwarunkowań wynikających z polityki rozwoju województwa świętokrzyskiego samego miasta Skarżyska-Kamiennej, opracowań branżowych i aktualnej bazy informacyjnej;

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie.....	6
UWARUNKOWANIA ROZWOJU	8
I. Stan miasta, położenie w regionie	9
I.1. Ogólne informacje o mieście	9
I.2. Skarżysko-Kamienna w układzie regionalnym	9
II. Uwarunkowania wynikające z polityki wojewódzkiej.....	11
II.1. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego	11
II.2. Zmiana przepisów prawnych dotyczących parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa świętokrzyskiego	13
III. Uwarunkowania demograficzne i rynku pracy.....	14
IV. Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna.....	17
IV.1. Charakterystyka struktury użytkowania terenów miejskich w tym użytków rolnych i leśnych.....	17
IV.2. Podstawowe zasady regionalnej polityki przestrzennej w stosunku do gruntów rolnych.....	19
IV.3. Polityka w stosunku do lasów i zalesień	20
V. Uwarunkowania wynikające z zainwestowania i użytkowania terenów	22

V.1. Ocena stanu zainwestowania miasta i jego układu przestrzennego	22
V.2. Wybrane elementy zainwestowania miejskiego.....	24
VI. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska, wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego	28
VI.1. Uwagi ogólne.....	28
VI.2. Położenie fizyczno-geograficzne	28
VI.3. Budowa geologiczna, rzeźba terenu, warunki klimatyczne.....	29
VI.4. Wody powierzchniowe i podziemne	30
VI.5. Zagrożenie środowiska, życia i mienia ludności.....	33
VI.6. Prawne formy ochrony przyrody w mieście	35
VII. Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego, zabytków oraz kultury współczesnej.....	40
VII.1. Walory środowiska kulturowego.....	40
VII.2. Spis obiektów zabytkowych na terenie miasta	41
VII.2.1. Rejestr zabytków	41
VII.2.2. Kwerenda (Ewidencja Zabytków Architektury i Budownictwa ze stycznia 2006 r.) Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Kielcach	42
VII.2.3. Zabytki archeologiczne i stanowiska archeologiczne	55
VII.2.4. Stan miejsc i obiektów pamięci narodowej, znajdujących się na terenie miasta Skarżyska-Kamiennej.....	56
VIII. Uwarunkowania wynikające ze stanu systemu komunikacji.....	57
VIII.1. Charakterystyka istniejącego systemu transportowego	57
VIII.2. Stan układu komunikacyjnego	57
VIII.3. Walory układu komunikacyjnego	59
VIII.4. Bariery i sytuacje konfliktowe układu komunikacyjnego.....	59
VIII.5. Istotne uwarunkowania przekształceń układu ulicznego	60
IX. Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów infrastruktury technicznej	60
IX.1. Zaopatrzenie w wodę	60
IX.2. Odprowadzanie ścieków sanitarnych.....	64
IX.3. Orowadzenie ścieków deszczowych	66
IX.4. Zaopatrzenie w gaz.....	67
IX.5. Zaopatrzenie w ciepło	69
IX.6. Gospodarka odpadami.....	72

IX.7. Energetyka.....	73
IX.8. Telefonizacja.....	75
KIERUNKI ROZWOJU I ZAGOSPODAROWANIA	76
X. Strategia rozwoju miasta Skarżysko-Kamienna.....	77
XI. Kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta	83
XI.1. Generalne ustalenia „Studiów” z 2000 i 2007 roku	83
XI.2. Zmiany w niniejszej wersji STUDIUM w stosunku do uprzednich ustaleń ...	85
XII. Ustalenia dotyczące kierunków i wskaźników zagospodarowania oraz użytkowania terenów, wymagania dotyczące ład przestrzennego w tym urbanistyki i architektury, tereny do wyłączenia spod zabudowy, wytyczne do uwzględnienia w planach miejscowych, przestrzeń publiczna	86
XII.1. Ustalenia generalne	86
XII.2. Obszary przestrzeni publicznej	92
XII.3. Uszczegółowione ustalenia w stosunku do rejonów miasta objętych „Lokalnym programem rewitalizacji miasta Skarżyska-Kamiennej na lata 2007-2013” (z 2005 roku)	93
XIII. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego.....	95
XIII.1. Uwagi ogólne	95
XIII.2. Ochrona wód, powietrza, ochrona przed hałasem.....	96
XIII.3. Unormowanie gospodarki odpadami	99
XIII.4. Ochrona gleb, lasów, promocja funkcji turystyczno-wypoczynkowej.....	100
XIII.5. Wnioski do kształtowania polityki przestrzennej miasta.....	102
XIV. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	104
XV. Kierunki rozwoju systemów komunikacji	108
XV.1. Przesłanki rozwoju	108
XV.2. Szacunek globalnej wielkości ruchu	109
XV.3. Koncepcja układu ulicznego	109
XV.4. Wskazania do kształtowania ważnych tras układu ulicznego miasta, ich charakterystyka, parkingi	111
XV.5. Układ kolejowy	114
XVI. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej.....	115
XVI.1. Zaopatrzenie w wodę	115

XVI.2. Odprowadzanie ścieków sanitarnych	115
XVI.3. Orowadzenie ścieków deszczowych	116
XV.4. Zaopatrzenie w gaz	116
XVI.5. Zaopatrzenie w energię ciepłą	117
XVI.7. Energetyka.....	120
XVII. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym oraz o znaczeniu ponadlokalnym.....	122
XVII.1. Cele publiczne	122
XVII.2. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym	122
XVII.3. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.....	123
XVIII. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych	125
XIX. Obszary wymagające przekształceń, rewitalizacji, rekultywacji.....	125
XX. Zabezpieczenie warunków obronności i obrony cywilnej	126
XXI. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.....	127
XXII. Zakres pokrycia obszaru miasta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz zakres koncepcji programowych i zagospodarowania wybranych rejonów miasta.....	127
XXII.1. Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (opracowanych po 1 stycznia 1995 r.)	128
XXII.2. Podjęte uchwały o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.....	130
XXII.3. Obszary objęte obowiązkiem sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.....	130
XXII.4. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.....	131
XXII.5. Zakres koncepcji programowych i zagospodarowania wybranych rejonów miasta	131

WPROWADZENIE

1. Rada Miasta Skarżyska-Kamiennej podjęła Uchwałę Nr XXV/39/2005 w dniu 28 kwietnia 2005 r. „w sprawie przystąpienia do zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Skarżyska-Kamiennej” zatwierdzonego Uchwałą Nr 4/27/2000 Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej z dnia 27.04.2000 r. oraz „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla Osiedli Pogorzale i Książęce na terenie miasta Skarżyska-Kamiennej zatwierdzonego Uchwałą Nr 3/27/2002 Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej z dnia 19.12.2002 r.”.

2. W uzasadnieniu podano między innymi:

„Nowe uwarunkowania społeczno-ekonomiczne i prawne oraz zmieniające się przepisy ustawy o planowaniu przestrzennym, spowodowały dezaktualizację niektórych ustaleń ww. opracowań”;

„Ponadto wymagana przepisami obowiązującej ustawy zgodność rozwiązań planów miejscowych z ustaleniami studium, w znacznym stopniu utrudniła opracowywanie planów miejscowych dla wielu obszarów miasta”.

Założono, że zmiany zawarte w ustaleniach Studium powinny doprowadzić do poprawy (między innymi):

„ładu przestrzennego ...”

„... lepszej dostępności do usług oraz udostępnieniu terenów potencjalnym inwestorom”

„ładu ekonomicznego związanego z tworzeniem udogodnień dla działalności gospodarczej”

„ładu ekonomicznego związanego z poprawą stanu środowiska przyrodniczego gminy”.

3. Za główne powody zmiany „Studiów” uznaje się przyczyny przedstawione w punkcie 2-gim, tj. związane ze zmianą ustawy – wprowadzeniem dodatkowych rygorów co do zgodności, a nie tylko spójności pomiędzy planami miejscowymi a studium, uwarunkowania wynikające ze zmiany prawa nie tylko w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Jako poważaną przesłankę zmiany Studium uznaje się także zmiany w regulacjach prawnych województwa świętokrzyskiego dotyczących ustaleń w zakresie obszarów przyrodniczych objętych różnymi formami ochrony oraz decyzji dotyczących polityki związanej z gospodarką odpadami.

Istotnym powodem jest także proces transformacji podstaw gospodarczych bytu miasta związany ze skutkami pozytywnymi i negatywnymi gospodarki wolnorynkowej.

4. Oba „Studia” wymienione w ustępie 1 wykonane zostały w oparciu o ustawę z dnia 7 lipca 1994 r. o planowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 89 z 1994 r.), która została zastąpiona ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80 z 2003 r.).

Po uchwaleniu „Studium” miasta wykonane zostały tak istotne opracowania i podjęte decyzje, jak:

- 1) „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego” - 2002r.;
- 2) „Strategia rozwoju miasta Skarżysko-Kamienna na lata 2007-2020” przyjęta 28 czerwca 2006 r.;
- 3) „Lokalny program rewitalizacji miasta Skarżyska-Kamiennej na lata 2007 - 2013”, 2005 r.; Plan Rewitalizacji - przyjęty przez Radę Miasta Skarżysko-Kamienna 23 października 2006 r.;
- 4) Decyzja Wojewody Świętokrzyskiego dotycząca zamknięcia składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Skarżysku-Kamiennej - Łyżwy do dnia 31.12.2005 r.;
- 5) szereg Rozporządzeń Wojewody Świętokrzyskiego z 14 lipca 2005 r. w sprawie wieloprzestrzennych obszarów objętych szczególnymi formami ochrony przyrody, zawartych w Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 156 z 2005 r.;
- 6) „Opracowanie ekofizjograficzne dla miasta Skarżysko-Kamienna”, 2006;
- 7) seria „Informatorów statystycznych” Wydziału Promocji i Rozwoju Miasta Urzędu Miasta Skarżysko-Kamienna;
- 8) Uchwała Nr XXXVIII/53/2006 z dnia 28.06.2006 r. w sprawie przyjęcia Oceny aktualności uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Skarżyska-Kamienna;
- 9) Uchwała Nr XIX/77/2004 z dnia 02.12.2004 r. w sprawie uchwalenia Programu Ochrony Środowiska dla miasta Skarżyska-Kamiennej oraz Planu Gospodarki Odpadami dla Związku Międzygminnego „Utylizator”.

UWARUNKOWANIA ROZWOJU

I. STAN MIASTA, POŁOŻENIE W REGIONIE

I.1. Ogólne informacje o mieście

1. Skarżysko-Kamienna jest gminą miejską, siedzibą powiatu skarżyskiego położonego w województwie świętokrzyskim.
2. Stan zaludnienia miasta na koniec 2006 roku osiągnął poziom 48.957 mieszkańców i wykazuje od 1995 roku proces powolnego spadku ilości mieszkańców (poza momentem przyłączenia do miasta sołectw Pogorzałe i Książęce).
3. Powierzchnia miasta wynosi 64,16 km², 775 mieszkańców/1 km².
4. Miasto w dalszym ciągu przeżywa okres transformacji gospodarczej. Ograniczona (poprzez regres dużych zakładów przemysłowych) funkcja przemysłowa pozostaje jednak funkcją podstawową, a udział ludności czynnej zawodowo jest znaczny (około 60 %); miasto jako ośrodek powiatowy rozwija funkcję usługową i obsługi; funkcja rolnicza odgrywa marginalną rolę (także i na przyłączonych terenach); zaczyna rozwijać się funkcja turystyczno-rekreacyjna, choć w mniejszym tempie niż się tego spodziewano w aktualizowanym „Studium”; pomimo potencjalnych możliwości nie uzyskuje należytego znaczenia funkcja transportu kolejowego chociaż jest znaczne zainwestowanie kolejowe; duże znaczenie przypisuje się z kolei transportowi drogowemu, a w tym trasie drogowej – drodze krajowej Nr 7 przewidywanej jako droga ruchu szybkiego oraz powiązaniem z drogą krajową Nr 42.

I.2. Skarżysko-Kamienna w układzie regionalnym

Według ocen i prognoz Świętokrzyskiego Biura Rozwoju Regionalnego pozycja miasta w układzie regionalnym jest złożona.

1. „Miasto jest integralnie związane z północnym obszarem zurbanizowanym [woj. świętokrzyskiego], który tworzy zespół ośrodków miejsko-przemysłowych (Końskie, Stąporków, Skarżysko-Kamienna, Wąchock, Starachowice, Ostrowiec Świętokrzyski, Ćmielów i Ożarów). Układ ten poprzez Suchedniów oraz zurbanizowane wsie: Ostojów, Łączną, Kajetanów i Wiśniówkę łączy się z obszarem metropolitalnym Kielc, tworząc związek aglomeracyjny w kształcie litery „T”. stanowiący kształtującą się Aglomerację Staropolską. Wpływ aglomeracyjny miasta sięga też na przygraniczne obszary województwa mazowieckiego, czego wyrazem jest przyłączenie sołectw Pogorzałego i Książęcego oraz wysoka dynamika zmian ludnościowych i obszarowych.

Agglomeracja Stropolska, mimo wysokiej lesistości koncentruje prawie połowę ludności województwa oraz około 73 % potencjału przedsiębiorczości.

Charakteryzuje się podwyższoną dynamiką aktywności społeczno-gospodarczej, różnicowaniem się procesów przestrzennych oraz potencjalnie wysoką innowacyjnością. Skupia więc główne potencjały intensyfikacji i bez wątpienia decydować będzie o perspektywach rozwoju całego województwa.

Obecnie większość ośrodków Aglomeracji w tym i miasto Skarżysko-Kamienna objętych jest recesją, związaną z upadkiem dużych zakładów przemysłowych oraz brakiem rządowych programów restrukturyzacji. Nowe, dość licznie powstające na tym obszarze podmioty gospodarcze oraz lokalne inicjatywy gospodarcze nie są dostatecznie silne, aby zrekompensować ogólny spadek zatrudnienia i odwrócić niekorzystne zjawiska społeczne.

Głównym kierunkiem zagospodarowania tego obszaru będzie przełamanie kryzysu istniejącej bazy przemysłowej oraz rewitalizacja kształtującego się żywiłowo mieszkalnictwa i drobnej wytwórczości. Należy też podjąć działania kompleksowe, aktywizujące funkcje gospodarcze oraz zahamować i zlikwidować niekorzystne trendy prowadzące do zagrożeń ładu przestrzennego i degradacji środowiska przyrodniczego. Konieczne jest przy tym wdrożenie zasad zrównoważonego rozwoju, prowadzące do osiągnięcia symbiozy środowiska zurbanizowanego z otaczającą je przyrodą”.

2. W okresie dwudziestolecia międzywojennego, tj. przed 1939 rokiem, Skarżysko-Kamienna było istotnym elementem powstałego Centralnego Okręgu Przemysłowego (węzeł kolejowy, odlewnia żeliwa – emaliernia, zakłady metalowe, fabryka amunicji). Największe obszarowo tereny przemysłowe i kolejowe pochodzą z tamtego okresu.
3. Jeszcze wcześniej, bo na przełomie XVIII/XIX wieku rozwijało się tutaj hutnictwo (huta staszycowska „Rejów”). Do dzisiaj zachowały się pozostałości zakładu wielkopieczowego, osiedla robotnicze. Stąd zakwalifikowano obszar miasta do projektowanego Parku Kulturowego Doliny Rzeki Kamiennej.
4. Miasto położone jest na obrzeżu Gór Świętokrzyskich w dolinie rzeki Kamiennej i jej dopływów, otoczonej zalesionymi wzgórzami. Pozostałość Puszczy Świętokrzyskiej stanowi południową granicę miasta.

Dolina Kamiennej pełniła rolę regionalnego korytarza ekologicznego, ale obecnie jej stan ogranicza tę funkcję.

Cały szereg rejonów miasta włączonych jest do różnych obszarów podlegających szeregom formom ochrony przyrody.

5. Skarżysko-Kamienna pełni w układzie wojewódzkim ważką rolę jako węzeł komunikacyjny.

Wynika to z faktu:

- przebiegu przez miasto drogi krajowej Nr 7 Gdańsk – Warszawa – Radom – Skarżysko-Kamienna – Kielce – Kraków – Chyżne,

- przebiegu przez miasto drogi Nr 42 Radomsko - Końskie - Starachowice - Ostrowiec Świętokrzyski - Ożarów,
- funkcjonowaniu węzła kolejowego (przez miasto przechodzi niemal cały transport ze Śląska do województw wschodnich). Linie kolejowe: Warszawa - Radom - Skarżysko-Kamienna - Kielce - Kraków oraz Tomaszów Mazowiecki (Łódź) - Opoczno - Końskie - Skarżysko-Kamienna - Starachowice - Ostrowiec Świętokrzyski - Rzeszów - Przemyśl.

Miasto określane jest mianem „bramy” na kierunku północ - południe, położone przy drodze krajowej Nr 7 w odległości od Radomia i miasta wojewódzkiego Kielc po około 30 km.

6. Miasto pełni funkcję ośrodka subregionalnego.

II. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POLITYKI WOJEWÓDZKIEJ

II.1. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego

1. „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego” stanowi załącznik nr 1 do uchwały Nr XXIX/399/02 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26.04.2002 r. przyjmującej ten „Plan ...”.

Według tego dokumentu:

- „Misją „Strategii rozwoju województwa świętokrzyskiego” jest ... wielostronna poprawa warunków życia ludności na obszarze województwa, zaś celem generalnym: wzrost atrakcyjności województwa dla rozwoju społecznego i gospodarczego”

Jako cel główny zagospodarowania przestrzennego województwa określono:

- „... konieczne jest ... w województwie: przystosowanie istniejącej struktury osadniczej i obszarów o różnych funkcjach do wymagań wynikających z potrzeby: wielostronnej poprawy jakości życia i bezpieczeństwa mieszkańców, zachowania trwałości walorów przyrodniczych i kulturowych;
- tworzenia warunków dla efektywnego ekonomicznie rozwoju i wzrostu atrakcyjności województwa dla potencjalnych inwestorów”.

Dla realizacji ww. celu głównego uznano za niezbędne:

- podniesienie konkurencyjności regionu poprzez udostępnienie i racjonalne wykorzystanie najatrakcyjniejszych (w świetle wymagań rynkowych) potencjałów rozwoju,
- integrację z Unią Europejską,

- likwidacja barier przestrzennych.

Regionalna polityka przestrzenna ma za zadanie stymulowanie rozwoju kształtowanych w polityce krajowej „węzłów, nisz, pasm i stref aktywności przedsiębiorczości i innowacji na obszarach o najkorzystniejszych warunkach wzrostu efektywności gospodarowania i funkcjonowania mechanizmów rynkowych”.

Podkreślono w „Planie ...” znaczenie kształtowania ładu przestrzennego w warunkach gospodarki rynkowej, „której towarzyszy żywiołowy proces inwestowania”.

W hierarchii sieci osadniczej miasto Skarżysko-Kamienna zaliczone zostało do grupy „ośrodki subregionalne ukształtowane”, w której znalazły się następujące miasta powiatowe: Starachowice, Skarżysko-Kamienna, Staszów, Końskie, Busko Zdrój, Jędrzejów.

Skarżysko-Kamienną zaliczono do kształtującej się policentrycznej Aglomeracji Staropolskiej (łącznie z obszarem metropolitalnym Kielce), która obejmuje tereny położone w pasie Końskie – Ożarów i Kielce – Skarżysko-Kamienna.

Jest to „obszar zurbanizowany o potencjalnie wysokiej innowacyjności i aktywności społeczno-gospodarczej, który z powodu recesji przestarzałej bazy ekonomicznej dużych przedsiębiorstw państwowych wymaga obecnie zewnętrznego wsparcia”.

Przyjęto, że powinny być wykorzystane atuty (w tym Skarżyska-Kamiennej) wynikające z:

- istnienia Skarżyskiej Strefy Gospodarczej,
- możliwości zagospodarowania niewykorzystanych terenów przemysłowo-składowych,
- realizacji szybkiej komunikacji oraz transportu ...,
- rozbudowy wspólnych systemów infrastruktury technicznej, uzyskaniu europejskich standardów wyposażenia,
- poszerzeniu terenów rekreacyjnych z dostosowaniem zagospodarowania do ograniczeń wynikających z warunków pierwszoplanowego Parku Kulturowego Doliny Kamiennej, tj. ochrony dziedzictwa kulturowego Staropolskiego Okręgu Przemysłowego.

Ośrodki subregionalne to według ustaleń cyt. „Planu ...” „ośrodki dyspozycyjno-usługowe tworzące względnie równomiernie rozmieszczony system powiązań regionalnych i generujące rozwój społeczno-gospodarczy obsługiwanych subregionów, funkcje innowacji technologicznej i szkolnictwa wyższego, wyspecjalizowane funkcje regionalne i krajowe.

Uznano, że realizacja nakreślonych celów wymaga dążenia do uzyskania regionalnego standardu usług publicznych i komercyjnych ze szczególnym

uwzględnieniem szkolnictwa wyższego, zaplecza naukowo-badawczego, usług otoczenia biznesu; wysokiego standardu usług turystycznych i kulturalnych; krajowych standardów zabudowy i wyposażenia w infrastrukturę techniczną terenów miejskich, estetyzacji zainwestowania (w tym osiedli wielkopłytowych).

Uznano za niezbędne nadanie odpowiedniej rangi korytarzom transportowym województwa, w tym o znaczeniu krajowym:

- droga: (Pomorze) - Warszawa - Kielce - Kraków - (w tym) droga ekspresowa S-7 przebiegająca przez Skarżysko-Kamienna
- kolej: linia kolejowa Warszawa - Kraków
- droga: Łódź - Kielce - Rzeszów - projektowana droga ekspresowa S-74 Łódź - Kielce - Sandomierz - Rzeszów - Barwinek
- kolej: linia kolejowa Łódź - Skarżysko-Kamienna - Sandomierz - Rzeszów

Uznano ochronę i rozszerzenie obszarów objętych szczególnymi formami ochrony przyrody za niezwykle istotny kierunek polityki wojewódzkiej, co wiąże się nie tylko z prawnymi formami ochrony, ale działalnością inwestycyjną z gospodarką wodno-ściekową i odpadami.

Jako czynnik rozwoju oraz poszerzania świadomości historycznej uznano skuteczniejszą ochronę i rewaloryzację zasobów dziedzictwa kulturowego regionu, a w tym „obiektów oraz reliktyw dziedzictwa przemysłowego, będącego szczególnym wyróżnikiem tożsamości kulturowej regionu świętokrzyskiego”.

2. Zadania rekomendowane do zamieszczenia w wojewódzkim rejestrze to między innymi (w odniesieniu do Skarżyska-Kamiennej):
  - droga ekspresowa S-7 Warszawa - Kraków,
  - utworzenie Parku Kulturowego Doliny Kamiennej,
  - grupa zadań modernizacji dróg wojewódzkich, sieci elektroenergetycznych, gazociągów, telekomunikacji, gospodarki komunalnej.

II.2. Zmiana przepisów prawnych dotyczących parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa świętokrzyskiego

Wojewoda Świętokrzyski wydał szereg rozporządzeń w dniu 14 lipca 2005 r. ogłoszonych w Dz. Urz. Województwa Świętokrzyskiego (Nr 156 z 20 lipca 2005 r.) dotyczących Parków Krajobrazowych i Obszarów Chronionego Krajobrazu na terenie województwa. W stosunku do Skarżyska-Kamiennej istotnym jest Obszar

Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej oraz Suchedniowsko-Oblęgorski Obszar Chronionego Krajobrazu.

III. UWARUNKOWANIA DEMOGRAFICZNE I RYNKU PRACY

1. Stan zaludnienia miasta po 1995 roku ulega stałemu obniżaniu, znaczny wzrost zaludnienia miał charakter incydentalny po zmianie granic administracyjnych miasta.

W 1995 roku miasto liczyło 51.471 mieszkańców, przyrost naturalny -1,54 %, saldo migracji 61 osób;

W 1999 roku miasto liczyło 50.543 mieszkańców, przyrost naturalny -2,39 %, saldo migracji 931 osoby;

W 2000 roku miasto liczyło 52.8981 mieszkańców, przyrost naturalny -2,47 %, saldo migracji 172 osoby;

W 2002 roku miasto liczyło 50.314 mieszkańców, przyrost naturalny -2,29 %, saldo migracji 144 osoby;

W 2003 roku miasto liczyło 50.019 mieszkańców, przyrost naturalny -2,92 %, saldo migracji 193 osoby;

W 2004 roku miasto liczyło 49.745 mieszkańców, przyrost naturalny -2,84 %, saldo migracji 194 osoby.

*

* *

Zakłada się, że zahamowanie, a przede wszystkim ograniczenie procesu dalszego wyludniania się miasta może mieć miejsce poprzez kontynuowanie korzystnego procesu powstawania małych i średnich zakładów pracy, wykorzystanie istniejących rezerw terenowych dla pozyskiwania nowych inwestorów.

Zmieniane „Studium” zakładało wzrost zaludnienia miasta do rzędu 60.000 mieszkańców, a nieaktualny już plan zagospodarowania miasta nawet do rzędu 90.000 mieszkańców.

2. Struktura wieku mieszkańców miasta także ulega stałym zmianom. Szczególnie widoczne jest to w obniżaniu się udziału grupy przedprodukcyjnej a wzroście grupy produkcyjnej.

Struktura ludności według wyróżnionych grup wieku

Rok	Ludność w wieku:		
	przedprodukcyjnym [%]	produkcyjnym [%]	poprodukcyjnym [%]

1995	26,25	59,10	14,65
1996	25,20	59,63	15,27
1997	24,20	60,17	15,63
1998	23,10	60,89	16,01
1999	22,32	61,36	16,32
2000	21,32	62,14	16,54
2001	20,29	63,02	16,69
2002	19,60	62,90	17,52
2003	18,60	63,70	17,70
2004	17,85	64,19	17,76

Zmiany te powodują z jednej strony obniżanie grup dziecięcych związanych ze szkolnictwem podstawowym, a z drugiej wzrost zapotrzebowania na miejsca pracy. W konsekwencji (przy braku możliwości zatrudnienia) wzrost bezrobotnych oraz wzrost udziału grupy poprodukcyjnej.

- Według danych Powiatowego Urzędu Pracy, liczba bezrobotnych na dzień 30.06.2005 r. wynosiła w mieście 5.694 osoby, z tego z prawem do zasiłku było jedynie 849 osób (informacje podaje się za „Lokalnym programem rewitalizacji miasta Skarżyska-Kamiennej na lata 2007 - 2013).

Ludzie młodzi w grupie wiekowej 25 do 34 lat stanowią aż 28,73 % ogółu bezrobotnych.

W latach 2003 - 2004 ilość bezrobotnych na dzień 31.XII. wynosiła 6.009 i 6.100 osób. Stopę bezrobocia w tych latach określono na 28,6 - 32,8 %.

- Według „Informatorów Statystycznych” opracowanych w Wydziale Promocji i Rozwoju Miasta Urzędu Miasta w Skarżysku-Kamiennej, zatrudnienie (pracujący) na terenie miasta przedstawiało się następująco na dzień 31.XII. danego roku (z uwagą, że dane przekazywane przez U.S. nie obejmują wszystkich podmiotów sektora prywatnego):

Wyszczególnienie	2000 r.	2001 r.	2002 r.	2003 r.	2004 r.
zatrudnienie	13.338	13.252	12.582	12.134	11.889
w tym:					
- rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	594				59
- przetwórstwo przemysłowe	4024				3296
- wytwarzanie i zaopatrzenie w energię, gaz, wodę	879				899
- budownictwo	251				353
- handel, naprawy	654				762
- transport, gospodarka magazynowa i łączność	2808				2296
- pośrednictwo finansowe	257				231
- obsługa nieruchomości i firm	488				516
- administracja publiczna i obrona narodowa	531				675

- edukacja	1262				1302
- ochrona zdrowia i opieka socjalna	1818				1252
- hotele i restauracje	44				60
- pozostała działalność usługowa, komunalna, socjalna i indywidualna	261				163
- gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	2				2

Porównanie nawet niepełnych danych z lat 2000 – 2004 wskazuje na stały spadek ogólnej wielkości zatrudnionych – w tym w przemyśle, transporcie, ochronie zdrowia, a więc wiodących działach i pewien wzrost w usługach. Brak pełnej informacji o sektorze prywatnym z pewnością zniekształca ogólny obraz zatrudnienia.

Część aktywnych zawodowo mieszkańców miasta pracowała poza obszarem gminy.

Jeszcze bardziej dramatycznie przedstawiają się porównania zawarte w „Informatorze Statystycznym” Nr 18 z 2005 roku, w którym przedstawiono wykres zatrudnienia w latach 1990 – 2004. Wynika z niego, że od stanu zatrudnienia rządu 30.000 w 1990 roku nastąpił raptowny spadek do rządu 21.000 w 1991 roku, około 17.000 w 1995 roku i poniżej 12.000 w 2004 roku.

5. Niekorzystna sytuacja demograficzna, a szczególnie dotycząca bilansu miejsc pracy wymaga działań zmierzających do wykorzystania wszelkich możliwości tkwiących w walorach miasta dla pozyskania nowych inwestorów, w tym o strategicznym znaczeniu.

Dotyczy to promocji miasta i zachęty do wykorzystania rezerw terenów uzbrojonych dla działalności gospodarczej, możliwości atrakcyjnych lokalizacji zabudowy mieszkaniowej, usługowej, ośrodków wypoczynkowych, szkolnictwa wyższego. Szczegółne wartości przedstawia jeden z najistotniejszych krajowych węzłów transportu kolejowego, ale jak dotąd mało wykorzystywany.

Pocieszającym faktem jest znaczny wzrost podmiotów gospodarczych handlowych, usług, rzemiosła od stanu około 1.500 w 1990 roku do niemal 5.500 w 2004 roku.

6. Pomimo szeregu negatywnych zjawisk przedstawionych powyżej ponawiana jest opinia, że na tle województwa świętokrzyskiego Skarżysko-Kamienna charakteryzuje się relatywnie dużym rynkiem pracy.

W „Studium” przyjmuje się zgodnie z wyrażaną polityką wojewódzką i miejską następujące kierunki polityki przestrzennej związane z rynkiem pracy:

- tworzenie warunków do wzrostu zatrudnienia w nowych dziedzinach (w tym usług), tj.: usługi biznesowe i finansowe, przemysł wysokiej technologii, służba zdrowia, ochrona środowiska, szkolnictwo wyższe,

zalesienia, melioracje, obsługa i konserwacja infrastruktury technicznej, rzemiosło i handel bazujące na przetwórstwie drzewnym, turystyka;

- sprzyjanie działaniom modernizacyjnym w tradycyjnych sektorach zatrudnienia, posiadających perspektywy rozwoju: budownictwo, przemysł chemiczny, metalowy, elektrotechniczny, obuwniczy, zbrojeniowy;
- tworzenie korzystnych warunków terenowych stymulujących rozwój różnych form zatrudnienia (alternatywne źródła dochodu, obsługa turystyki, zatrudnienie w nowych segmentach usług publicznych oraz w budownictwie komunalnym, drobnej wytwórczości) w strefie peryferyjnej;
- preferencje lokalizacyjne i ekonomiczne dla inwestycji przynoszących wzrost zatrudnienia.

Z tymi kierunkami wiąże się bezpośrednio:

- konieczność dążenia do wytworzenia czytelnego układu centrum miasta i ośrodków usługowych, w tym rekreacyjno-wypoczynkowych,
- wykreowania stref gospodarczych, w tym związanych z drobną i średnią przedsiębiorczością,
- zapewnienia warunków powstania zawodowego szkolnictwa wyższego.

IV. ROLNICZA I LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

IV.1. Charakterystyka struktury użytkowania terenów miejskich w tym użytków rolnych i leśnych

1. Według „Informatora Statystycznego” Nr 18 Urzędu Miasta z 2005 roku, w 2004 roku struktura użytkowania gruntów miejskich przedstawiała się następująco:

I. Użytki rolne [w ha]

- grunty orne	873
- sady	34
- łąki	658
- pastwiska trwałe	319
- grunty rolne zabudowane	203
- rowy	19

II. Grunty leśne [w ha]

- lasy	2571
--------	------

- grunty zadrzewione i zalesione	19
III. Grunty zabudowane i zurbanizowane [w ha]	
- tereny mieszkalne	331
- tereny przemysłowe	284
- inne tereny zabudowane	109
- zurbanizowane tereny niezabudowane	47
- tereny rekreacyjne i wypoczynkowe	102

IV. Tereny komunikacyjne [w ha]

- drogi	258
- koleje	275

V. Wody [w ha]

- powierzchniowe płynące	32
- powierzchniowe stojące	29

VI. Tereny różne [w ha]

106

VII. Nieużytki [w ha]

107

2. Według oficjalnych ocen (w tym z pozycji wojewódzkiej) rolnictwo w mieście jest funkcją marginalną.

Tereny rolne skupiają się na obszarach peryferyjnych, w tym na nowo przyłączonych terenach Pogorzałego i Skarżyska Książęcego. Do najważniejszych ograniczeń rozwoju tej funkcji zalicza się:

- bardzo słabe warunki glebowe, powodujące że tradycyjna, wielokierunkowa produkcja rolnicza jest praktycznie nieopłacalna,
- silne rozdrobnienie gospodarstw indywidualnych, które wykazują tendencje do dalszego rozdrobnienia,
- brak zainteresowania modernizacją gospodarstw,
- niekorzystna dla rolnictwa cena ziemi rolniczej w porównaniu np. do ceny terenów budowlanych,
- mniej korzystne warunki dla produkcji ekologicznej, związane z sąsiedztwem terenów przemysłowych i komunikacyjnych.

Czynnikami sprzyjającymi, które mogą uzasadniać potrzebę stabilizacji tej funkcji na terenach obrzeżnych są natomiast:

- bezpośrednie sąsiedztwo miejskiego rynku żywnościowego,
- korzystne warunki do rozwoju specjalizacji podmiejskiej i pracochłonnych gałęzi produkcji rolniczej (np. kwiaciarstwa szklarniowego i gruntowego, nowalijek pod osłonami itp.),

- potrzeba zachowania właściwych proporcji między przestrzenią zurbanizowaną a terenami zielonymi, posiadającymi walory ekologiczne,
- niekorzystna sytuacja na rynku pracy w dziedzinach pozarolniczych.

IV.2. Podstawowe zasady regionalnej polityki przestrzennej w stosunku do gruntów rolnych

1. Zakłada się, że w dalszej perspektywie większość gruntów rolnych zostanie wyłączona z użytkowania rolnego i będzie zagospodarowana na różne cele pozarolnicze, zaś przeważająca część gospodarstw przejdzie do grupy użytkowników działek rolniczych lub całkowicie pozbędzie się ziemi.

Główną zasadą polityki przestrzennej winno być zatem eliminowanie kolizji rolnictwa z innymi funkcjami terenów oraz zapewnienie warunków do prowadzenia produkcji rolniczej na terenach nie przewidywanych obecnie pod rozwój funkcji miejskich w strefie peryferyjnej i przejściowej. Z drugiej strony chronione przed trwałym zainwestowaniem rolniczym winny być wszystkie tereny przewidywane pod rozwój zainwestowania miejskiego.

Za istotne w warunkach miasta uznaje się również następujące zasady zagospodarowania:

- ekologizacja terenów rolnych i produkcji rolniczej,
  - równoważenie ubytku terenów rolnych zwiększeniem terenów leśnych i „zielonych”,
  - ochrona (w miarę możliwości) gruntów o najwyższej przydatności rolniczej i obszarów zmeliorowanych przed nieuzasadnionym przeznaczaniem na cele nierolnicze.
2. Pożądane kierunki działalności gospodarczej w stosunku do rolnictwa na terenie miasta:
    - stworzenie warunków na obszarach przewidzianych dla rolnictwa do funkcjonowania gospodarstw prowadzących nieuciążliwą produkcję podmiejską,
    - zagospodarowanie gruntów odłogujących nie przewidywanych do zainwestowania miejskiego na różne cele proekologiczne (zalesienia, zadrzewienia, zieleń miejska, tereny wypoczynkowo-rekreacyjne),
    - wsparcie gospodarstw mających realne szanse podjęcia pozarolniczej działalności gospodarczej,
    - pozyskiwanie gruntów do zasobów komunalnych.

IV.3. Polityka w stosunku do lasów i zalesień

1. Skarżysko-Kamienna zalicza się do obszarów o wysokiej lesistości, przy czym lasy skupiają się w południowej i zachodniej części miasta tworząc duże i zwarte kompleksy stanowiące pozostałość dawnej Puszczy Świętokrzyskiej. W strukturze siedliskowej przeważają cenne lasy mieszane i bory mieszane świeże o drzewostanie iglasto-liściastym, przydatne na cele turystyczno-rekreacyjne. Wszystkie lasy są uznane za ochronne ze względu na położenie w granicach administracyjnych miasta liczącego do 2003 roku powyżej 50 tys. mieszkańców. Do lokalnych zagrożeń środowiska leśnego zalicza się:

- uszkodzenia koron drzew pyłami i gazami pochodzenia przemysłowego,
- kradzieże drzewa z lasów wszystkich kategorii własności,
- rosnące zagrożenie pożarowe oraz niedobór zbiorników ppoż.,
- zaśmiecanie terenów leśnych wokół terenów mieszkaniowych oraz dróg,
- rosnące zainteresowanie wypoczynkiem w środowisku leśnym, w połączeniu z niedoborem infrastruktury turystycznej i komunalnej (większość lasów zaliczona jest do I strefy obciążenia ruchem turystycznym).

2. Podstawowe zasady zagospodarowania leśnego na terenie miasta

Głównym kryterium polityki przestrzennej w tej dziedzinie zagospodarowania winno być godzenie różnorodnych funkcji, jakie spełniają lasy przy zachowaniu ich trwałości i ciągłości użytkowania.

Zasadzie tej towarzyszyć winny:

- powszechna i ciągła ochrona lasów (zagospodarowanie lasów na cele nieleśne może być dokonane tylko w uzasadnionych przypadkach i przy braku innych rozwiązań przestrzennych),
- eliminowanie kolizji lasów z innymi funkcjami terenów oraz zapewnienie lasom bezpieczeństwa pożarowego,
- respektowanie ustaleń planów urządzenia, opracowanych dla lasów Państwowego Gospodarstwa Leśnego i lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa.

3. Lasy powinny uzyskać istotną pozycję w zagospodarowaniu przestrzennym, gdyż stanowią główne ogniwo systemu ekologicznego miasta oraz stwarzają podstawę rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej. Głównym kierunkiem

polityki przestrzennej w tej dziedzinie zagospodarowania powinna być trwale zrównoważona, wielofunkcyjna gospodarka leśna, uwzględniająca:

- zachowanie lasów i korzystnego ich wpływu na warunki życia ludzi oraz na równowagę przyrodniczą,
- ochronę różnorodności biologicznej środowiska leśnego,
- szczególną ochronę lasów, które stanowią naturalne fragmenty rodzimej przyrody, chronią środowisko przyrodnicze, spełniają funkcje krajobrazowe, glebochronne i wodochronne, ochraniają tereny narażone na zanieczyszczenie i uszkodzenie, służą potrzebom naukowym.

Kierunkom tym towarzyszyć winny następujące działania:

- powiększanie zasobów leśnych miasta głównie w wyniku przebudowy drzewostanów jednogatunkowych na mieszane i stosowania zabiegów biomelioracyjnych, jak też drogą zalesień niektórych gruntów porolnych zwłaszcza w części północnej,
  - dostosowywanie struktury gatunkowej drzewostanów do warunków siedliskowych, poprawa jakości zasobów leśnych między innymi w wyniku: zwiększenia zdrowotności i odporności drzewostanów na czynniki szkodliwe, upowszechnienia biologicznych i ekologicznych metod ochrony oraz ograniczenia chemizacji,
  - ukierunkowania żywiłowej rekreacji i turystyki leśnej w sposób godzący funkcje społeczne lasów z ochronnymi i produkcyjnymi (racjonalne wyposażenie lasów i terenów przyleśnych w małą infrastrukturę turystyczną, organizację parków leśnych),
  - odbudowa retencji wodnej w lasach i w strefie rolno-leśnej,
  - zwiększenie zadrzewień (w tym rodzimymi gatunkami drzew) w obrębie przyleśnych terenów osiedlowych.
4. Podtrzymuje się tezę o potrzebie sprawdzenia aktualnego stanu skażenia gleb, w tym szczególnie ogrodów działkowych ze względu na wieloletnie oddziaływanie przemysłu oraz skażenie gleb poprzez brak pełnej kanalizacji i oddziaływanie już zamkniętego wysypiska odpadów w rejonie Łyżwy.
5. Możliwość zalesienia terenów o niskiej klasie bonitacyjnej zgodnie z ustaleniami przepisów odrębnych.

V. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAINWESTOWANIA I UŻYTKOWANIA TERENÓW

V.1. Ocena stanu zainwestowania miasta i jego układu przestrzennego

1. Proces transformacji w gospodarczych podstawach bytu miasta trwa od szeregu lat. Pomimo istotnych zmian w poziomie zatrudnienia w „Strategii rozwoju miasta Skarżysko-Kamienna” stwierdzono jednak, że „Skarżysko-Kamienna jako jeden z ośrodków przemysłowych północnej części Województwa Świętokrzyskiego, uniknęło wprowadzenia wielkich wstrząsów związanych z transformacją, niemniej jednak w zaistniałych nowych uwarunkowaniach gospodarczych nie wszystkie firmy potrafiły sprostać nowym wymaganiom”.

W ramach transformacji nastąpiły upadłości szeregu dotychczasowych przedsiębiorstw (w tym chemicznych, budowlanych, handlowo-usługowych), przekształcenia własnościowe, zmiany profilu działania, część stanowi ofertę dla potencjalnych nabywców terenów, hal, sprzętu. W szeregu przypadków w miejsce dużego przedsiębiorstwa następują przekształcenia w szereg mniejszych jednostek o większej autonomii i samodzielności (np. w Polskich Kolejach Państwowych w Skarżysku-Kamiennej, Zakładach Energetycznych Okręgu Radomsko-Kieleckiego ZEORK S.A.).

Następuje stały przyrost podmiotów gospodarczych z około 1.600 w 1990 roku do około 5.350 w 2004 roku.

Miasto dysponuje szeregiem wolnych terenów do zainwestowania na cele wytwórcze, magazynowe i handlowe dla średnich i małych form aktywności gospodarczej, przystosowywało swoje działania i organizację służb do promocji miasta, zachęty do podejmowania różnorodnych form działalności. Opracowano strategię rozwoju miasta, program rewitalizacji, informatory statystyczne, specjalistyczne materiały dotyczące środowiska przyrodniczego.

Duży nacisk kładzie się na problemy edukacji, kultury, sportu, wypoczynku, służby zdrowia. Przejawia się to w różnorodności zainwestowania miejskiego. Funkcjonuje rozbudowany system szkolnictwa średniego o różnym profilu – ogólnokształcącym i zawodowym; funkcjonuje Miejskie Centrum Kultury z rozbudowanymi możliwościami rozwijania zainteresowań muzycznych, teatralnych, tanecznych, plastycznych itp.; Muzeum im. Orła Białego z unikalnymi zbiorami dotyczącymi historii zgrupowań Armii Krajowej, historii Staropolskiego Zagłębia Przemysłowego, militariów; działa Sanktuarium Matki Boskiej Ostrobramskiej, działają Powiatowa i Miejska Biblioteka ze specjalistycznymi zbiorami ks. Sedlaka, Biblioteka Pedagogiczna; szereg klubów, kina, szkoła muzyczna, bibliotek zawodowych, kluby osiedlowe, kluby i stowarzyszenia.

Służba zdrowia to szpital, pogotowie ratunkowe, kolejowa służba zdrowia, medycyna pracy, przychodnie miejskie i prywatne.

Rozbudowany jest system organizacji sportowych, w tym Miejskie Centrum Sportu i Rekreacji, stowarzyszenia sportowe, PTTK, biura turystyczne, ośrodki wypoczynkowe przyrodne.

Administracja miejska i powiatowa oraz instytucje o zasięgu ponadlokalnym obejmują kilkadziesiąt instytucji.

Struktura organizacji pozarządowych przedstawia się następująco: około 40 % organizacji zajmuje się ochroną zdrowia i zdrowego stylu życia, 30 % to problematyka sportu, turystyki i kultury, 30 % to sprawy społeczne i rozwój lokalny.

Instytucje szczegółowej scharakteryzowane w „Strategii ...” już świadczą o subregionalnej funkcji miasta.

2. Założono dalsze wzbogacanie roli miasta w strukturze osadniczej poprzez „stworzenie z miasta silnego ośrodka dydaktyczno-naukowego i kulturalnego”

Według „Strategii ...” niezbędne jest:

1. „Stworzenie warunków dla powstania i rozwoju ośrodka dydaktyczno-naukowego i kulturalnego
  - ... zadbanie o właściwą infrastrukturę potrzebną dla takiego ośrodka (wybudowanie nowych i modernizacja istniejących obiektów, ich wyposażenie w nowoczesny sprzęt), pozyskanie wykształconej kadry ... zagwarantowanie możliwości osiedlania się w Skarżysku-Kamiennej, zapewnienie źródeł finansowania działalności ośrodka ...”
  - ... powołanie i działalność w mieście wyższej uczelni”.

Spełnienie powyższego celu strategicznego z pewnością wzbogaciłoby nie tylko pozycję miasta, ale przyczyniłoby się do powstania nowej jakości w jego zagospodarowaniu.

3. Pomimo pozytywnej oceny różnorodności instytucji funkcjonujących na obszarze miasta, ocena samego układu funkcjonalno-przestrzennego miasta nie jest w pełni pozytywna. Występują ograniczenia we wzajemnych relacjach dotyczących dostępności poszczególnych zespołów miasta, rozczłonkowany układem kolejowym, rzeczny, brak wyraźnego wykształconego ogólnomiejskiego centrum usługowo-dyspozycyjnego, szereg osiedli wymaga modernizacji, potencjalne ośrodki turystyczno-rekreacyjne związane z istniejącymi lub projektowanymi zbiornikami wodnymi wymagają racjonalnego zagospodarowania i wyeksponowania w ramach realizacji celu strategicznego związanego z turystyką.

„Studium” z 2000 roku nakreśliło ogólne ramy podniesienia stopnia czytelności i standardu układu miejskiego, ale konkretne zamierzenia inwestycyjne przedstawiono dla części miasta w opracowaniu dotyczącym „planu rewitalizacji” części obszaru miejskiego powstałym po uchwaleniu wspomnianego „Studium”.

4. Na układ przestrzenny miasta determinujący wpływ wywarły i będą w dalszym ciągu wywierać:
- warunki naturalne, a w tym głównie układ hydrograficzny,
  - układ komunikacyjny, a w tym głównie kolejowy a obecnie także i drogowy,
  - wieloprzestrzenne założenia przemysłowe o specjalnym charakterze.

Dążeniem opracowań związanych z kształtowaniem polityki przestrzennej miasta, a w tym i niniejszego, kolejnego „Studium” jest:

- maksymalne wykorzystanie uwarunkowań naturalnych dla rozwoju miasta, tj. jego funkcji miejskich i ponadlokalnych przy jednoczesnej ochronie walorów przyrodniczych i kulturowych i przeciwdziałanie potencjalnym kataklizmom typu stany powodziowe zagrożenia środowiska przyrodniczego objętego ochroną szczególną;
- bezpieczne przekraczanie barier komunikacyjnych, co wymaga jednak znacznych środków inwestycyjnych, a także i ograniczenia preferencji dla przeznaczania na cele inwestycyjne nowych terenów o utrudnionej dostępności komunikacyjnej;
- racjonalne wykorzystanie zainwestowania, tradycji, walorów lokalizacyjnych w rejonach przemysłowych udostępnianych dla nowych form aktywności gospodarczej w ramach procesu transformacji;
- polepszanie warunków życia mieszkańców poprzez tworzenie ram przestrzennych dla podnoszenia standardów cywilizacyjnych (a w tym ładu przestrzennego, uzbrojenia komunalnego, dostępności komunikacyjnej, rozmieszczenia usług).

V.2. Wybrane elementy zainwestowania miejskiego

1. Mieszkalnictwo

Bilans terenów miejskich wskazuje, że tereny mieszkalne (wg „Struktura użytkowania gruntów” – 2004, Informator Statystyczny Nr 18 – 2005) zajmują 331 ha i w ramach grupy „grunty zabudowane i zurbanizowane” stanowią podstawową pozycję (około 38 %).

2. Sytuacja mieszkaniowa ulega stałej poprawie. Według opublikowanych danych statystycznych, w roku 2004 zasoby mieszkaniowe zamieszkane wyrażały się wielkością: 18.973 mieszkań o 63.597 izbach, co przy wielkości zaludnienia miasta 49.745 osób daje wskaźniki - 2,62 osób/mieszkanie, 0,78 osób/izbę.

Dla porównania, w roku 2000 było 18.194 mieszkań o 59.209 izbach. Zaludnienie miasta wynosiło 52.898 osób, co powodowało, że wskaźniki kształtowały się na poziomie 2,91 osób/mieszkanie, 0,89 osób/izbę.

Poprawa warunków zamieszkania wynikała:

- w decydującym stopniu z obniżania się stanu zaludnienia miasta,
- oddawania do użytku nowych realizacji o skali rocznej rzędu 50 - 100 mieszkań,
- wyposażania mieszkań w instalacje infrastruktury technicznej w zakresie podstawowych mediów komunalnych, wodociągowych, kanalizacyjnych, gazowych, ciepłowniczych, telefonicznych, elektrycznych,
- modernizacji budynków podnoszących ich bezpieczeństwo i walory użytkowe i estetyczne. Według przeprowadzonej analizy decyzji o warunkach zabudowy, przeważają aktualnie decyzje dotyczące modernizacji zabudowy głównie jednorodzinnej,
- widocznego trendu do zmiany proporcji w strukturze nowych realizacji na rzecz stałego wzrostu udziału zabudowy jednorodzinnej w ogólnej ilości realizowanych mieszkań (np. w roku 2000-tym udział zabudowy jednorodzinnej wynosił zaledwie 27 %, gdy w roku 2003 osiągnął poziom około 83 %, a w latach 2000 - 2004 około 58 % (do roku 2001 dominowała jeszcze zabudowa wielorodzinna, a w ostatnich latach zdecydowanie jednorodzinna - przeszło 70 %).

Wniosek:

Biorąc pod uwagę aktualnie obserwowane tendencje ogólnokrajowe w zakresie zarówno wielkości programu mieszkaniowego, jak i jego struktury oraz dotyczące zmian demograficznych - można z dużym prawdopodobieństwem założyć, że i w Skarżysku-Kamiennej jeszcze przez dłuższy okres (a być może i trwale) utrzyma się trend do realizacji programu mieszkaniowego głównie w formie zabudowy jednorodzinnej.

W „Studium” przyjmując tego typu założenie uznaje się jednak za właściwe, by umożliwić w ramach istniejących zespołów zabudowy i nowopowstających realizację różnych form od budownictwa typu atrialnego, szeregowego poprzez budynki bliźniacze i wolnostojące do małych domów mieszkalnych, które stanowią pewną formę zabudowy wielorodzinnej o małej intensywności do budownictwa wielorodzinnego średniowysokiego.

3. Infrastruktura techniczna

Na terenie miasta występuje stała działalność inwestycyjna związana z polepszaniem warunków zamieszkania, poziomu cywilizacyjnego i warunków inwestowania dotycząca postępu w wyposażaniu terenów miejskich w infrastrukturę techniczną.

W 2004 roku:

- długość sieci wodociągowej ulicznej wynosiła 144,8 km,
- długość sieci kanalizacyjnej 153,3 km (w tym deszczowej 49,2 km),
- przyłącza kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych - 2.159 szt.,
- długość sieci ciepłej 25,1 km,
- długość sieci gazowej 83,359 km,
- przyłączenia gazowe do budynków mieszkalnych 3.022 szt.

Dla porównania, w 2000 roku wielkości odniesione do identycznych elementów infrastruktury przedstawiały się następująco:

- długość sieci wodociągowej ulicznej 140,6 km,
- długość sieci kanalizacyjnej 139,1 km (w tym deszczowej 47,0 km),
- przyłącza kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych 2.028 szt.,
- długość sieci ciepłej 24,5 km,
- długość sieci gazowej 81,28 km,
- przyłączenia gazowe do budynków mieszkalnych 2.762 szt.

Wnioski:

- nastąpił wzrost długości sieci ulicznej w każdym z rodzajów mediów z tym, że największy przyrost przypada na system kanalizacyjny, co należy uznać za szczególnie pozytywny wynik,
- jednakże w dalszym ciągu szereg terenów zainwestowania miejskiego pozbawionych jest wyposażenia w media komunalne i „Program rewitalizacji ...” wskazuje na istotne braki w tym zakresie. Respondenci odpowiadający na ankietę dotyczącą obszarów zdegradowanych zwrócili uwagę na „niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturę”.
- oferty terenów dla potencjalnych inwestorów powinny uwzględniać warunki zaopatrzenia tych terenów w różne media komunalne i możliwości transportowe.

4. Usługi

Skarżysko wyposażone jest w szereg instytucji świadczących o pełnieniu przez miasto subregionalnych funkcji. Usługowa działalność o charakterze ponadlokalnym (typu administracja, finanse, bankowość, sądownictwo, oświata, kultura, w tym kultu religijnego, służba zdrowia, handel, inne) wymaga lokalizacji w obiektach i lokalach związanych z obszarem śródmieścia, podkreślając jego rolę w strukturze miasta. Obiekty te powinny być realizowane w wysokim standardzie architektonicznym i wystroju plastycznym wraz z lokalizacją parkingów, hoteli, zieleni i elementów małej architektury w celu wytworzenia „lokalnych klimatów miasta”.

5. Przemysł

Jak podano w pkt. V.1. nastąpiły w procesie transformacji gospodarczej istotne zmiany w podstawach gospodarczego bytu miasta i ludności. Coraz bardziej poczesne miejsce w rozwoju gospodarczym zaczynają zajmować małe i średnie podmioty gospodarcze w miejsce gigantów przemysłowych.

Niemniej, zajętość terenów miejskich przez przemysłowe formy użytkowania jest znaczna i wynosi około 284 ha.

Pomimo trwałego procesu zmian, przekształceń – miasto Skarżysko-Kamienna nie powinno utracić swojej tożsamości tak ściśle związanej ze specjalną produkcją metalową, związaną z obronnością kraju.

Na terenie miasta istnieją potencjalne możliwości rozwoju strefy ekonomicznej, kilku ponadlokalnych stref aktywności gospodarczej, także o charakterze wytwórczo-magazynowych; zwrócenie większej uwagi na możliwości transportowe szczególnie w systemie transportu kolejowych także mogłoby przyczynić się do lokalizacji inwestorów strategicznych, dla których tego typu transport jest szczególnie pożądanym.

W „Strategii ...” powyższym sprawom poświęcono wiele miejsca, uznając w „Zadaniach”, że należy tworzyć oferty inwestycyjne, włączać masy upadłościowe likwidowanych zakładów do ofert inwestycyjnych, utworzyć radę gospodarczą „dla pobudzenia rozwoju gospodarczego”.

6. Turystyka i rekreacja

Turystyka i rekreacja powinny stanowić jedną z dziedzin rozwoju gospodarczego miasta i istotny element w jego układzie funkcjonalno-przestrzennym.

Za jeden z celów strategicznych miasta została uznana „rozbudowana baza turystyczna i rekreacyjna”. Możliwość rozwoju tej funkcji na terenie miasta są duże. Ściśle wiążą się z jednej strony ze zbiornikami wodnymi (budową zbiornika Bzin, zbiornikami Rejów i Bernatka), zagospodarowaniem terenów wokół

zbiorników (hale, hotele, campingi itp., szlaki piesze i rowerowe, infrastruktura), a z drugiej strony z propozycją zagospodarowania terenu leśnego w północnej części miasta jako parku leśnego i turystyki związanej ze znajdującymi się w mieście i w jego rejonie zabytkami przemysłowymi, kultu religijnego, tradycji niepodległościowych.

VI. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

VI.1. Uwagi ogólne

Podstawą społecznego i gospodarczego rozwoju miasta jest zachowanie przyrodniczych podstaw rozwoju. Przyrodnicze uwarunkowania zawsze odgrywały bardzo istotną rolę w kształtowaniu zabudowy miasta. Gospodarowanie zasobami naturalnymi, ich ochrona, powinno zapewnić zaspokojenie potrzeb ludzkich obecnych i przyszłych pokoleń bez stwarzania konfliktów ekologicznych i społecznych.

Jednakże procesy urbanistyczne wywierały i wywierają w całym szeregu przypadków negatywne skutki w środowisku. Dotyczy to także i Skarżyska-Kamiennej. Dlatego przy intensyfikacji działań inwestycyjnych w mieście, a tym bardziej przy ograniczonych środkach, jakimi dysponuje budżet miasta, zachodzi potrzeba sformułowania odpowiedzi (pod kątem zadań „Studium”) na pytania: jakie są walory środowiska Skarżyska-Kamiennej, jakie i gdzie występują naruszenia stanu środowiska, a więc jakie główne problemy dotyczące omawianej problematyki występują w Skarżysku-Kamiennej.

Dla potrzeb „Studium...” a także m.p.z.p. obszaru miasta zostało wykonane „Opracowanie ekofizjograficzne dla miasta Skarżysko-Kamienna” w Przedsiębiorstwie Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN” Sp. z o.o. w Łodzi przez mgr. Jana Diehla w 2006 roku.

W zmienianej wersji „Studium...” wykorzystano powyższy materiał, jak i szereg informacji i ustaleń ze „Studium...” z 2000 roku. i „Studium...” z 2002 roku dotyczącego przyłączonych terenów do miasta w tym okresie.

VI.2. Położenie fizyczno-geograficzne

Skarżysko-Kamienna położone jest w dorzeczu Kamiennej – lewego dopływu Wisły. Dorzecze to położone jest (wg regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski J. Kondrackiego) w obrębie prowincji Wyżyna Małopolska i podprowincji Wyżyna

Środowo-Małopolska. Dorzecze górnej i środkowej Kamiennej jest częścią makroregionu Wyżyna Kielecka (342.3 m n.p.m.).

VI.3. Budowa geologiczna, rzeźba terenu, warunki klimatyczne

1. Obszar miasta i tworzące go struktury geologiczne oraz tektoniczne, położony jest w granicach północnego obrzeżenia Gór Świętokrzyskich, zbudowanego z utworów mezozoicznych (tzw. mezozoicznej otoczki Gór Świętokrzyskich).

W podłożu utworów mezozoicznych zalegają osady paleozoiku – karbońskie szarogłazy przewarstwione mułowcami i iłowcami. ich miąższość sięga 870 m. Młodsze od nich osady permskie to utwory morskie – cechsztyńskie dolomity z wkładkami margli, wapieni i zlepieńców, o miąższości do 230 m.

Na terenie miasta znajduje się złożo kruszywa naturalnego Łyżwy II Skarżysko – zagospodarowane i eksploatowane. Kopalina wykorzystywana jest do produkcji betonów, wydobyte odkrywkowe. Jest to złożo zakwalifikowane do złóż bezkonfliktowych (klasy A).

Granice obszaru i terenu górniczego ustanowione zostały w koncesji Nr 28/96 Wojewody Kieleckiego z dnia 23.01.1996 r. o znaku OS.II-7512/50/95/2/96 zmienionej decyzją Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 20.03.2003 r. o znaku ŚR.V-7412-14/03. Koncesja udzielona została na okres do dnia 31.12.2014 r.

W Studium honoruje się ustalenia koncesji.

W rejonie złoża „Łyżwy” znajduje się potencjalny obszar występowania piasków budowlanych (rejon „Nowego Młyna”).

Eksploatacja tych złóż uzależniona od uzyskania pozytywnej opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i koncesji. Mogą wystąpić kolizje z rezerwatem archeologicznym „Rydno”, na obszarze którego piaski budowlane się znajdują.

Na terenie miasta znajduje się także udokumentowane w kat. C₂ złożo piasków czwartorzędowych budowlanych o nazwie „Skarżysko-Bzin” o powierzchni powyżej 83 ha oraz zasobach 16.826,2 tys. ton (stan na 21.09.1976 r.), które z racji położenia w dolinie rz. Kamiennej, w obszarze projektowanego zbiornika Bzin nie jest eksploatowane, a powinno zostać wykorzystane przed spiętrzeniem wód.

2. Obszar miasta zaliczony jest do pasa wyżyn południowo-polskich. Na terenie miasta, w który wkraczają obszary trzech mezoregionów Wyżyny Kieleckiej, występują wszystkie charakterystyczne dla nich formy rzeźby. Rozdziela je dolina Kamiennej.

W środkowej części kotliny Skarżyskiej położone są ujścia Kamionki i Bernatki do Kamiennej. Średnica tej centralnej części kotliny waha się w granicach 1,5 – 2,0 km. W dnie kotliny znajdują się dobrze wykształcone i zachowane terasy

nadzalewowe i leżące od nich od 4 – 6 m niżej, młodsze – zalewowe. Na terasach nadzalewowych rozbudował się węzeł kolejowy Skarżyska i jego zaplecze techniczne oraz wschodnia część miasta (dzielnice Dolna Kamienna i Łyżwy).

Otoczające kotlinę od północy i północnego-zachodu wzgórze to południowo-wschodni skłon pasma Wzgórze Niekłańsko-Bliżyńskich, stanowiącego południowo-wschodni kraniec Garbu Gielniowskiego. Jedno z nich – Skarbowa Góra, wznosząca się pod osiedle Pogorzałe sięga 346,9 m n.p.m. Sąsiadująca z nią od zachodu, położona poza zachodnią granicę miasta – Bukowa Góra, wznosi się do 355,1 m n.p.m. Przeważają najczęściej stoki o nachyleniu 5 – 8 %, niemniej udział stoków o nachyleniu 8 – 12 % jest znaczny. Nie występują jednak tereny zakwalifikowane do grupy terenów osuwiskowych.

Większość wysoczyznowych form rzeźby w mieście, których powierzchnie tworzą utwory czwartorzędowe lodowcowe i rzecznotodowcowe (żwiry, piaski i glony), grupuje się na wysoczyźnie lewego – północnego brzegu Kamiennej (dolina Kamiennej na odcinku miejskim stanowiła granicę zasięgu faz zlodowacenia środkowo-polskiego). Nachylenia stoków tych form wyniesionych na 240 – 260 m n.p.m. oscylują w osiedlu Skarżysku-Książęcym w granicach 5 – 8 %.

Na przestrzeni ok. 10 km różnica poziomów wynosi 125,2 m, co jest dowodem wyżynnego charakteru powierzchni miasta (najwyższy punkt – 346,9 m n.p.m. – Skarbowa Góra, najniższy – 221,7 m n.p.m. – koryto Kamiennej uchodzące poza wschodnią granicę miasta).

3. Obszar miasta znajduje się w granicach Małopolskiego Regionu Klimatycznego (Martyn, Okołowicz), a równocześnie w granicach klimatycznej Krainy Gór Świętokrzyskich, o cechach klimatu typowego dla obszarów wyżynnych. Według Gumińskiego należy do Częstochowsko-Kieleckiej dzielnicy klimatycznej.

Okres wegetacyjny jest krótki – 210 dni, od początków kwietnia do początków listopada.

VI.4. Wody powierzchniowe i podziemne

1. Osią hydrograficzną Skarżyska-Kamiennej i jej otoczenia, a zarazem rzeką odwadniającą jej obszar w całości jest Kamienna. Jej dolina przecina centralnie miasto w kierunku W – E. Koryto rzeki jest w większości uregulowane, w części obwałowane – na odcinku śródmiejskim i uregulowane – regulacja często sprowadzała się do prostowania odcinków koryta. Obwałowanie północnego brzegu rzeki rozpoczyna się obok mostu ulicy Legionów, kończy się przed mostem ulicy Wierzbowej (długość wału przeciwpowodziowego sięga 3,2 km). Biegnące równoległe do niego obwałowanie brzegu południowego, jest o około 200 m krótsze – rozpoczyna się około 200 m na wschód od ulicy Legionów.

Północny brzeg rzeki został także w rejonie ulicy 3 Maja umocniony dla celów przeciwpowodziowych – groblą, na długości około 300 m, między innymi dla ochrony terenu miejskiej oczyszczalni ścieków.

Podstawowa charakterystyka rzeki jest następująca:

Przepływy charakterystyczne z wielolecia w roku hydrologicznym (XI - X):

wodowskaz Wąchock			wodowskaz Kunów	
140,0 m ³ /s	-	WWQ	-	253,0 m ³ /s
60,2 m ³ /s	-	SWQ	-	90,7 m ³ /s
3,1 m ³ /s	-	SSQ	-	6,2 m ³ /s
0,63 m ³ /s	-	SNQ	-	1,38 m ³ /s
0,29 m ³ /s	-	NNQ	-	0,88 m ³ /s.

Średnia roczna przepływu pochodzenia podziemnego obliczana dla wodowskazu Wachock wynosi zaledwie 1,28 m³/s. Całość składa się na cechy rzeki o charakterze górskim.

Dopływy prawobrzeżne to między innymi Kamionka, lewobrzeżne między innymi Bernatka, Oleśnica.\

Rzeka Bernatka w granicach miasta zachowuje kierunek WNW – ESE, w rejonie ośrodka wypoczynkowego rozwidła się na dwa ramiona. Na jednym z nich utworzony został zbiornik „Bernatka”. Koryto rzeki nieuregulowane.

Rzeka Oleśnica przecina drogę krajową Nr 7 i przyjmuje kierunek NNW – SSE. W środkowym biegu zmeliorowana, a uregulowane i wyprostowane koryto rzeki jest włączone w system rowów melioracyjnych odwadniający dolinne powierzchnie łąkowe Osiedla Książęcego i Skarżyska Kościelnego. Dolny odcinek koryta (na południe od toru PKP Skarżysko-Dęblin nie jest uregulowany).

Rzeka Kamionka podobnie jak Kamienna posiada charakter rzeki górskiej. Zagrożenia powodziowe od rejonu zbiegu obu rzek w dół doliny Kamiennej.

2. Wody stojące:

- zbiornik Bernatka na rz. Bernatce – ok. 1,7 ha, pojemność ok. 34,0 tys. m³ (ul. Paryska),
- zbiornik Rejow na rz. Kamionce, ok. 34 ha, pojemność ok. 1,2 mln m³ (ul. Wioślarska).

Podstawowa funkcja zbiorników: retencyjna i przeciwpowodziowa. Zbiorniki wykorzystywane są także dla celów rekreacyjnych.

W obrębie terasów zalewowych występują liczne oczka wodne lub stawy.

3. Zgodnie z podziałem hydrogeologicznym Polski, górne i środkowe dorzecze Kamiennej (a wraz z nim Skarżysko-Kamienna), położone jest w obrębie regionu XIX – Wokółświętokrzyskiego i jego podregionu – XIX2 Kielecko-Ostrowieckiego. Natomiast wg regionalizacji hydrogeologicznej Polski A. Kleczkowskiego – tereny te zaliczane są do prowincji górsko-wyżynnej, Masywu Świętokrzyskiego (MSt) i jego części mezozoicznej (M).

Zachodnie i południowe tereny miasta znajdują się w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 415 – Górna Kamienna. Zbiornik ten gromadzi wody podziemne szczelinowe, szczelinowo-porowe i szczelinowo-krasowe, zalegające w utworach dolnego i środkowego triasu, o zasobach dyspozycyjnych – 43 tys. m³/d. Jest on w swej południowej części, pozostającej między innymi na terenie miasta – objęty najwyższą ochroną (Obszar ONO, o całkowitej powierzchni 165 km²), a w części północnej – wkraczającej w zachodnie tereny miasta – wysoką ochroną (obszar OWO, o całkowitej powierzchni 135 km²).

W najwyższym obszarze ochrony (ONO) wprowadza się następujące zakazy i zalecenia: zakaz budowy bez odpowiednich zabezpieczeń proekologicznych: baz paliw płynnych i obiektów ich przeładunku; zakładów przemysłowych; zakaz wprowadzania do rzek ścieków nieoczyszczonych w odpowiednim stopniu; zakaz przeprowadzania rurociągów transportujących substancje chemiczne; na terenach rolniczych należy stosować właściwe dawki nawozów i środków ochrony roślin w dostosowaniu do rodzaju uprawy.

Najważniejszymi wodami podziemnymi miasta, z punktu widzenia ich użyteczności, są wody pięt: środkowotriasowego, dolnojurańskiego (liasowego) i czwartorzędowego.

Bardzo zasobny w wodę jest poziom środkowotriasowy, występujący w spękanych, a w części skrasowiałych wapieniach. W ujęciach Skarżyska-Kamiennej osiągnęto wydajności od 280 m³/h przy depresji 18,0 m (ujęcie Bugaj), do 611 m³/h przy depresji 13,0 m (ujęcie Bzin). Także i te wody są pod znacznym ciśnieniem, które sporadycznie sięga 40 m.

Poziomy triasowe są zasilane w wodę przez opady atmosferyczne.

Dolnojurański poziom wodonośny tworzą piaskowcowo-ilaste utwory liasowe. Jego wydajność uzależniona jest od lokalnego stopnia spękania tych piaskowców i ich granulacji. Waha się ona w poszczególnych ujęciach w granicach 10 do 60 m³/h (w ujęcie Skarżyska Kościelnego uzyskano 120 m³/h przy depresji 10,5 m). Także i ten poziom zasilany jest z opadów atmosferycznych, czemu sprzyjają występowanie utworów jurajskich na powierzchni i cienka na ogół pokrywa osadów czwartorzędowych.

Użytkowy, zasobny w wodę poziom czwartorzędowy, tworzą utwory piaszczyste i piaszczysto-żwirowe zalegające głównie w dolinie Kamiennej, w części także w dolinach jej dopływów. Miąższość tych osadów waha się od 11 do 30 metrów, a wydajności ujęć dochodzą do 50 m³/h. Zasobność tego poziomu i

głębokość zalegania swobodnego zwierciadła wody są ściśle uzależnione od wielkości przepływów w rzece (są to wody infiltracyjne) i opadów atmosferycznych.

Wody czwartorzędowe Skarżyska-Kamiennej występują także poza dolinami rzek - na obszarach wysoczyzn, w międzyglinowych, przepuszczalnych osadach wodnolodowcowych i lodowcowych. Miąższości tych osadów są niewielkie wahając się od 2 do 13 m. Wydajności w granicach od 0,6 m³/h do 13 m³/h. Wody te nie mają szerszego, użytkowego znaczenia - wykorzystywane są za pośrednictwem studni kopanych przez mieszkańców pozbawionych dotąd dostępu do miejskiej sieci wodociągowej.

Całość geologicznych utworów wodonośnych miasta (zależnie od tego, czy pozostają one w granicach GZWP nr 415) narażona jest na infiltrację zanieczyszczeń powierzchniowych, ze względu na brak w ich stropie utworów nieprzepuszczalnych, izolujących je od powierzchni.

Mimo złożonych warunków hydrogeologicznych, Skarżysko-Kamienna jest miastem dysponującym systemem wodociągowym, opartym o ujęcia wód podziemnych. Korzysta z niego 99,9 % miejskich odbiorców wody, a także mieszkańcy gmin Blizyn i Wąchock.

4. Skarżysko-Kamienna położona jest w strefie granicznej dwu okręgów geotermalnych Polski (Okręg Sudecko-Świętokrzyski i Okręg Przed-sudecko-Północno-Świętokrzyski).

Jak stwierdzono w cytowanym wielokrotnie „Opracowaniu ekofizjograficznym ...” „... graniczne (międzyokręgowe) położenie stwarza niewielkie możliwości występowania użytkowych wód geotermalnych na terenie miasta”.

VI.5. Zagrożenie środowiska, życia i mienia ludności

1. Najistotniejszym zagrożeniem środowiska, życia i mienia ludności jest zagrożenie niebezpieczeństwem powodzi.

Według cytowanego „Opracowania ekofizjograficznego ...”

„Hydrologiczne cechy Kamiennej, Bernatki i Kamionki, składają się na to, że tereny Skarżyska-Kamiennej, położone w dolinach tych rzek, są w całości zagrożone niebezpieczeństwem powodzi, będąc tym samym terenami zalewowymi. Do terenów najbardziej zagrożonych, należą dolina Kamionki i dolina Kamiennej, dolina Bernatki. Właściwy dla obszaru zlewni Kamiennej -

Dyrektor RZGW w Warszawie określił zasięgów obszarów zagrożenia powodziowego w „Studium bezpośredniego zagrożenia powodzią ...” (patrz Rozdział XVIII ust. 1 niniejszego tekstu).

Na obszarach bezpośredniego zagrożenia, **obowiązują zakazy określone w art. 82 ust. pkt. 1 – 3 prawa wodnego**. Art. 83 tego prawa, stanowi natomiast, że na obszarach potencjalnego zagrożenia, Dyrektor RZGW **może** ustanowić te zakazy.

Stosownie do art.84 tej ustawy, obszary, o których mowa w art. 79 ust. 2, uwzględnia się w treści m.in. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, jak i w treści miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Rzeka Kamienna zaliczona została (w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 17.12.2002 r. w sprawie śródlądowych wód powierzchniowych ...) do wód istotnych dla kształtowania zasobów wodnych i ochrony przeciwpowodziowej, a jej dopływy Kamionka i Oleśnica do wód istotnych dla regulacji stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa.

Ponadto występuje:

- możliwość zanieczyszczenia GZWP i innych zbiorników wód podziemnych – jedynych źródeł poboru wody na cele komunalne ze względu na brak izolacji naturalnej dla przenikania zanieczyszczeń do poziomów wodonośnych. Zanieczyszczeniu wód rzeki Kamiennej sprzyja z kolei skażenie wód gruntowych – stwierdzono bowiem ubytki wody z koryta rzeki w głąb niższych poziomów wodonośnych. Obecnie znaczne zanieczyszczenie wód rzeki Kamiennej i rzeki Kamionki.

Przyczyny zanieczyszczeń – brak pełnego skanalizowania miasta, ścieki deszczowe, przemysłowe, komunalne, wysypisko Łyżwy i laguny, spływy spoza miasta, szlaki komunikacyjne;

- kumulowanie się zanieczyszczeń w powietrzu ze względu na utrudnione przewietrzanie (osłonięcie miasta od zachodu, wiatry słabe o małych prędkościach, duża częstość występowania ciszy, słabe wynoszenie termodynamiczne zanieczyszczeń w wyższe partie atmosfery w okresach chłodnych);
- kolizje pomiędzy obszarami chronionymi a istniejącym zainwestowaniem, a głównie poprzez wysypisko i pola lagunowe oczyszczalni;
- istotnymi źródłami zagrożeń środowiska są: była Odlewnia Żeliwa i Emaliernia, były Zakłady Chemiczne Organika-Benzyl. Niebezpieczeństwo stanowią obecnie pozostałości po dawnej produkcji (fenole, żywice, aldehyd), były wysypisko i pola lagunowe, obiekty

PKP – koncentracja na Podemłyńku, kotłownia, koncentracja źródeł zanieczyszczeń w Dolnej Kamiennej (inwersja termiczna): MPK – PPGK – Spółdzielnia Inwalidów;

- zanieczyszczenie powierzchni ziemi – wartości podwyższone zawartości metali w rejonie ul. Rzeźnianej (cynk, kadm, chrom), Podemłynek (miedź), Zaporęba (cynk), tereny przemysłowe PKP (oleje, smary, karbid), oraz wysoki poziom zanieczyszczeń w rejonie Organiki, stacji CPN – Skarżysko Zachodnie, wysypiska, również badania osadów aluwialnych w ciekach naturalnych wykazały bardzo wysokie stężenie metali (tytan, nikiel, bar, miedź, kobalt). W różnych odniesieniach podawane są stale jako źródła i regiony skażeń – tereny Mesko, PKP, wysypiska, laguny, trasa E-7;
- przekroczenie poziomu hałasu komunikacyjnego występuje wzdłuż ulic: Al. Niepodległości, Legionów, Wojska Polskiego, 3 Maja, Kukowskiej, Warszawskiej, Młodzawy, Piłsudskiego, Żurawiej, Metalowców, Norwida, Sokolej, Szydłowieckiej, Tysiąclecia oraz w pasie terenów kolejowych.

2. Następuje jednak poprawa stanu środowiska ze względu na:

- radykalne zmniejszenie się emisji ze źródeł rejestrowanych – gazów, pyłów;
- poprawia się jakość wód (rejon kąpieliska „Rejow” i „Bernatka”) w stosunku do poprzednich stanów;
- postępuje proces kanalizowania miasta oraz proces gazyfikacji, ucieplniania zabudowy oraz likwidacji części tradycyjnych palenisk.

VI.6. Prawne formy ochrony przyrody w mieście

1. **Obszar Skarżyska Kamiennego położony jest w zasięgu Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET – Polska**, stanowiącej część składową Europejskiej Sieci Ekologicznej „ECONET”. Północno-zachodnie krańce miasta wchodzi w skład korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym tej sieci, korytarza Garbu Gielniowskiego nr 62k. Korytarz ten przechodzi ku zachodowi w korytarz ekologiczny Czarnej Malenieckiej – nr 59k. Oba te korytarze łączą teren miasta (korytarz nr 59k od zachodu, a korytarz 62k od północnego wschodu), z położonym na północnym zachodzie obszarem węzłowym o znaczeniu międzynarodowym Puszczy Pilickiej nr 21M.

Południowe odgałęzienie Korytarza Garbu Gielniowskiego, łączy teren miasta z kolejnym, położonym od niego na południe obszarem węzłowym o znaczeniu międzynarodowym - Obszarem Świętokrzyskim nr 31M. Rolę lokalnych korytarzy ekologicznych - pełnią doliny Kamiennej i jej dopływów, przy czym doliny Bernatki, Oleśnicy, Kamionki i Kamiennej do połączenia z Kamionką, stanowią równocześnie część składową korytarza Garbu Gielniowskiego.

2. Poniżej przedstawione Obszary Chronionego Krajobrazu i pomniki przyrody to jedyne prawne formy ochrony przyrody w mieście.

Granice tych obszarów przedstawiono na rysunku Studium.

Obszary Chronionego Krajobrazu

Obrzeżne tereny Skarżyska-Kamiennej wchodzi w skład dwu Obszarów Chronionego Krajobrazu, składających się na WSOCh. Są to:

1. **Suchedniowsko-Oblęgorski Obszar Chronionego Krajobrazu**, którego 180 ha, stanowi zachodnie i południowe tereny miasta. Obszar ten to równocześnie otulina Suchedniowsko-Oblęgorskiego Parku Krajobrazowego (rozporządzeniem nr 335/2001 z dnia 17.10.2001r, Wojewoda Świętokrzyski rozstrzygnął o utworzeniu na obszarze otulin Parków Krajobrazowych - Obszarów Chronionego Krajobrazu, które obecnie, na mocy art. 153 ustawy o ochronie przyrody - są nadal obszarami chronionego krajobrazu).

Suchedniowsko-Oblęgorski Obszar Chronionego Krajobrazu, ustanowił - stosownie do art. 23 ust.2 ustawy o ochronie przyrody Wojewoda Świętokrzyski, rozporządzeniem nr 79/2005 z dnia 14.07.2005 r. opublikowanym w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego nr 156/2005, poz.1932. Obszar posiada powierzchnię 25681 ha, na którą składają się gminy: Bliżyn - 1777 ha, Łączna - 725 ha, Miedziana Góra, Mniów, Skarżysko-Kamienna - 180 ha, Stąporków, Strawczyn, Suchedniów i Zagnańsk.

Granice SOOChK ustalił Wojewoda Świętokrzyski w treści załącznika nr 1 do tego rozporządzenia. Ich przebieg - na odcinku Skarżyska Kamiennej jest następujący: Od północnej i wschodniej granicy sołectwa Bliżyn, do północno-wschodniej granicy sołectwa Wojtyniów, a dalej północno-wschodnią granicą sołectwa Wołów do Kamiennej, rzeką Kamienną do drogi krajowej nr 7 Gdańsk - Warszawa - Kraków - Chyżne, tą drogą na południe do ulicy Słonecznej w Skarżysku Kamiennej i tą ulicą do granicy lasów państwowych, a dalej tą granicą (oddziały 146, 147, 148, 149 wg Pl. Urz. PGL dla Nadleśnictwa Suchedniów na okres 1.01.2000 do 31.12.2009) do drogi krajowej nr 7 Gdańsk - Warszawa - Kraków - Chyżne i dalej.

W południowo-zachodniej części miasta, tuż przy zbiegu jej granic południowej i zachodniej, znajduje się fragment projektowanego Obszaru Natura 2000. Obowiązują ustalenia powołujące ten Obszar. Jest to obszar wchodzący w skład Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 pn. PLH260010 Lasy Suchedniowskie.

- 2. Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej**, ustanowiony na podstawie art.23 ust.2 ustawy o ochronie przyrody, rozporządzeniem nr 89/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14.07.2005 r, w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urzędowy Woj. Świętokrzyskiego nr 156/2005 poz. 1950).

Na mocy § 1 pkt.2 tego rozporządzenia, obszar ten obejmuje powierzchnię 72593 ha, w skład której wchodzi gminy Bałtów, Bodzechów, Brody, Kunów, Mirzec oraz części gmin Pawłów, Skarżysko Kamienna (wschodnie obrzeża miasta), Skarżysko Kościelne, Suchedniów, Waśniów i Wąchock.

Przebieg granic OChKDK, ustalił Wojewoda Świętokrzyski w treści załącznika do tego rozporządzenia. Przebieg ten jest na odcinku Skarżyska Kamiennej następujący: północna granica OChKDK bierze początek w Skarżysku-Kościelnym i biegnie generalnie w kierunku wschodnim północną granicą województwa świętokrzyskiego począwszy od styku granic sołectw Skarżysko Kościelne, Grzybowa Góra i Jagodne z tą granicą aż do styku granic gmin Bałtów i Tarłów z granicą województwa w przysiółku Przymiarki. Tutaj granica OChKDK, odchodząc od granicy województwa... (pomija się w tym miejscu dalszy przebieg granicy – do punktu w którym zbliża się ona ponownie do terenu Skarżyska Kamiennej)..... dochodzi do sołectwa Marcinków i biegnie po jego wschodniej i południowej granicy. Następnie biegnąc południowymi granicami sołectw Michałów i Majków przecina drogę Wąchock - Skarżysko-Kamienna, skąd kieruje się na południe biegnąc małym fragmentem granic gmin Suchedniów i Skarżysko-Kamienna, a następnie granicą miasta Suchedniów dochodzi do drogi Suchedniów - Wąchock, przecina ją i otaczając od południa zabudowania Kleszczyń kieruje się na zachód dochodząc do linii kolejowej Skarżysko-Kamienna - Kielce. Tam skręca na południe i wzdłuż jej wschodniego nasypu biegnie do południowego cypla granicy m. Suchedniów. Następnie granicą tą biegnie do drogi Skarżysko-Kamienna - Kielce, wzdłuż której gwałtownie skręca na północ dochodząc do ostatnich zabudowań w Suchedniowie - Baranowie, gdzie ok. 300 metrowym odcinkiem skręca na wschód a następnie na północny wschód biegnąc do styku północnej granicy gminy Suchedniów z gminą Skarżysko-Kamienna. Potem ponownie skręca na wschód i dalej po w/w granicy, kilkakrotnie załamując się przecina drogę Skarżysko Kamienna - Wąchock. Stąd zachodnią granicą sołectwa Majków dochodzi do koryta Kamiennej w Skarżysku, a następnie otaczając miasto biegnie jego granicą wschodnią na północny wschód osiągając skraj kompleksu leśnego w punkcie

styku trzech sołectw w gm. Skarżysko-Kościelne, gdzie zamyka się granica OChKDK.

Najważniejszymi funkcjami obszaru są ochrona wód podziemnych i powierzchniowych oraz oddziaływanie klimatotwórcze i aerosanitarne. Znaczną jego powierzchnię zajmują duże kompleksy leśne (m.in. kompleks lasów między Mircem a Starachowicami). W środkowej i południowej części obszaru m.in. w Skarżysku), występują wilgotne łąki i znaczne obszary torfowisk przejściowych i niskich. Występują tu m.in. gęsiówka szorstkowłosa (*Arabis caucasica*), pełnik europejski (*Trollius europaeus*), pomocnik baldaszkowy, wawrzynek wilczyłyko (*Daphne mezereum*), wielosił błękitny (*Polemonium coeruleum*) i zawilec wielkokwiatowy (*Anemone silvestris*).

Stosownie do art. 23 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody, projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – w części dotyczącej terenów noszących status obszarów chronionego krajobrazu – wymagają uzgodnienia z właściwym wojewodą.

Do zweryfikowanej listy pomników przyrody ożywionej zaliczono poniższe drzewa (wg zaktualizowanej listy przekazanej przez Urząd Miasta w 2008 roku):

- 1- Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) powołany dnia 15.04.1989 r. Zarządzeniem Wojewody Kieleckiego Nr 18/89. Rośnie w pobliżu lasu sąsiadującego ze Szpitalem Powiatowym, około 150 m w kierunku północno-wschodnim od skrzyżowania ul. Sokolej z ul. Wiejska i ok. 55 m w kierunku wschodnim od ul. Sokolej. Obwód dnia na wysokości 130 cm (obwód pierśnicowy) – 350 cm), wysokość ok. 20 m, wiek około 250 lat.
- 2- Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) powołany 15.04.1989 r. Zarządzeniem Wojewody Kieleckiego Nr 18/89. Rośnie na terenie prywatnym przy ul. Kopernika 31. Obwód pnia na wysokości 130 cm (obwód pierśnicowy) – 450 cm. Wysokość około 26 m, wiek około 250 lat.
- 3- Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) powołany dnia 30.12.1993 r. Zarządzeniem Wojewody Kieleckiego Nr 13/93. Rośnie na nieruchomości przy ul. Torowej 8. Obwód dnia na wysokości 130 cm (obwód pierśnicowy) – 110 cm. Wysokość około 20 m.
- 4- Dąb bezszypułkowy (*Quercus petraea*) powołany dnia 12.12.1986 r. Zarządzeniem Wojewody Kieleckiego Nr 26/86. Rośnie przy al. Piłsudskiego 68/70. Obwód dnia na wysokości 130 cm (obwód pierśnicowy) – 256 cm. Wysokość około 20 m. Wiek około 250 lat.
- 5- Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) powołany dnia 15.04.1989 r. Zarządzeniem Wojewody Kieleckiego Nr 18/89. Rośnie około 50 m w kierunku północnym od skrzyżowania ul. Piłsudskiego z ul. Tysiąclecia. Obwód pnia na

wysokości 130 cm (obwód pierśnicowy) – 340 m. Wysokość około 20 m. Wiek około 250 lat.

- 6- Dąb szypułkowy – 2 szt. (*Quercus robur*) powołane dnia 15.04.1989 r. Zarządzeniem Wojewody Kieleckiego Nr 3/89. Rosną w pasie dębów ciągnących się za posesjami przy ul. Grota Roweckiego 41-43. 1/ Obwód pnia na wysokości 130 cm (obwód pierśnicowy) – 312 cm; wysokość około 20 m, wiek około 300 lat. 2/ Obwód pnia na wysokości 130 cm (obwód pierśnicowy) – 357 cm; wysokość około 22 m, wiek około 300 lat.
- 7- Dąb szypułkowy – 3 szt. (*Quercus robur*) powołane dnia 26.01.1989 r. Zarządzeniem Wojewody Kieleckiego Nr 3/89. Rosną przy drodze polnej w odległości około 150 m od skrzyżowania z ul. Łyżwy w kierunku południowym w pobliżu zakola rzeki Oleśnicy. 1/ Obwód pnia na wysokości 130 cm (obwód pierśnicowy) – 312 cm, wysokość około 21 m, wiek około 250 lat; 2/ Obwód pnia na wysokości 130 cm (obwód pierśnicowy) – 365 cm, wysokość około 22 m, wiek około 250 lat; 3/ Obwód pnia na wysokości 130 cm (obwód pierśnicowy) – 210 cm, wysokość około 18 m, wiek około 200 lat.
- 8- Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) powołany dnia 26.01.1989 r. Zarządzeniem Wojewody Kieleckiego Nr 3/89. Rośnie na terenie muzeum „Orła Białego” ul. Słoneczna 94. Obwód pnia na wysokości 130 m (obwód pierśnicowy) – 490 cm, wysokość około 20 m, wiek około 300 lat.
- 9- Klon pospolity (*Acer platanoides*) powołany dnia 26.01.1989 r. Zarządzeniem Wojewody Kieleckiego Nr 3/89. Rośnie przy ul. Wioślarskiej na terenie Ośrodka „Rejów”. Obwód pnia na wysokości 130 m (obwód pierśnicowy) – 380 cm.

Pomnik przyrody nieożywionej:

„Skala Rejowska” – powołany dnia 02.10.1987 r. Dz. U. W. w Kielcach Nr 23/87, zlokalizowane w dzielnicy „Skalka”, powyżej zapory wodnej na zbiorniku „Rejów”. Opis obiektu – długość 15 m, szerokość 7 m, wysokość 6 – 8 m.

VII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTKÓW ORAZ KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

VII.1. Walory środowiska kulturowego

1. Dziedzictwo kulturowe traktowane jest (w niniejszym opracowaniu) zarówno jako zespół obiektów zabytkowych podlegających ochronie prawnej, jak i rozplanowanie miasta, jego związki funkcjonalne z najbliższym otoczeniem, tradycje miasta, osiągnięty stan wyposażenia w infrastrukturę społeczną i kształt zabudowy, a więc zespół elementów tworzących tożsamość tego regionu. Uznaje się, że dziedzictwo kulturowe stanowi o atrakcyjności miasta, a jeszcze bardziej eksponowane może być elementem jego promocji.

Stanowiska archeologiczne świadczą o istnieniu osadnictwa na obszarze doliny Kamiennej (i Skarżyska Kamiennej), już w okresie kultury magdaleńskiej (około 10000 – 15000 lat p.n.Chr.); zachowane ślady wyrobu kamiennych narzędzi oraz pozyskiwania i produkcji hematytu – jako barwnika rytualnego. Zachowały się także pozostałości ciałopalne z okresu wpływów cesarstwa rzymskiego.

Osada hutnicza na miejscu obecnego Skarżyska Kamiennej była znana już od XIII w. z istniejącymi w Bzinie i Rejowie kuźnicami i piecami. Rok 1885 to początek wielkiego węzła kolejowego i równie wielkiego przemysłu metalowego.

Toteż zakłady przemysłowe miasta składają się na jego dziedzictwo kulturowe – dzięki nim miasto uzyskało formalnie status miejski w 1923 r, zaczęło się intensywnie rozwijać.

Na terenie Skarżyska-Kamiennej znajdują się 33 miejsca pamięci narodowej. Są to pomniki, cmentarze, tablice upamiętniające fakty historyczne dotyczące walk narodo-wo-wyzwoleńczych z lat 1794, 1863, 1905–1907 oraz z okresu II wojny światowej.

2. Do najatrakcyjniejszych turystycznie obiektów w tym rejonie należą:

- * Rejów – pozostałość wielkiego pieca z XVIII/XIX w.: fundamenty, mur oporowy, kanał przepustowy (jedyne zachowane gar wielkiego pieca w Starachowickim Okręgu Przemysłowym);
- * Domek „fabrykanta” staszycowej huty „Rejów” wybudowany w latach 1836–1838 przy ul. Słonecznej 112;
- * Dróżniczówka z XIX/XX w. przy ul. Krakowskiej 171;
- * Wieża gichtociągowa, pozostałość Zakładu Wielkopieczowego z XIX/XX w. przy ul. Fabrycznej 10;

- * Kościół parafii p.w. Najświętszego Serca Jezusowego z 1923r. przy Al. Niepodległości;
- * Kościół p.w. Św. Józefa z 1928r. przy ul. Legionów 64;
- * Cmentarz rzymsko-katolicki z ok. 1885r. przy ul. Cmentarnej;
- * Budynek administracyjny huty „Rejów” z XIX/XX w. w stylu klasycystycznym, przy ul. Słonecznej 90 (siedziba Muzeum im. Orła Białego).

Wyburzony obiekt wyznania mojżeszowego, w powiązaniu z obiektami sakralnymi katolickimi (w tym Cystersów Wąchock) i w samym Skarżysku-Kamiennej, świadczy o wielowyznaniowych tradycjach regionu, które także mogą być wykorzystane w promocji miasta.

W zgromadzonych dokumentach o historii Skarżyska Kamiennej (i historii wsi stanowiących jego początek) znajduje się cały szereg wzmianek o trakcie drogowym z XV w. (Kalisz – wzdłuż Kamiennej – Lwów), i o innych reliktach przeszłości, które wyeksponowane także mogłyby wzbogacić atrakcyjność miasta.

3. Funkcjonuje cały szereg organizacji turystyczno-krajoznawczych, propagowania kultury, gromadzenia i udostępniania eksponatów o dużych wartościach poznawczych.
4. Uznaje się za właściwe jeszcze większe rozpropagowanie walorów tego regionu w skali krajowej, tak aby zarówno obiekty zabytkowe, trasy turystyczne, miejsca pamięci narodowej, eksponaty muzealne stały się bardziej znane i stanowiły cele wycieczek. To także promocja miasta i przyczynek do jego aktywizacji.

VII.2. Spis obiektów zabytkowych na terenie miasta

Poniżej podaje się spis zabytków miasta Skarżysko-Kamienna, który obejmuje obiekty pod ścisłą ochroną konserwatorską wpisane do rejestru oraz pozostałe będące w tzw. ewidencji.

VII.2.1. Rejestr zabytków

Dróżniczówka wraz z obudową studni przy ulicy Krakowskiej 171, budynek murowany z kamienia i cegły z XIX w., obudowa studni drewniana. Budynek jest nieużytkowany, na zewnątrz, na ogzymśowaniu elewacji znajdują się widoczne ubytki tynku. Należy rozważyć możliwość adaptacji pomieszczenia. Obudowa studni również wymaga wymiany. - Pozycja rejestru 838 z 09.10.1974 r.

VII.2.2. Kwerenda (Ewidencja Zabytków Architektury i Budownictwa ze stycznia 2006 r.) Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Kielcach

1. Miejscowość: Skarżysko-Bzin
Obiekt: cmentarz
Nazwa obiektu: parafialny, ul. Cmentarna
Wiek: XIX
Opis: teren w granicach ogrodzenia obejmuje swym zasięgiem:
- część starą, ok. 1875, stanowiącą pn.-wsch. fragment cmentarza
- część nową, 1894, stanowiącą zach. i pd. fragment cmentarza.
2. Miejscowość: Skarżysko-Bzin
Obiekt: cmentarz
Nazwa obiektu: wojenny 1914 - 1915
Wiek: XX
Opis: teren w granicach ogrodzenia na terytorium nowej części cmentarza parafialnego przylegający od zach. do jego starej części.
3. Miejscowość: Skarżysko-Bzin
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: ul. Legionów
Nr: 1
Materiał: mur
Opis: ok. 1920 r.
4. Miejscowość: Skarżysko-Bzin
Obiekt: dom
Nazwa: ul. Legionów
Nr: 71
Materiał: mur.
Opis: ok. 1925 r.
5. Miejscowość: Skarżysko-Bzin
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: ul. Legionów
Nr: 72
Materiał: drewn.
Wiek: XX
6. Miejscowość: Skarżysko-Bzin
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: ul. Legionów
Nr: 87
Materiał: mur.
Wiek: XX
Opis: ok. 1920 r.
7. Miejscowość: Skarżysko-Bzin
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: ul. Legionów
Nr: 89

Materiał: drewn.
Opis: ok. 1920 r.

8. Miejscowość: Skarżysko-Bzin
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: ul. Legionów
Nr: 91
Materiał: mur.
Wiek: XX
Opis: ok. 1920 r.
9. Miejscowość: Skarżysko-Bzin
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: ul. Krakowska
Nr: 157
Materiał: mur.
Wiek: XX
Opis: ok. 1930 r.
10. Miejscowość: Skarżysko-Bzin (obiekt wpisany do rejestru zabytków)
Obiekt: dróżniczówka
Nazwa obiektu: ul. Krakowska
Nr: 171
Rejestr: 838
Materiał: mur.
Wiek: XIX
Opis: 2 ćw. XIX w.
11. Miejscowość: Skarżysko-Bzin
Obiekt: zakład
Nazwa obiektu: wielkopieczowy
Materiał: mur.
Wiek: XIX
Opis: 1823-1838, próg przelewowy z resztkami nieci wypadowej między ul. Cmentarną a nowym korytem rzeki Kamiennej
12. Miejscowość: Skarżysko-Bzin
Obiekt: dzwonnica
Zespół: kościoła
Nazwa zespołu: par. p.w. św. Józefa Oblubieńca
materiał: drewn.
Wiek: XX
Opis: 1928, proj. Walerian Wołodźko
13. Miejscowość: Skarżysko-Bzin
Obiekt: kościół
Zespół: kościoła
Nazwa zespołu: par. p.w. św. Józefa Oblubieńca
Materiał: drewn.
Stan: restaur.
Wiek: XX
Opis: 1928, proj. Walerian Wołodźko, restaur. 1984 r.

14. Miejscowość: Skarżysko-Bzin
Obiekt: plebania
Nazwa obiektu: ul. Legionów
Nr: 64
Zespół: kościoła
Nazwa zespołu: par. p.w. św. Józefa Oblubieńca
Materiał: mur.
Wiek: XX
Opis: ok. 1935 r.
15. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: ul. Fabryczna
Nr: 2
Materiał: mur.
Wiek: XIX
Opis: 1891 r.
16. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: ul. Fabryczna
Nr: 11
materiał: mur.-drewn.
Wiek: XX
Opis: ok. 1900 r.
17. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: ul. Konarskiego
Nr: 3
Materiał: drewn.
Wiek: XX
Opis: ok. 1900 r.
18. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: ul. Limanowskiego
Nr: 17
Materiał: mur.
Wiek: XX
Opis: ok. 1935 r.
19. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: ul. Limanowskiego
Nr: 63
Materiał: drewn.
Wiek: XX
Opis: ok. 1920 r.
20. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: ul. Limanowskiego

Nr: 65
Materiał: drewn.
Wiek: XX
Opis: ok. 1920 r.

21. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: ul. Limanowskiego
Nr: 69
Materiał: drewn.
Wiek: XX
Opis: ok. 1920 r.

22. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: ul. 1 Maja
Nr: 27
Materiał: drewn.
Wiek: XX
Opis: ok. 1920 r.

23. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: ul. 1 Maja
Nr: 41
Materiał: drewn.
Wiek: XX
Opis: ok. 1920 r.

24. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: ul. 1 Maja
Nr: 73
Materiał: mur.
Wiek: XX
Opis: ok. 1910 r.

25. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: ul. 1 Maja
Nr: 98
Materiał: drewn.
Wiek: XX
Opis: ok. 1925 r.

26. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: ul. 1 Maja
Nr: 100
Materiał: drewn.
Wiek: XX
Opis: ok. 1925 r.

27. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: ul. 1 Maja
Nr: 102
Materiał: drewn.
Wiek: XX
Opis: ok. 1925 r.
28. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: ul. 3 Maja
Nr: 3
Materiał: drewn.
Wiek: XX
Opis: ok. 1920 r.
29. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: ul. 3 Maja
Nr: 39
Materiał: drewn.
Wiek: XX
Opis: ok. 1920 r.
30. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: ul. 3 Maja
Nr: 62
Materiał: mur.
Wiek: XX
Opis: ok. 1920 r.
31. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: ul. 3 Maja
Nr: 145
Materiał: drewn.
Wiek: XX
Opis: ok. 1900 r.
32. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: ul. 3 Maja
Nr: 171
Materiał: drewn.
Wiek: XIX
Opis: 4 ćw. XIX
33. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: ul. Ogólna
Nr: 3
Materiał: drewn.

Wiek: XX
Opis: ok. 1930 r.

34. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: ul. Szydłowiecka
Nr: 10
Materiał: drewn.
Wiek: XX
Opis: ok. 1930 r.

35. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna
Obiekt: kino
Nazwa obiektu: ul. 1 Maja
Nr: 55
Materiał: mur.
Wiek: XX
Opis: ok. 1935 r.

36. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna
Obiekt: kościół
Nazwa obiektu: par. p.w. Niepokal. Poczęcia NMP
Materiał: mur.
Stan: restaur.
Wiek: XX
Opis: 1937, restaur. 1974 r.

37. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna
Obiekt: szkoła
Nazwa obiektu: ul. 1 Maja
Nr: 82
Materiał: mur.
Wiek: XX
Opis: ob. I LO, ok. 1915 r.

38. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna
Obiekt: układ urbanistyczny
Wiek: XIX

39. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna
Obiekt: zakład
Nazwa obiektu: zakłady Metalowe, ul. Fabryczna
Materiał: mur.
Wiek: przebud.
Opis: ob. zakład Części Hamulcowych POLMO, ok. 1880, rozbud. i przebud.

40. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna
Obiekt: budynek
Nazwa obiektu: administracyjny
Zespół: dworca
Nazwa zespołu: kolejowego
Materiał: mur.

Wiek: XX
Opis: ok. 1925 r.

41. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna
Obiekt: dworzec
Zespół: dworca
Nazwa zespołu: kolejowego
Materiał: mur.
Stan: przebud.
Wiek: XX
Opis: ok. 1925 r.
42. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna
Obiekt: lokomotywownia
Zespół: dworca
Nazwa zespołu: kolejowego
Materiał: mur.
Wiek: XX
Opis: ok. 1900 r.
43. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna
Obiekt: kościół
Zespół: kościoła
Nazwa zespołu: par. p.w. Najśw. Serca Jezusa
Materiał: mur.
Wiek: XX
Opis: 1923, arch. Józef Pius Dziekoński
44. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna
Obiekt: ogrodzenie
Zespół: kościoła
Nazwa zespołu: par. p.w. Najśw. Serca Jezusa
Materiał: mur.-żelbet.
Wiek: XX
Opis: 1923 r.
45. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna
Obiekt: plebania
Nazwa obiektu: ul. Daszyńskiego
Nr: 77
Zespół: kościoła
Nazwa zespołu: par. p.w. Najśw. Serca Jezusa
Materiał: mur.
Wiek: XX
Opis: 1923 r.
46. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: 7 domów, al. Niepodległości
Zespół: osiedla
nazwa zespołu: kolejowego
Materiał: drewn.

Wiek: XIX

Opis: nr 79, 81, 83, 85, 86, 87 i 89, 1882 r.

47. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna

Obiekt: dom

Nazwa obiektu: 5 domów, al. Niepodległości

Zespół: osiedla

Nazwa zespołu: kolejowego

Materiał: mur.

Wiek: XIX

Opis: nr 82, 91, 93, 95 i 97, ok. 1895 r.

48. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna

Obiekt: dom

Nazwa obiektu: 2 domy z bud. gospodarczymi

Zespół: osiedla

Nazwa zespołu: kolejowego

Materiał: mur.

Wiek: XX

Opis: al. Niepodległości nr 84 i 88, ok. 1925 r.

49. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna

Obiekt: dom

Nazwa obiektu: ul. Towarowa

Nr: 23

Zespół: osiedla

Nazwa zespołu: kolejowego

Materiał: drewn.

Wiek: XX

Opis: ok. 1900 r.

50. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna

Obiekt: przychodnia

Nazwa obiektu: lekarska, al. Niepodległości

Zespół: osiedla

Nazwa zespołu: kolejowego

Materiał: mur.

Wiek: XX

Opis: ob. dom mieszkalny nr 70, ok. 1900 r.

51. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna

Obiekt: szkoła

Nazwa obiektu: Inżynierów Kolei

Zespół: osiedla

Nazwa zespołu: kolejowego

Materiał: drewn.

Wiek: XIX

Opis: ob. budynek mieszkalny, al. Niepodległości nr 74, ok. 1890

52. Miejscowość: Skarżysko-Kamienna

Obiekt: szpital

Nazwa obiektu: kolejowy, al. Niepodległości

Zespół: osiedla

Nazwa zespołu: kolejowego
Materiał: mur.
Wiek: XX
Opis: ob. dom mieszkalny nr 66, ok. 1900 r.

53. Miejscowość: Skarżysko-Łyżwy
Obiekt: cmentarz
Nazwa obiektu: żydowski
Wiek: XX
Opis: pocz. XX, teren w granicach ogrodzenia w pn.-zach. części cmentarza parafialnego
54. Miejscowość: Skarżysko-Łyżwy
Obiekt: cmentarz
Nazwa obiektu: parafialny
Wiek: XX
Opis: ok. 1958, teren w granicach ogrodzenia
55. Miejscowość: Skarżysko-Łyżwy
Obiekt: cmentarz
Nazwa obiektu: komunalny
Wiek: XX
Opis: ok. 1960, teren w granicach ogrodzenia
56. Miejscowość: Skarżysko-Łyżwy
Obiekt: młyn
Nazwa obiektu: wodny, ul. Łyżwy
Nr: 197
Materiał: drewn.
Wiek: XX
Opis: 1930, nieużytkowany
57. Miejscowość: Skarżysko-Łyżwy
Obiekt: stodoła
Nazwa obiektu: ul. Łyżwy
Nr: 123
Materiał: drewn.
Wiek: XX
Opis: ok. 1920 r.
58. Miejscowość: Skarżysko-Młodzawy
Obiekt: budynek
Nazwa obiektu: przepompowni wody, ul. Legionów
Nr: 138
Zespół: osiedla
Nazwa zespołu: mieszkaniowego „Kolonia Górna”
Materiał: mur.
Wiek: XX
Opis: 1924-1925
59. Miejscowość: Skarżysko-Młodzawy
Obiekt: budynek
Nazwa obiektu: warsztatu osiedlowego
Zespół: osiedla

Nazwa zespołu: mieszkaniowego „Kolonja Górna”
Materiał: mur.
Wiek: XX
Opis: ul. Osterwy nr 7, ob. budynek mieszkalny, 1924-1925

60. Miejscowość: Skarżysko-Młodzawy
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: 5 domów, ul. Chałubińskiego
Zespół: osiedla
Nazwa zespołu: mieszkaniowego „Kolonja Górna”
Materiał: mur.
Wiek: XX
Opis: domy nr 1, 2, 3, 4 i 6 z budynkami gospodarczymi i piwnicami ziemnymi, 1924-1925
61. Miejscowość: Skarżysko-Młodzawy
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: 4 domy z bud. gosp., ul. Szkolna
Zespół: osiedla
Nazwa zespołu: mieszkaniowego „Kolonja Górna”
Materiał: mur.
Wiek: XX
Opis: nr 1, 3, 6 i 8 z budynkami gospodarczymi i piwnicami ziemnymi, 1924-1925
62. Miejscowość: Skarżysko-Młodzawy
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: dyrektora fabryki amunicji
Zespół: osiedla
Nazwa zespołu: mieszkaniowego „Kolonja Górna”
Materiał: mur.
Wiek: XX
Opis: ul. Szkolna 2 wraz z budynkiem gospodarczym i piwnicą ziemną, 1924-1925
63. Miejscowość: Skarżysko-Młodzawy
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: 3 domy z bud. gosp., ul. Skalna
Zespół: osiedla
Nazwa zespołu: mieszkaniowego „Skalka”
Materiał: mur.
Wiek: XX
Opis: nr domów 1, 3 i 4, 1928.
64. Miejscowość: Skarżysko-Młodzawy
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: 2 domy z bud. gosp., ul. Skalna
Zespół: osiedla
Nazwa zespołu: mieszkaniowego „Skalka”
Materiał: mur.
Wiek: XX
Opis: nr 5 i 6, 1928 r., nadbud. 1975
65. Miejscowość: Skarżysko-Młodzawy
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: 3 domy z bud. gosp., ul. Skalna

Zespół: osiedla
Nazwa zespołu: mieszkaniowego „Skałka”
Materiał: mur.
Wiek: XX
Opis: nr 7-9. 1925

66. Miejscowość: Skarżysko-Młodzawy
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: ul. Wysoka
Nr: 3
Zespół: osiedla
Nazwa zespołu: mieszkaniowego „Skałka”
Materiał: mur.
Wiek: XX
Opis: 1928
67. Miejscowość: Skarżysko-Place
Obiekt: gimnazjum
Nazwa obiektu: ul. Piłsudskiego
Nr: 5
Materiał: mur.
Wiek: XX
Opis: ob. II LO, ok. 1925 r.
68. Miejscowość: Skarżysko-Rejów
Obiekt: dom
Nazwa obiektu: ul. Słoneczna
Nr: 102
Materiał: drewn.
Wiek: XX
Opis: ok. 1920 r.
69. Miejscowość: Skarżysko-Rejów
Obiekt: osiedle
Nazwa obiektu: robotnicze, ul. Robotnicza
Materiał: drewn.
Wiek: XX
Opis: 10 domów, ok. 1935
70. Miejscowość: Skarżysko-Rejów
Obiekt: szkoła
Nazwa obiektu: ul. Słoneczna
Nr: 94b
Materiał: drewn.
Wiek: XX
Opis: ob. biuro, ok. 1930 r.
71. Miejscowość: Skarżysko-Rejów
Obiekt: budynek
Nazwa obiektu: administracyjny
Zespół: fabryczny
Nazwa zespołu: zakładu wielkopieczowego
Stan: przebud.

Wiek: XIX

Opis: ob. Muzeum Orła Białego, 2 ćw. XIX

72. Miejscowość: Skarżysko-Rejów

Obiekt: dom

Nazwa obiektu: robotniczy, ul. Słoneczna

Nr: 112

Zespół: fabryczny

Nazwa zespołu: zakładu wielkopieczowego

Materiał: mur.

Wiek: XX

Opis: 2 ćw. XX

73. Miejscowość: Skarżysko-Rejów

Obiekt: piec

Nazwa obiektu: relikty wielkiego pieca

Zespół: fabryczny

Nazwa zespołu: zakładu wielkopieczowego

Materiał: mur. Stan: przebud.

Wiek: XVIII

Opis: ok. 1770, przebud. 1836 r.

74. Miejscowość: Skarżysko-Rejów

Obiekt: układ wodny

Zespół: fabryczny

Nazwa zespołu: zakładu wielkopieczowego

Wiek: XIX

Opis: - zbiorniki wodne „Rejów” i „Tumulec”, XIX

- grobla z przelewem, ziem.-mur., XIX

- kanał roboczy

75. Miejscowość: Skarżysko-Zachodnie

Obiekt: zakład

Nazwa obiektu: Zakłady Metalowe MESKO

Materiał: mur.

Wiek: XX

Opis: zespół budynków fabrycznych i administracyjnych przy ul. Legionów, 1926 r.

76. Miejscowość: Skarżysko-Zachodnie

Obiekt: budynek

Nazwa obiektu: 2 stróżówki, ul. Struga

Zespół: osiedla

Nazwa zespołu: mieszk. „Kolonja Robotnicza”

Materiał: mur.

Wiek: XX

Opis: 1925-1926, ob. nieużytkowane

77. Miejscowość: Skarżysko-Zachodnie

Obiekt: dom

Nazwa obiektu: 3 domy z bud. gosp., ul. Staffa

Zespół: osiedla

Nazwa zespołu: mieszk. „Kolonja Robotnicza”

Materiał: drewn.

Wiek: XX

Opis: nr 35-37, ok. 1920 r.

78. Miejscowość: Skarżysko-Zachodnie

Obiekt: dom

Nazwa obiektu: 2 domy z bud. gosp.

Zespół: osiedla

Nazwa zespołu: mieszk. „Kolonía Robotnicza”

Materiał: mur.

Wiek: XX

Opis: ul. Struga nr 1 i 3, 1926 r.

79. Miejscowość: Skarżysko-Zachodnie

Obiekt: dom

Nazwa obiektu: 34 domy z bud. gosp., ul. Staffa

Zespół: osiedla

Nazwa zespołu: mieszk. „Kolonía Robotnicza”

Materiał: mur.

Wiek: XX

Opis: nr 1 do 34, 1925-1926, lokalizacja ograniczona ulicami: Spokojną i Sportową oraz al. Legionów

80. Miejscowość: Skarżysko-Zachodnie

Obiekt: kaplica

Nazwa obiektu: szpitalna, ul. Cmentarna

Zespół: osiedla

Nazwa zespołu: mieszk. „Kolonía Robotnicza”

Materiał: mur.

Wiek: XX

Opis: ok. 1935, ob. kaplica polskokatolicka p.w. Matki Boskiej Bolesnej

81. Miejscowość: Skarżysko-Zachodnie

Obiekt: łaźnia

Nazwa obiektu: osiedlowa, ul. Legionów

Nr: 109

Zespół: osiedla

Nazwa zespołu: mieszk. „Kolonía Robotnicza”

Materiał: mur.

Wiek: XX

Opis: 1926-1927. ob. pralnia

82. Miejscowość: Skarżysko-Zachodnie

Obiekt: przychodnia

Nazwa obiektu: lekarska, al. Legionów

Nr: 101

Zespół: osiedla

Nazwa zespołu: mieszk. „Kolonía Robotnicza”

Materiał: mur.

Wiek: XX

Opis: ok. 1935, ob. Przychodnia Rejonowa nr 2

83. Miejscowość: Skarżysko-Zachodnie

Obiekt: stacja

Nazwa obiektu: transformatorowa, ul. Spokojna
 Zespół: osiedla
 Nazwa zespołu: mieszk. „Kolonía Robotnicza”
 Materiał: mur.
 Wiek: XX
 Opis: 1925-1926

84. Miejscowość: Skarżysko-Zachodnie
 Obiekt: szkoła
 Nazwa obiektu: podstawowa, ul. Sportowa
 Nr: 30
 Zespół: osiedla
 Nazwa zespołu: mieszk. „Kolonía Robotnicza”
 Materiał: mur.
 Wiek: XX
 Opis: 1934-1937, ob. Szkoła Podstawowa nr 3 im. Henryka Sienkiewicza

VII.2.3. Zabytki archeologiczne i stanowiska archeologiczne

1. Rezerwat archeologiczny

Najcenniejszym obiektem kultury materialnej miasta (obiektem w skali światowej) jest – utworzony formalnie w 1957 r. rezerwat archeologiczny Rydno, położony we wschodniej części miasta w dzielnicy Łyżwy w dolinie Kamiennej, w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej, gromadzący zespół paleolitycznych osad przemysłowych wraz ze śladami późniejszego osadnictwa (m.in. osadnictwo neandertalskie, kultury - hamburska, magdaleńska, komornicka, janisławicka, amfor kulistych i trzcinnicka).

Lp.	miejscowość	gmina/ powiat	nr st.	typ	pow.	pierw. rej.	rok	ob. rej./ rok	AZP	uwagi
1	Skarżysko-Kamienna Mirzec, Wąchock	Skarżysko-Kamienna / Skarżysko-Kamienna Mirzec, Wąchock / Starachowice		rezerwat archeol..	600,00	511	1957	514/77	80-65 80-66 81-66	„Rydno”

2. Stanowiska i zabytki archeologiczne

Na terenie miasta występując następujące stanowiska archeologiczne:

- 1) „Łyżwy 1” (na polu) – stanowisko piecowo-dymarskie, a obiekt – kloce żużla znajdujących się w Nowej Słupi,
- 2) „Łyży 2” – stanowisko – ślad osadniczy z epoki kamienia, a obiekt – rdzeń mezolitycznych,
- 3) Wiejska (na terenie leśnym), stanowisko osadnicze, osada bądź ślad

osadnictwa, epoka kamienia, a obiekty – 2 przęsliki (Muzeum w Skarżysku),

- 4) Rejów – rejon wielkiego pieca w Rejowie, obiekt wielkiego pieca relikty,
- 5) Bzin – rejon wielkiego pieca, rejon zakładu wielkopieczowego.

VII.2.4. Stan miejsc i obiektów pamięci narodowej, znajdujących się na terenie miasta Skarżyska-Kamiennej

Lp.	Nazwa miejsca/obiektu pamięci narodowej	Lokalizacja	Stan
1	Cmentarz partyzancki w lasach	Osiedle Książęce	
2	Miejsce egzekucji 360 osób rozstrzelanych 12-14.II.1940 członków organizacji „Orzeł Biały”	Bór- w lesie	Bez zastrzeżeń.
3	Pomnik bojowników o niepodległość 1794-1918	Skwer „Solidarności”	Bez zastrzeżeń.
4	Pomnik Żydów pomordowanych w latach 1939-1945	ul. 1-go Maja	Należy oczyścić podstawę pomnika. Teren w pobliżu pomnika uporządkowany.
5	Pomnik Powstańców 1863	Rejów – w lesie	Obok pomnika znajduje się pień spalonego drzewa, który należy usunąć. Żeliwny orzeł oraz płaskorzeźba, znajdujące się na pomniku – są widoczne uszkodzenia. Teren w pobliżu pomnika uporządkowany.
6	Pomnik ofiar egzekucji w latach 1940-44 w obozie pracy „Hasag”	Zakład Chemiczny ul. Ekonomii	Stan pomnika zostanie sprawdzony po uzgodnieniu z dyrekcją wejścia na teren ZM „Mesko”.
7	Pomnik ku czci pomordowanych w latach 1939-1945	Zakład Chemiczny ul. Ekonomii	
8	Pomnik ofiar hitlerowskich masowo palonych w latach 1942-1945	Zakład Chemiczny ul. Ekonomii	
9	Pomnik Ligi Morskiej w XV Rocznicę Niepodległości – Na Pamiątkę Odzyskania Dostępu do Morza – kolejarze – 1933	ul. Brzozowa	Teren nieuporządkowany. Pomnik wymaga renowacji. Należy rozważyć przeniesienie pomnika na inne miejsce.
10	Pomnik St. Staszica	ul. Wioślarska	Teren wokół pomnika uporządkowany. Popiersie wymaga renowacji.

11	Pomnik ku czci pomordowanych w latach 1940-44. Tablica ku czci więzionych i zamordowanych ofiar w l. 1943-1944	ul. Krakowska 54	Na pomniku brak orła (znajduje się w Muzeum im. Orła Białego). Teren w pobliżu pomnika uporządkowany.
12	Pomnik Niepodległości	Al. Niepodległości	

VIII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMU KOMUNIKACJI

VIII.1. Charakterystyka istniejącego systemu transportowego

Miasto Skarżysko-Kamienna stanowi węzeł komunikacyjny o znaczeniu międzyregionalnym, położony na obszarze korytarzy transportowych znaczenia:

- krajowego łączącego aglomerację warszawską z krakowską,
- międzyregionalnego przebiegającego od aglomeracji łódzkiej poprzez zurbanizowany pas od Końskich do Ożarowa w kierunku Lublina, oraz Sandomierza i Rzeszowa.

Korytarz transportowy w układzie północ - południe tworzy droga krajowa Nr 7 Gdańsk - Warszawa - Kraków - Chyżne i jednocześnie międzynarodowa E-77 oraz linia kolejowa normalnotorowa znaczenia państwowego Warszawa - Kraków.

Korytarz transportowy w układzie wschód - zachód tworzy (na obszarze miasta) droga krajowa Nr 42 Namysłów - Radomsko - Końskie - Skarżysko-Kamienna - Rudnik oraz ciąg linii kolejowych Łódź - Tarnobrzeg - Dębica (i Stalowa Wola - Przeworsk).

Duże znaczenie węzła komunikacyjnego wynika z lokalizacji w mieście jednej z największych w Polsce stacji rozrządowej - w ostatnich latach jednak mało wykorzystywanej z uwagi na ogólny kryzys transportu kolejowego.

VIII.2. Stan układu komunikacyjnego

1. Układ komunikacyjny w mieście tworzą:

- sieć uliczno-drogowa,
- trasy kolejowe.

2. Obsługa tranzytowa miasta odbywa się w następujący sposób:
  - w odniesieniu do podróży wewnątrzmijskich poprzez komunikację indywidualną, miejską, podmiejską i regionalną komunikację zbiorową,
  - w odniesieniu do powiązań zewnętrznych poprzez układ drogowy, trasy kolejowe oraz regionalną i dalekosiężną komunikację zbiorową.
3. Miasto podzielone jest na trzy główne części poprzez trasy kolejowe, w tym w centralnej części poprzez szeroki pas torów stacyjnych i rozrządowych. Ponadto zasadniczą część terenów przemysłowych oddziela od reszty miasta rzeka Kamienna.
4. Układ miejski:
  - uliczno-drogowy tworzą drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne i wewnętrzne,

Sieć uliczno-drogowa posiada cztery wiadukty drogowe, sześć mostów oraz bezkolizyjne przejścia dla pieszych (kładki).

Poza ulicą Piłsudskiego oraz fragmentem ul. Legionów pozostałe ciągi uliczne posiadają po jednej jezdni dwupasowej. Większość ulic ma nawierzchnie utwardzone a znaczna część także i ulepszone.

Najmniej korzystny stan występuje w grupie ulic lokalnych miejskich;

* układ kolejowy w obszarze miasta tworzą trasy znaczenia krajowego:

- Warszawa – Radom – Kielce – Kraków;
- Tomaszów Mazowiecki (Łódź) – Ostrowiec Świętokrzyski – Tarnobrzeg (Rzeszów, Przemyśl).

Kolej nie uczestniczy w obsłudze podróży wewnątrzmijskich.

5. Miejska komunikacja zbiorowa zapewniona jest poprzez :
  - * Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne (główny przewoźnik autobusowy);
  - * PKS (linie miejskie i podmiejskie);
  - * prywatne linie tzw. Mini-Bus w zasadzie w relacjach podmiejskich i między-miastowych w rejonie.

VIII.3. Walory układu komunikacyjnego

Walory układu komunikacyjnego:

- * stosunkowo dobrze rozwinięta sieć uliczna (choć o niezbyt wysokich parametrach technicznych);
- * zewnętrzne powiązania drogowe i kolejowe ocenia się jako korzystne.
- * funkcjonujące podstawowe ciągi sieci ulicznej, o zróżnicowanych parametrach (dwujezdniowe, jednojezdniowe) posiadają możliwości rozbudowy i modernizacji. Dotyczy to zarówno parametrów tras i ich odcinków, jak i skrzyżowań;
- * przestrzenny rozkład zagospodarowania wskazuje na stosunkowo nieduże długości podróży.

VIII.4. Bariery i sytuacje konfliktowe układu komunikacyjnego

Bariery i sytuacje konfliktowe wynikające ze stanu układu komunikacyjnego i jego funkcjonowania to:

- * znaczna część jednopoziomowych skrzyżowań (przejazdów) układu ulicznego z trasami kolejowymi;
- * trasy kolejowe, układy stacyjne, rozbudowany układ torów rozrządowych stanowią bariery dla funkcjonowania sieci ulicznej i powiązań wewnątrzmijskich komunikacją zbiorową;
- * sprzeczności trudne do pogodzenia a wynikające ze znacznych kosztów budowy ewentualnych wiaduktów poprawiających sprawność funkcjonowania układu miejskiego a ograniczenia w motywacji takich inwestycji powodowane ograniczoną skalą rozwoju miasta i umiarkowanymi natężeniami ruchu;
- * niska częstotliwość kursowania autobusów komunikacji miejskiej oraz skomplikowane trasy ich kursowania;
- * niski stopień zróżnicowania ulic (co do hierarchii),
- * przebieg tras o ponadlokalnym znaczeniu przez tereny mieszkaniowe co wywołuje szereg kolizji, utrudnień i zagrożeń bezpieczeństwa ruchu,
- * brak segregacji ruchu tranzytowego (zewnętrznego) od lokalnego i docelowo-źródłowego,
- * niedostateczna obsługa komunikacyjna peryferyjnych terenów, często atrakcyjnych turystycznie.

VIII.5. Istotne uwarunkowania przekształceń układu ulicznego

Reasumując poprzednie oceny:

- w mieście, w aspekcie komunikacyjnym, wyróżniają się 3 główne struktury przestrzenne, tj. Górna Kamienna, Dolna Kamienna i przemysłowe tereny w południowo-wschodniej jego części. Dwie pierwsze mają zróżnicowane funkcje, jednakże bez ukształtowanego centrum;
- miasto przedzielone jest kolejną szerokim pasem terenów i urządzeń kolejowych na znacznym odcinku, tj. od ul. Piłsudskiego – w kierunku północno-wschodnim. Ten odcinek jest w praktyce niedostępny dla przekroczenia ciągami ulicznymi;
- kluczową sprawą dla przekształceń sieci drogowo-ulicznej jest ustanowienie drogi ekspresowej S7 relacji: Gdańsk – Warszawa – Kielce – Kraków – Chyżne (granica państwa) oraz przede wszystkim zamierzenia i podjęte działania projektowe dla jej realizacji w rejonie Skarżyska-Kamiennej. Najistotniejsze znaczenie mają decyzje o jej realizacji jako drogi niepłatnej (lub płatnej) oraz rozwiązanie projektowe, tj.:
  - rozbudowa istniejącego ciągu ul. Krakowskiej na odcinku od północnej granic miasta do ul. Piłsudskiego;
  - budowa obejścia na odcinku od ul. Piłsudskiego – do ul. Wojska Polskiego;
  - rozbudowa istniejącego ciągu ul. Krakowskiej na odcinku od Wojska Polskiego – do południowej granicy miasta;
  - realizacja trzech węzłów jako powiązań z układem miejskim, tj. z ul. Piłsudskiego – Łąkową oraz z ul. Wojska Polskiego – Krakowską – Legionów Bis oraz węzeł w rejonie osiedla Książęce.

W „STUDIUM” traktuje się S7 jako drogę niepłatną w obszarze miasta.

IX. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

IX.1. Zaopatrzenie w wodę

Podstawowym źródłem zaopatrzenia miasta w wodę są zasoby wód podziemnych. Eksploatowane są pokłady średniego triasu, tzw. Główny Zbiornik Wód Podziemnych GZWP 415 – Górna Kamienna. Z wód tego poziomu korzystają ujęcia komunalne w Skarżysku Kościelnym. Poziom ten jest słabo izolowany od powierzchni terenu, w związku z tym narażony jest na zanieczyszczenia. Jakość

wody podziemnej odpowiada klasie jakości Ib. Lokalnie wody mogą zawierać podwyższoną zawartość żelaza.

Obecnie czynne są cztery ujęcia komunalne do których należą:

- Ujęcie Bzin – zlokalizowane w środkowej części miasta przy ul. Cichej, w dolinie rzeki Kamiennej. Ujęcie posiada sześć studni. Woda surowa zawiera podwyższoną zawartość żelaza i manganu. Uzdatnianie w budynku stacji wodociągowej na ośmiu filtrach. Dezynfekcja wody okresowa, tylko ze studni nr 3.
- Ujęcie Bugaj – położone we wsi Bugaj, gmina Bliżyn przy granicy z miastem Skarżysko Kamienna. Ujęcie posiada trzy studnie wiercone. Eksploatowana jest tylko jedna studnia, gdyż woda z niej nie wymaga uzdatnienia. Eksploatacja pozostałych dwóch wymaga budowy stacji uzdatniania wody. Ujęcie obsługuje miasto oraz wsie: Bugaj, Brzeście Zagórze, Wołów.
- Ujęcie Bór – położone w okolicy ul. Sosnowej, w dolinie rzeki Kamiennej. Ujęcie zawiera jedną studnię wierconą włączoną w miejski system wodociągowy.
- Ujęcie Milica – zlokalizowane u zbiegu ulic Norwida i Prusa, posiada jedną studnię wierconą i chlorownię. Stanowi rezerwę dla miasta w systemie zaopatrzenia w wodę.
- Ujęcie „Kościelne” - zawiera trzy studnie wiercone oraz stację uzdatniania wody (odżelazienie i odmanganianie). eksploatowane są dwie studnie

System wodociągowy gminy Skarżysko-Kamienna jest następujący:

Ujęcia: „Bzin”, „Bór”, „Bugaj” oraz studnia rezerwowa na Milica stanowią układ połączony i dostarczają wodę do:

- gmina Skarżysko – Kamienna: miasto oraz Majków i Michałów
- gmina Bliżyn, 4 wsie: Bugaj, Brzeście, Zagórze i Wołów
- gmina Wąchock: wieś Parszów
- gmina Skarżysko – Kościelne: Grzybowa Góra, Świerczek, Skarżysko – Kościelne, Lipowe Pole Skarbowe

Ponadto na terenie miasta Skarżysko również większe zakłady przemysłowe posiadają własne ujęcia. Największe z tych ujęć są własnością Zakładów Metalowych Mesko:

1. Ujęcie „Mesko” **SP-I** - stanowią 3 studnie czynne i 2 studnie nieczynne, zlokalizowane w rejonie ulicy Struga. Ujmują one czwartorzędowy poziom wodonośny,
2. Ujęcie „Mesko” **SP-II** - stanowią 1 studnia czynna i 2 studnie nieczynne ujmujące czwartorzędowy poziom wodonośny oraz 6 studni czynnych i 2

studnie nieczynne ujmujące triasowy poziom wodonośny; ujęcie zlokalizowane jest wzdłuż prawego brzegu rzeki Kamionki (od zapory zbiornika Rejów do ujścia do rzeki Kamiennej),

3. Ujęcie „Mesko” **SP-IV** - stanowią 2 studnie (nieczynne), ujmujące triasowy poziom wodonośny; ujęcie zlokalizowane jest naprzeciwko prawego obrzeża zbiornika Rejów.

Pozwolenie wodnoprawne dla ujęć wydane na podstawie decyzji z dnia 09.09.1997 r. znak OS I-6210/82/97.

W obrębie strefy pośredniej ujęć obowiązują następujące zakazy (zgodnie z decyzją Wojewody Kieleckiego):

- budowy nowych ujęć wód podziemnych dla zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę i dla działalności gospodarczej,
- lokalizowania inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko, które wymagają obligatoryjnie sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko zgodnie z obowiązującymi przepisami Prawa Ochrony Środowiska i przepisami odrębnymi,
- wprowadzania nie należycie oczyszczonych (niespełniających wymogów III klasy czystości wód powierzchniowych i ścieków sanitarnych i przemysłowych do ziemi i wód powierzchniowych,
- rolniczego wykorzystania ścieków i gnojowicy,
- lokalizacji nowych zbiorników i rurociągów do magazynowania lub transportu produktów ropopochodnych, olejów, materiałów łatwopalnych i innych substancji chemicznych. Dopuszczenie lokalizacji zbiorników gazu płynnego lub w przypadku zmiany sposobu opalania istniejących kotłowni - zbiorników oleju opałowego, w terenie zewnętrznej strefy możliwe będzie po pozytywnym uzgodnieniu z Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Kielcach,
- zakładania nowych cmentarzy i grzebania zwierząt,
- lokalizowania wysypisk i wylewisk odpadów komunalnych i przemysłowych,
- przechowywania i składowania odpadów promieniotwórczych,
- stosowania nawozów sztucznych oraz chemicznych środków ochrony roślin w ilościach przekraczających zdolności sorbcyjne roślin,
- lokalizowanie nowych zakładów przemysłowych i ferm chowu zwierząt,
- zakładania gospodarstw ogrodniczych i sadowniczych o intensywnej uprawie owoców i warzyw,
- wykonywania wierceń i odkrywek, wydobywania kopalin oraz prowadzenia odwodnień budowlanych i górniczych.

Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne dla tych ujęć wynoszą:

- z formacji triasowej $Q_e=380$ [m^3/h], przy $s=15,7$ [m],
- z formacji czwartorzędowej - $Q_e=194$ [m^3/h], przy $s_e=8,3$ [m].

Użytkownik posiada pozwolenie wodnoprawne na pobór wody z tych ujęć na potrzeby własne i mieszkańców osiedli Skałka i Górna Kolonia oraz innych mniejszych odbiorców. Ujęcia dla „Mesko” posiadają własną stację uzdatniania wody, gdzie poddawana jest ona odżelazianiu i odmanganianiu, w zależności od potrzeb dezynfekowana przy pomocy chloratorów.

Studnie głębinowe zlokalizowane są też na terenie:

- szpitala miejskiego - $Q_{zatw.} = [50,0$ $m^3/h]$,
- szpitala PKP - $Q_{zatw.} = [60,0$ $m^3/h]$,
- PKP - $Q_{zatw.} = 12,5$ [m^3/h],
- Ciepłowni Miejskiej - 2 studnie o zasobach zatwierdzonych $Q_{zatw.}=23,0$ [m^3/h].

Z uwagi na zróżnicowanie wysokości terenu miasta, wodociąg centralny pracuje w układzie trzech stref ciśnienia. W trzeciej strefie ciśnienia jest osiedle Pogorzale zasilane poprzez przepompownię wody w ulicy Parkingowej. Granica strefy przebiega na rzędnej 255m n.p.m. pierwszą strefę (niższą) obsługują dwa zbiorniki o poj. po 3000 [m^3], położone przy ul. Krakowskiej.

Woda z I strefy przetłaczana jest do zbiornika górnego o poj. 1000 [m^3] usytuowanego na górze Pogorzale (najwyższy punkt w mieście). Ze zbiornika Pogorzale zasilane są wyżej położone partie miasta (II strefa ciśnień)

Trzecią strefą ciśnienia jest osiedle Pogorzale zasilane poprzez przepompownię wody w ulicy Parkowej

Zasoby wód zatwierdzone w kat. B w m^3/h wynoszą:

Ujęcie „Bzin” - 611 m^3/h

Ujęcie „Bór” - 56,6 m^3/h

Ujęcie „Bugaj” - 167 m^3/h

Ujęcie „Milicja” - 13 m^3/h

Ujęcie „Kościelne” - 190,5 m^3/h

Łączna produkcja wody w 2007 r, wynosiła ok. 7158 [m^3/d] z dziewięciu studni głębinowych w ramach czynnych ujęć komunalnych. Jakość wody podawana konsumentowi jest zgodna z obowiązującymi przepisami w sprawie wymagań dotyczących wody do spożycia dla ludzi. Miasto wyposażone jest w 99.9[%] w miejską sieć wodociągową.

Długość sieci wodociągowej (na koniec 2007 r.) łącznie wynosiła 287,1 [km], w tym:

- sieć magistralna - 12,8 [km]
- sieć rozdzielcza - 180,9[km]
- przyłącza - 93,4[km]

Właścicielem infrastruktury wodociągowej na terenie gminy Skarżysko Kamienna jest Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji, które odpowiada również za eksploatację urządzeń wodociągowych.

Ocena stanu zaopatrzenia w wodę miasta Skarżysko-Kamienna:

Mocne strony

- wysoki stopień zwodociągowania miasta
- eksploatowane ujęcia posiadają duże rezerwy zdolności produkcyjnej
- dobry stan techniczny sieci wodociągowej

Słabe strony

- Brak studni rezerwowych na ujęciach Bugaj i Bór

Szanse

- Wypracowanie na przestrzeni lat skutecznej strategii dotyczącej rozwoju rozwiązań systemu zaopatrzenia w wodę
- Możliwość pozyskania zewnętrznych środków pomocowych (Fundusz Spójności) na dalszą modernizację systemu wodociągowego na terenie Skarżyska-Kamiennej.

Zagrożenia rozwojowe

- Niedostatecznie rozwinięty system kanalizacji sanitarnej w mieście może być przyczyną skażenia wód podziemnych. Zagrożenie o którym mowa dotyczy szczególnie GZWP 415 - Górna Kamienna.
- Ochrona jakości i ilości wód podziemnych, oszczędna ich eksploatacja (egzekwowanie ustaleń w kwestii nakazów i zakazów obowiązujących w strefach ochronnych)

IX.2. Odprowadzanie ścieków sanitarnych

Na terenie gminy Skarżysko Kamienna czynna jest obecnie jedna komunalna oczyszczalnia ścieków o przepustowości 24.000 [m³ /d], która po modernizacji posiada biologiczny reaktor trójfazowy, rozwiązana przeróbkę osadów ściekowych oraz technologię wykorzystywania biogazu do celów własnych oczyszczalni. Oczyszczalnia mechaniczno - biologiczna, położona jest w południowo-wschodniej części miasta przy ul. 3 Maja 333. Jest to teren doliny rzeki Kamienna u ujścia rzeki Oleśnicy do Kamiennej. Powierzchnia terenu oczyszczalni wynosi 7,7 ha jest prawie

płaska, wysokościowo teren oczyszczalni położony jest na rzędnych 225,6 do 226,8 m n.p.m. Na obszarze miasta obowiązuje rozdzielczy system kanalizacyjny. Ścieki komunalne z terenu miasta odprowadzane są do oczyszczalni kolektorem Ø 850 [mm] (tzw. kolektor „A”), który na obecną chwilę jest jedynym kanałem zbiorczym obsługującym całe miasto Skarżysko Kamienna na trasie do oczyszczalni ścieków. Ocenia się, że układ sieci kanalizacji sanitarnej miasta nie jest w pełni rozwinięty. Problemem jest duża dysproporcja pomiędzy długością sieci kanalizacyjnej (110,6 [km]), a długością sieci wodociągowej (287,1 [km]). Ponadto obserwuje się, że niski stopień skanalizowania miasta ma negatywny wpływ na rzekę Kamienną wraz z jej dopływami (Kamionka, Bernatka i Oleśnica) oraz na zbiorniki retencyjne Rejów i Bernatka.

Istniejąca sieć kanalizacji sanitarnej ma łączną długość ok. 110,6[km] w tym

- Sieć kanalizacyjna – 86,8 [km]
- Przyłącza kanalizacyjne – 23,8[km]

Administratorem sieci kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków na terenie gminy Skarżysko Kamienna jest Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji, które odpowiada również za eksploatację.

Przewidywana realizacja zadań współfinansowana z Funduszu Spójności:

1. rozbudowa stacji uzdatniania wody – lata 2009 – 2010
2. kanalizacja sanitarna w osiedlu Książęce w Skarżysku – Kam. – lata 2009 – 2010
3. kanalizacja sanitarna w osiedlu Pogorzale w Skarżysku – Kam. – lata 2009 – 2011
4. kanalizacja sanitarna w osiedlu Rejów w Skarżysku – Kam. – lata 2008 – 2009
5. kanalizacja sanitarna w osiedlu Bzinek w Skarżysku – Kam. – lata 2008 – 2009
6. kanalizacja sanitarna w osiedlu Łyżwy, Uslów, Podemłynek w Skarżysku – Kam. – lata 2009
7. kanalizacja sanitarna w osiedlu Zachodnie w Skarżysku – Kam. – lata 2009 – 2009
8. doszczelnianie kolektora „A” - lata 2008 – 2009
9. budowa kolektora „C” od ul. Żeromskiego do ul. Szydłowieckiej – lata 2009
10. kanalizacja sanitarna w miejscowości Skarżysko – Kościelne, Świerczek – lata 2009 – 2010
11. kanalizacja sanitarna w miejscowości Skarżysko – Kościelne II, Grzybowa Góra - lata 2010 – 2011
12. kanalizacja sanitarna w miejscowości Majków i Michałów – etap II – lata 2009 – 2010

13. kanalizacja sanitarna w miejscowości Lipowe Pole Skarbowe, Lipowe Pole Plebańskie – lata 2010 – 2011

14. rozbudowa oczyszczalni ścieków – lata 2010 - 2011

Ocena stanu obecnego systemu kanalizacji sanitarnej na terenie Miasta Skarżysko-Kamienna:

Mocne strony

- Zmodernizowana oczyszczalnia ścieków jest w stanie przyjąć dwukrotnie więcej ścieków komunalnych niż obecnie (11710 [m³/d])

Słabe strony

- dysproporcje pomiędzy długością sieci kanalizacyjną i wodociągową
- układ sieci kanalizacyjnej nie jest dostatecznie rozwinięty
- niski stopień skanalizowania miasta
- niezadawalający stan jakości wód w ciekach przepływających przez miasto ma ścisły związek z nieskanalizowanymi obszarami.

Szanse

- Możliwość pozyskania zewnętrznych środków pomocowych (Fundusz Spójności) na modernizację systemu kanalizacji sanitarnej na terenie Skarżyska-Kamiennej.

Zagrożenia rozwojowe

- Obecny stan systemu kanalizacji sanitarnej stanowi barierę w rozwoju miasta i stwarza sytuacje konfliktowe dla środowiska naturalnego.

IX.3. Oprowadzenie ścieków deszczowych

Sieć kanalizacji deszczowej najbardziej rozwinięta jest w dzielnicy Górna Kamienna pozostałe dzielnice posiadają słabo rozwinięty układ kanałów deszczowych. Powszechnie jest odprowadzanie wód opadowych powierzchniowo do rowów otwartych.

Ścieki deszczowe odprowadzane są do odbiorników bez oczyszczania, co stanowi kolizję ze środowiskiem.

W południowej części miasta część zakładów przemysłowych (np. Zakładów Metalowych „Mesko”) łączą ścieki deszczowe ze ściekami przemysłowymi i przed odprowadzeniem do odbiornika poddają je uśrednianiu i podczyszczaniu.

Długość miejskiej sieci kanalizacji deszczowej wynosi 49,2 [km]. Odbiornikami ścieków są - rzeka Kamienna i jej dopływy: Kamionka, Bernatka i Oleśnica.

Ocena stanu obecnego systemu kanalizacji deszczowej na terenie Miasta Skarżysko-Kamienna:

Mocne strony

- Rozmieszczenie odbiorników (cieków) na terenie miasta oraz obecność zmodernizowanej oczyszczalni ścieków pozwala na równomierne obciążenie w/w ściekami opadowymi po ich wcześniejszym oczyszczeniu.

Słabe strony

- układ sieci kanalizacji deszczowej nie jest dostatecznie rozwinięty
- niski stopień skanalizowania miasta

Szanse

- Możliwość pozyskania zewnętrznych środków pomocowych (Fundusz Spójności) na modernizację systemu kanalizacji deszczowej na terenie Skarżyska-Kamiennej.

Zagrożenia rozwojowe

- Obecny stan systemu kanalizacji deszczowej stanowi barierę w rozwoju miasta i stwarza sytuacje konfliktowe dla środowiska naturalnego.

IX.4. Zaopatrzenie w gaz

Zaopatrzenie miasta w gaz odbywa się poprzez gazociąg wysokiego ciśnienia Ø 300 [mm] relacji Lubień – Końskie, z którego odchodzą dwa odgałęzienia:

- Ø 150 [mm] o długości ok. 2,3 [km] do stacji redukcyjno - pomiarowej I° przy ul. Młodzawy, która zasila cztery stacje redukcyjno pomiarowe II° zlokalizowane;

- 1- pierwsza - przy al. Niepodległości, zasila osiedla: Żeromskiego, Przydworcowe, i Odrodzenia
- 2- druga - przy ul. Metalowców, zasila osiedla: Metalowców, Milica, Przylesie, Skarżysko Zachodnie, oraz budynki jednorodzinne w ulicach: Paryskiej, Ponurego i Grota Roweckiego
- 3- trzecia - przy ul. Pułaskiego, zasila osiedla: Żeromskiego, Przylesie Przydworcowe
- 4- czwarta - przy ul. Fabrycznej dla zasilenia dzielnicy Dolna Kamienna

Wymienione stacje redukcyjno - pomiarowe II° wprowadzają do sieci miejskiej gaz o niskim ciśnieniu do bezpośredniego zasilenia odbiorców. Ponadto ze stacji

redukcyjno - pomiarowej I° przy ul. Młodzawy wyprowadzony jest ciąg niskociśnieniowy do zasilenia osiedla Młodzawy i Górna Kolonia.

- 1- drugie odgałęzienie Ø 150 [mm] o dł. ok. 0,25 [km], od gazociągu wysokiego ciśnienia doprowadza gaz do stacji redukcyjno - pomiarowej II° w dzielnicy Bór, która siecią przewodów średniego ciśnienia zaopatruje mieszkańców wspomnianej dzielnicy.

Ponadto na terenie miasta występują jeszcze stacje redukcyjno - pomiarowe II° w następujących miejscach:

- 2- w osiedlu Troce - stacja o wydajności 300 [m³/h]. Gaz doprowadzany jest rurociągiem Ø100 [mm] (gazociąg relacji Skarżysko Kamienna - Szydłowiec). Z tej stacji wyprowadzone są gazociągi średniego ciśnienia, zasilające teren osiedla Pogorzale.
- 3- w Os. Książęce - stacja o wydajności 600 [m³/h]. Gaz doprowadzany jest rurociągiem Ø80 [mm].

Łączna długość sieci gazowej (wraz z przyłączami) w Skarżysku-Kamiennej wynosi:

	Długość sieci (km)	Długość przyłączy (km)
Sieć średniociśnieniowa	18,3	10,9
Sieć niskiego ciśnienia	58,1	45,1
Razem	76,4	56

Sieć gazowa średniego ciśnienia na terenie miasta Skarżysko-Kamienna (stan na 31.12.2002 r.) liczy 132,4 [km] wraz z przyłączami. Sieć wykonana jest niemal w całości z rur stalowych, z rur poliestrowych wykonany jest odcinek 1,9 [km].

Z sieci gazowniczej na terenie Miasta korzystają gospodarstwa domowe oraz zakłady przemysłowe i usługowe (niektóre większe zakłady przemysłowe korzystają również ze średniego ciśnienia).

Stopień gazyfikacji miasta Skarżysko-Kamienna wynosi około 24 % jego terenu. Sieć gazociągowa jest w dobrym stanie technicznym i posiada znaczne rezerwy przepustowości - istnieją techniczne warunki do dalszej jej rozbudowy. Dostawcy gazu deklarują możliwość budowy i podłączenia nowych odcinków sieci pod warunkiem spełnienia **kryterium opłacalności inwestycji**.

Ocena stanu obecnego systemu gazowniczego na terenie Miasta Skarżysko-Kamienna:

Mocne strony

- Magistrala wysokociśnieniowa i stacje redukcyjno-pomiarowe na terenie Miasta
- Możliwość dostarczenia gazu w ilościach umożliwiającą kompleksową gazyfikację

Słabe strony

- Niepełna gazyfikacja miasta
- Wysokie koszty przyłącza gazowego i związany z tym brak zainteresowania w gospodarstwach indywidualnych
- Niski udział paliwa gazowego w systemie grzewczym miasta

Szanse

- Pewność dostaw gazu

Zagrożenia rozwoju

- Brak skutecznej promocji ogrzewania gazowego, kogeneracji gazowej
- Brak środków na inwestycje (niski budżet gminy i ubożenie społeczeństwa)
- Większe koszty ogrzewania gazowego w porównaniu z węglowym

Cele podstawowe Miasta Skarżysko-Kamienna w zakresie zaopatrzenia w gaz:

- Prowadzenie monitoringu zapotrzebowania na inwestycje gazociągowe w gminie.
- Stworzenie warunków do gazyfikacji niezgazyfikowanych osiedli.

IX.5. Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie Miasta Skarżysko-Kamienna funkcjonują lokalne kotłownie i sieci c.o., c.w.u. oraz indywidualne systemy grzewcze.

Urządzenia i sieć ciepłą miasta eksploatowane są przez:

- Energetykę Ciepła Miasta Skarżysko-Kamienna Spółka z o.o., które posiada blisko 100% sieci ciepłowniczej na terenie miasta – a udziały w spółce posiadają: miasto Skarżysko Kamienna – 54%, Firma MVV ESCO Polska S.A. (przystąpiła do Spółki Energetyka Ciepła w 2000 r.) – 46%
  - sieci niskich parametrów w większości należą do Spółdzielni Mieszkaniowych
  - kotłownie lokalne małej mocy należące do różnych pomiotów
- Scentralizowanych systemów grzewczych nie posiadają osiedla Pogorzale i Książęce. Obiekty użyteczności publicznej, zakłady i zabudowa jednorodzinna i zagrodowa posiada własne kotłownie przeważnie na paliwo stałe, w nielicznych przypadkach paliwo płynne i gazowe.

Udział poszczególnych źródeł ciepła – wg „Koncepcji zaopatrzenia w ciepło miasta Skarżysko Kamienna ...” wynosi:

- węgiel – 78,6 %
- gaz – 18,6 %
- olej – 2,4 %

- energia elektryczna - 0,4

Charakterystyka sieci ciepłowniczej zarządzanej przez Energetykę Ciepłą w Skarżysku-Kamiennej:

Opis	Jednostka	System ciepłowniczy
Liczba źródeł ciepła:	Szt.	
- ciepłownie systemowe		2
- kotłownie lokalne		3
Moc cieplna ciepłowni systemowych	MWt	98,8
Moc cieplna kotłowni lokalnych	MWt	1,3
Nośnik ciepła		Gorąca woda
Typ serwisu		c.o., c.w.u., w.t.
Sieć cieplna wodna:	Szt.	1
- liczna niezależnych sieci		2-rury z węzłami indywidualnymi lub grupowymi
- koncepcja systemu cieplnego		4 z węzłami grupowymi
- długość sieci komunalnej wysokich parametrów	km	15,59
- maksymalna średnica	mm	500
- zład sieci pierwotnej/wtórnej	m ³	1312/125
Liczba węzłów (wymiennikowych):	Szt.	
- węzły grupowe		18
- węzły indywidualne		92
Odbiorcy, liczba budynków	Szt.	334

Charakterystyka źródeł ciepła administrowanych przez Energetykę Ciepłą Miasta Skarżysko-Kamienna Spółka z o.o.:

Lokalizacja	Charakterystyka kotłowni	Moc (MW)
11 Listopada	Centralna Ciepłownia wyposażona w 3 kotły typu WR-25 o łącznej mocy 75 Gcal/h oraz 36 cyklonów odpylających; modernizacja w latach 1994-95 - kapitalny remont kotłów; kotłownia posiada ok. 30% rezerwy mocy (w stosunku do zasilanego rejonu), pracuje tylko w sezonie grzewczym.	87,225
Al. Niepodległości	Kotłownia La Monte`a wyposażona w 2 kotły WR-5 o łącznej mocy 10 Gcal/h (11,63 MW) oraz 12 cyklonów odpylających. Kotłownia pracuje tylko w sezonie letnim - na potrzeby ciepłej wody użytkowej	11,63

Legionów 107	Kotłownia osiedlowa, pracuje także poza sezonem grzewczym	0,88
Źródłana	Kotłownia osiedlowa	0,34
Legionów 83	Kotłownia wbudowana	0,065

Ponadto własnymi źródłami ciepła dysponują większe zakłady produkcyjne i obiektu użyteczności publicznej:

- Zakłady Metalowe „Mesko”
- PKP
- Szpital miejski
- Szkoły

Odbiorcy energii ciepłej dystrybuowanej poprzez system Energetyki Ciepłej miasta Skarżysko-Kamienna, według kategorii:

Kategoria odbiorcy	Nazwa odbiorcy	Moc zamówiona (MW)	Razem
Budynki mieszkalne	- Zarząd Budynków Komunalnych ADMINISTRATOR Sp. z o.o.,	15,117	51,345
	- Spółdzielnia Mieszkaniowa, Kolejowa Spółdzielnia Mieszkaniowa WSCHÓD (w upadłości),	29,491 1,538	
	- Wspólnoty Mieszkaniowe (dawny Oddział Gospodarki Mieszkaniowej PKP Kielce),	5,014	
	- Odbiorcy indywidualni (osoby fizyczne)	0,185	
Urzędy, obiekty użyteczności publicznej związane z funkcjonowaniem, bezpieczeństwem, bądź ochronnością państwa	- Komenda Powiatowa Policji,	0,157	1,380
	- PKP Dworzec Kolejowy,	0,648	
	- Sąd Rejonowy,	0,132	
	- Urząd Miasta.	0,279 0,321	
Pozostałe obiekty	- Zakład Ubezpieczeń Społecznych,	0,133	

użyteczności publicznej	- Parafia Rzymsko Katolicka NSJ	0,362	0,495
Przemysł i energetyka	- INTERSKAR Sp. z o.o., - ZEORK S.A.	0,300 2,268	2,568

Zapotrzebowanie na dostarczaną mieszkańcom i podmiotom gospodarczym energię ciepłą przez Energetykę Ciepłą przy mocy cieplnej zamówionej wynosi 81,441 MW.

Ocena stanu obecnego zaopatrzenia w ciepło na terenie Miasta Skarżysko-Kamienna;

Mocne strony

- Rezerwy mocy w kotłowniach umożliwiające podłączenie nowych odbiorców i terenów przewidzianych pod inwestycje budowlane.
- Możliwość zasilania z ciepłowni Zakładów Metalowych „Mesko” całego terenu Strefy Gospodarczej bez dodatkowych nakładów finansowych.

Słabe strony

- Zły stan techniczny niektórych sieci przesyłowych.
- Brak środków na modernizację sieci cieplnej.
- Niewykorzystany rurociąg do osiedla Górna Kolonia.
- Brak sieci ciepłowniczej na części terenów miejskich
- Nieekonomiczne systemy ogrzewania w indywidualnych budynkach mieszkalnych i w części budynków użyteczności publicznej.
- Brak środków na modernizację domowych systemów grzewczych i ocieplanie budynków przez mieszkańców Miasta.
- Dominacja pieców węglowych w domach prywatnych powodujących zanieczyszczenie środowiska: znaczna emisja pyłów, tlenków węgla i siarki oraz popiołów.

Szanse

- Możliwość pozyskania zewnętrznych środków pomocowych na modernizację systemu ciepłowniczego na terenie Skarżyska-Kamiennej.
- Dostępność nowych technologii racjonalizujących zużycie ciepła w gospodarstwach domowych.

Zagrożenia rozwoju

- Brak środków na inwestycje w zakresie ciepłownictwa

IX.6. Gospodarka odpadami

Sytuacja w zakresie gospodarki odpadami i ich utylizacji oraz zgodności z wymogami ochrony środowiska była niezadowalająca. Stosowanym, jedynym sposobem unieszkodliwiania odpadów było składowisko w Łyżwach, które miało negatywny wpływ w zakresie zanieczyszczeń mikrobiologicznych powietrza oraz znaczący wpływ odcieków na gospodarkę wodną z uwagi na brak izolacji podłoża

oraz drenażu odcieków. W bezpośrednim sąsiedztwie byłego składowiska komunalnego znajdują się laguny osadowe Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji, na które trafiają uwodnione osady ściekowe z miejskiej oczyszczalni w przypadku awarii wirówki osadów ściekowych. Nie prowadzi się kompostowania odpadów ulegających biodegradacji wydzielonych ze strumienia komunalnego.

Na omawianym obszarze główny strumień odpadów ulegających biodegradacji stanowiły odpady kuchenne pochodzące z zabudowy mieszkaniowej.

Ponadto składowisko odpadów komunalnych „Łyżwy” zlokalizowane było na terenie zagrożonym powodzią. Zgodnie z decyzją o likwidacji składowiska „Łyżwy” tylko w części było eksploatowane do końca 2006 roku. Obecnie jest zamknięte.

Na terenie zalewowym rzeki Kamiennej zlokalizowane jest również składowisko popiołów dymnicowych Energetyki Ciepłej (gm. Skarżysko Kamienna). Posiada ono jednak zabezpieczenie w postaci wału przeciwpowodziowego.

Dużym problemem jakie występują w zakresie gospodarki odpadami na terenie wszystkich gmin zrzeszonych w Związku, jest zjawisko powstawania miejsc nielegalnego i niekontrolowanego składowania odpadów tzw. „dzikich wysypisk”. Jedną z głównych przyczyn ich powstawania jest nieszczelny system zbiórki odpadów komunalnych wynikający przede wszystkim z braku świadomości ekologicznej. Samorządy lokalne, zgodnie ze swoimi obowiązkami, przeprowadzają na bieżąco likwidację nielegalnych wysypisk. Likwidowane są one w sposób doraźny przez gospodarkę komunalną (w tym prace interwencyjne) oraz w ramach akcji „Sprzątanie Świata” (jedynie do sprzątnięcia śmieci rozproszonych).

Według posiadanych informacji, na terenie miasta istnieje około 43 miejsc, gdzie powstają tego typu wysypiska odpadów komunalnych.

Podtrzymuje się zamierzenia i cele powstałego w maju 2004 roku „Planu Gospodarki Odpadami dla Związku Międzygminnego - UTYLIZATOR”, którego brzmienie przytacza się w tym opracowaniu.

IX.7. Energetyka

Dostawy odbywają się z krajowego systemu energetycznego. Miasto jest w korzystnej sytuacji pod względem elektroenergetycznym z racji bliskiego położenia od stacji systemowych. W Ostrowcu Świętokrzyskim znajduje się bowiem stacja 400/100 [kV], a w Kielcach i Rożkach stacje 220/110 [kV]. Skarżysko-Kamienna otoczona jest liniami 110 [kV], które doprowadzone są do zasilających miasto GPZ, takich jak:

- 1- GPZ Bór
- 2- GPZ Południe
- 3- GPZ Północ
- 4- GPZ Podemłynek

2 stacje GPZ zasilające Zakłady Metalowe „Mesko”.

Przez teren osiedli Pogorzałe i Książęce przechodzą napowietrzne linie 110 kV relacji Skarżysko - Szydłowiec.

We wszystkich stacjach 110 [kV] występują rezerwy mocy.

Stacje SN/nn zasilane są liniami SN na powierzchni oraz kablowymi.

Linie napowietrzne SN:

• Bór - Metalowiec	5,6 [km]
• Bór - Towarowa	4,4 [km]
• Bór - Wody Gazowe	2,7 [km]
• Bór - Rejów OSW	2,5 [km]
• Bór - Szydłowiec	3,9 [km]
• Bór - Suchedniów	3,8 [km]
• Bór - Starachowice	4,9 [km]
• Północ - Kopernika	007 [km]
• Południe - Wąchock	2,1 [km]
• Podemłynek - Raclawicka	1,6 [km]
• <u>Podemłynek - Ścieki - Posadaj</u>	<u>4,3 [km]</u>

Razem: 35.6 [km]

Powyższe linie utrzymywane są w dobrym stanie technicznym (całość na słupach betonowych).

W RZE nie występują ciągi SN, na których przekroczony został dopuszczalny spadek napięcia. Długość linii kablowych SN na terenie wynosi 98,6 [km].

Na terenie miasta odbiorcy zasilani są ze 141 stacji transformatorowych. Stacje wewnętrzne - 100 szt., stacje napowietrzne - 41 szt., w tym na żerdziach wirowanych - 12 szt. - typu STS na żerdziach ŻN /szt.26, typu ŻH/ szt. 3 - (Ponurego 2, Reja 1, Kilińskiego 1). Stacje transformatorowe typu ZH są w znacznym stopniu wyeksploatowane i należy ująć je w planach inwestycji oraz remontów /do przebudowy na STSp 20/250. Pozostałe stacje transformatorowe są w dobrym stanie technicznym.

Linie napowietrzne nn prawie w 100% wybudowane zostały na słupach betonowych, z przewodami typu A1 oraz AsXSn i w większości znajdują się w dobrym stanie technicznym. Długość linii napowietrznych wynosi 120,2 [km], natomiast długość linii kablowych wynosi 99,2 [km]. Linie kablowe utrzymywane są w dobrym stanie. Linia nn zasilana jest ze stacji transformatorowej „Raclawicka 1”. Przewidywany wzrost poboru mocy dla nowych odbiorców szacuje się na ok. 2200 [kW].

Ocena stanu obecnego systemu elektroenergetycznego na terenie Miasta Skarżysko-Kamienna:

Mocne strony

- Bliskie położenie stacji systemowych
- Zmodernizowane (w większości) linie średniego i niskiego napięcia oraz stacje transformatorowe
- Istniejące nadwyżki mocy umożliwiają podłączenie nowych odbiorców i uzbrojenie w energię elektryczną terenów przewidzianych pod inwestycje budowlane
- Zasilanie gminy wysokim napięciem i GPZ na terenie miasta

Słabe strony

- Spadki napięcia w niektórych rejonach
- Wyeksploatowane stacje transformatorowe typu ŻH

Szanse

- Zwiększenie zapotrzebowanie na energię elektryczną
- Środki pomocowe na rozwój sieci elektroenergetycznych

Zagrożenia rozwoju

- Niewystarczające środki na inwestycje i modernizację sieci

IX.8. Telefonizacja

Na terenie miasta Skarżysko Kamienne swoje przedstawicielstwa mają wszyscy operatorzy telefonii komórkowej. Ponadto mieszkańcy korzystają z usług operatorów telefonii przewodowej, głównie TP S.A. W ostatnim czasie nastąpił także wzrost liczby osób korzystających z usług internetowych.

KIERUNKI ROZWOJU I ZAGOSPODAROWANIA

X. STRATEGIA ROZWOJU MIASTA SKARŻYSKO-KAMIENNA

1. W „Studium” uznaje się współzależność dokumentów wyrażających strategiczną politykę rozwoju miasta przybierających zróżnicowaną formę:
  - strategii rozwoju o przewadze zagadnień społeczno-gospodarczych, programów inwestycyjnych, wielkości niezbędnych środków finansowych, zasad finansowania określonych programów,
  - strategii rozwoju o przewadze problematyki odnoszącej się do polityki przestrzennej, a więc kształtowania rozwoju przestrzennego organizmu miejskiego, kształtowania jego wewnętrznych struktur funkcjonalno-przestrzennych, a w konsekwencji zabezpieczenia ram przestrzennych dla realizacji przyjętej przez samorząd miasta misji rozwoju miasta i określonych celów strategicznych.

Zgodnie z cytowaną już ustawą z 2003 roku „Studium” sporządza się uwzględniając strategię rozwoju gminy, o ile gmina dysponuje takim opracowaniem.

Skarżysko-Kamienna posiada już tego typu dokument w postaci „Strategia rozwoju miasta Skarżysko-Kamienna” opracowany przez Świętokrzyską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. przy współpracy Urzędu Miasta Skarżysko-Kamienna oraz Międzynarodowego Stowarzyszenia Studentów nauk ekonomicznych i handlowych AIESEC, 2000 rok, oraz Strategia rozwoju miasta Skarżysko-Kamienna na lata 2007-2020 przyjęta przez Radę Miasta Skarżysko-Kamienna 28 czerwca 2006 r.

2. Bez względu na stopień aktualności szczegółowych zapisów „strategii ...” w „Studium” przyjmuje się jako MISJĘ MIASTA SKARŻYSKA-KAMIENNEJ

„Miasto Skarżysko-Kamienna – ważnym ośrodkiem przemysłowo-turystycznym i naukowym, uporządkowanym urbanistycznie, bezpiecznym, z rozwiniętą infrastrukturą wokół istniejących tras komunikacyjnych”.

oraz

„ANALIZĘ SWOT DLA MIASTA SKARŻYSKO-KAMIENNA

Mocne strony:

1. Atrakcyjne położenie geograficzne ze znaczącym węzłem komunikacyjnym.
2. Walory środowiska naturalnego.

3. Istniejąca baza i zaplecze przemysłowe z wyspecjalizowaną kadrami.
4. Tereny do wykorzystania pod inwestycje.
5. Rezerwy wody pitnej, mocy cieplnej i elektrycznej.
6. Rozwinięta sieć szkolnictwa podstawowego i średniego.
7. Sanktuarium Matki Boskiej Ostrobramskiej i Muzeum im. Orła Białego.

Słabe strony:

1. Postępujące bezrobocie, emigracja młodych.
2. Słabość zakładów pracy - brak kapitału oraz dobrych programów restrukturyzacyjnych.
3. Brak typowego centrum.
4. Niefunkcjonalność układu komunikacyjnego.
5. Nieuregulowany stan prawny terenów, brak ofert inwestycyjnych.
6. Słaba baza hotelowo-turystyczna.
7. Niedofinansowanie inwestycji z zakresu ochrony środowiska.

Czynniki zewnętrzne:

1. Możliwość pozyskania środków z UE i Banku Światowego.
2. Budowa drogi ekspresowej.
3. Pozyskanie inwestorów krajowych i zagranicznych.
4. Pozyskanie nowych rynków zbytu.
5. Budowa zbiornika wodnego Bzin.
6. Zwiększenie towarowych przewozów kolejowych.

Czynniki zewnętrzne niesprzyjające:

1. Niekłarowna polityka gospodarcza w przemyśle zbrojeniowym i transporcie.
2. Decyzyjność ośrodków pozamiejskich dla zakładów zlokalizowanych w mieście.
3. Nadmierny fiskalizm państwa.
4. Konkurencja miast ościennych w przyciąganiu kapitału.
5. Niewystarczająca ochrona rynku wewnętrznego.
6. Wzrost przestępczości i patologii społecznych.

a także

CELE STRATEGICZNE MIASTA SKARŻYSKO-KAMIENNA

Cele strategiczne:

1. Zrestrukturyzowane istniejące zakłady przemysłowe i rozwinięty sektor Miejskiej Strefy Przemysłowej.
2. Rozbudowana baza turystyczna i rekreacyjna.
  - 2a. Budowa zbiornika Bzin.
3. Ośrodek dydaktyczno-naukowy i kulturalny.
4. Funkcjonalny układ z zabudową śródmiejską i kształtowanym centrum miasta.
5. Miasto o ukształtowanej równowadze ekologicznej.
6. Poprawa bezpieczeństwa publicznego.

ZADANIA ZWIĄZANE Z CELAMI STRATEGICZNYMI

ZADANIA - cel strategiczny nr 1:

1. Windykacja należności od Zakładu „MESKO” poprzez przejęcie terenów i obiektów.
2. Stworzenie oferty inwestycyjnej dla pozyskania inwestorów i stworzenia miejsc pracy.
  - 2a. Wykup terenów oraz ich uzbrojenie na potrzeby przyszłych inwestorów.
3. Włączenie masy upadłościowej likwidowanych zakładów do oferty inwestycyjnej.
4. Dalsza restrukturyzacja spółek komunalnych poprzez pozyskanie kapitału i nowoczesnych technologii i organizacji.
5. Opracowanie analizy sektora MSP przez wyspecjalizowane instytucje i poszukiwanie inwestora dla tego sektora.
6. Utworzenie rady gospodarczej z udziałem przedstawicieli przedsiębiorstw i władz miasta dla pobudzenia rozwoju gospodarczego.

ZADANIA - cel strategiczny nr 2:

1. Budowa zbiornika Bzin, w tym:
  - zagospodarowanie terenów wokół zbiornika,
  - dostosowanie mostów przy modernizacji E77,

- budowa elektrowni wodnej.
- 2. Zagospodarowanie ośrodka Bernatka, w tym:
  - budowa ośrodka rekreacyjno-wypoczynkowego przystosowanego dla osób niepełnosprawnych,
  - wytyczenie szlaków rowerowych, konnych i pieszych,
  - budowa infrastruktury.
- 3. Zagospodarowanie terenów wokół zbiornika Rejów, w tym:
  - budowa hali sportowej,
  - budowa hotelu z właściwym zapleczem,
  - modernizacja stadionu,
  - wytyczenie szlaków rowerowych, pieszych i konnych, budowa infrastruktury przy założeniu, że wszystkie obiekty będą dostosowane do potrzeb osób i sportowców niepełnosprawnych.
- 4. Promocja walorów turystycznych miasta.
- 4a. Powołanie podmiotu działającego na rzecz promocji miasta.
- 5. Budowa hotelu miejskiego.

ZADANIA – cel strategiczny nr 3:

1. Zapewnienie warunków dla powołania i działalności wyższych uczelni.
2. Ustawiczny rozwój biblioteki powiatowo-miejskiej z uwzględnieniem potrzeb powstałych uczelni.
3. Ciągły rozwój Miejskiego Centrum Kultury:
  - większa oferta imprez,
  - przyciąganie młodzieży,
  - lepsze wykorzystanie bazy lokalowej.
4. Promowanie miasta pod względem kulturalnym (w tym Muzeum im. Orła Białego i Sanktuarium M.B. Ostrobramskiej).
5. Utworzenie lokalnej rozgłośni radiowej.
6. Ogólnopolska impreza kulturalna na terenie miasta.
7. Utworzenie Rady Kultury Miasta.

ZADANIA – cel strategiczny nr 4:

Poprawa układu komunikacyjnego

1. Drogi krajowe – węzeł Skarżysko-Kamienna. Wspieranie działań na rzecz:
  - a) budowy drogi ekspresowej S7,
  - b) budowy drogi krajowej Nr 42,
  - c) budowy tunelu łączącego Górną Kamienną z Dolną Kamienną.
2. Budowa, rozbudowa i modernizacja dróg na terenie miasta.
3. Wydzielenie dróg transportu towarowego.
4. Wydzielenie ścieżek rowerowych i pieszych w mieście i na terenach przyległych (dotyczy również celu 2 zadanie 2 i 3d).

Realizacja strefy śródmiejskiej

5. Wykorzystanie wolnych terenów pod inwestycje.
6. Budowa hali sportowej, alternatywnie do hali w Oś. Rejów (patrz także cel 2 zadanie 3).
7. Przeniesienie ogródków działkowych ze strefy śródmiejskiej

Kształtowanie centrum miasta przez realizację inwestycji ogólnomiejskich

8. Opracowanie koncepcji programowo-przestrzennej centrum i planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego.
9. Wykup terenów.
10. Budowa nowych i modernizacja istniejących osiedli mieszkaniowych – opracowanie koncepcji programowo-przestrzennej.
11. Tworzenie dzielnicowych ośrodków handlowo-usługowych.
12. Kształtowanie ośrodków turystyczno-rekreacyjnych.

ZADANIA - cel strategiczny nr 5:

1. Stworzenie zintegrowanego systemu gospodarki odpadami, w tym:
  - selektywna zbiórka odpadów,
  - budowa zakładu segregacji odpadów komunalnych,
  - likwidacja zagrożeń związanych z odpadami poprodukcyjnymi z Benzylu.
2. Likwidacja przestarzałej oczyszczalni w dzielnicy Rejów i włączenie ścieków do systemu ogólnomiejskiego.
3. Rozbudowa kanalizacji sanitarnej.
4. Rozbudowa kanalizacji deszczowej wraz z podczyszczaniem ścieków.

5. Likwidacja niskiej emisji, w tym:
  - rozbudowa systemu uciepłwienia miasta,
  - stosowanie paliw ekologicznych,
  - uzbrajanie emitorów w urządzenia oczyszczające,
  - promowanie tzw. „czystych technologii”.
6. Ograniczenie poziomi emisji hałasu między innymi przez:
  - poprawę nawierzchni dróg,
  - budowę ekranów akustycznych,
  - urządzenie pasów piętrowej zieleni izolacyjnej.
7. Działania na rzecz stworzenia systemu sterowania gospodarką wodną dorzecza rzeki Kamiennej.
7a. Budowa zbiornika Bzin.
8. Organizacja systemu zieleni miejskiej, w tym:
  - inwentaryzacja zieleni,
  - tworzenie atrakcyjnych obszarów leśnych ciągami zieleni z obszarami zabudowy mieszkaniowej.
9. Edukacja ekologiczna mieszkańców.

ZADANIA – cel strategiczny nr 6:

1. Modyfikacja i realizacja programu „Bezpieczne Miasto”.
2. Poprawa bezpieczeństwa w zakresie infrastruktury miejskiej.
  - b) oświetlenie ulic, prześwietlenie drzew,
  - c) ograniczenie prędkości – oznakowanie, progi zwalniające,
  - d) wprowadzenie monitoringu tv miejsc szczególnie niebezpiecznych,
  - e) organizowanie akcji „Bezpieczna droga do szkoły”,
  - f) stworzenie sieci telefonów interwencyjnych.
3. Reorganizacja pracy Straży Miejskiej (praca w terenie, współpraca z policją, punkty interwencyjno-konsultacyjne dla mieszkańców).
4. Centrum pomocy psychologicznej dla mieszkańców:
  - telefon zaufania dla młodzieży,
  - zajęcia warsztatowe, zgodne z zapotrzebowaniem społeczności,
  - konsultacje indywidualne.
5. Integracja środowisk lokalnych na rzecz bezpieczeństwa i tworzenie lokalnej koalicji”.

XI. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA

XI.1. Generalne ustalenia „Studiów” z 2000 i 2007 roku

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Skarżysko-Kamienna z 2000 roku określało następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta, które w zasadniczym zakresie pozostają aktualne.

1. Struktura przestrzenna miasta określona została jako zdeterminowana przez:

- układ hydrograficzny (rzeczny);
- konfigurację terenu;
- przebieg tras komunikacyjnych - kolejowych i drogowych;
- stan zainwestowania miejskiego (głównie w formie zabudowy mieszkaniowej i struktur przemysłowych).

2. Elementy przyrodnicze i antropogenne wpłynęły w istotny sposób na koncepcję kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta reprezentowanych w „STUDIUM”.

Nowymi wówczas elementami w stosunku do stanu istniejącego były:

- konsekwencje wynikające z decyzji o budowie trasy ekspresowej S-7, w miejsce drogi nr 7, nie tylko w stosunku do układu komunikacyjnego ale głównie w odniesieniu do lokalizacji centrów aktywności gospodarczej o znacznej skali;
- konsekwencje wynikające z wprowadzania gospodarki rynkowej;
- konsekwencje wynikające z umacniającej się funkcji miasta w zakresie obsługi ponadlokalnej;
- konsekwencje zapowiadanej budowy zbiornika „Bzin”;
- konsekwencje wynikające z doświadczeń powodziowych i ustaleń ogólnokrajowych dotyczących przeciwdziałania (także poprzez gospodarkę przestrzenną) ujemnym skutkom ewentualnego zagrożenia powodziowego.

3. Układ przestrzenny miasta według „STUDIUM”, przewidywał:

- ❖ ograniczenie szeregu sytuacji niekorzystnych dla sprawnego funkcjonowania miasta, a w tym:
  - usprawnienie powiązań komunikacyjnych wewnątrzmijskich i z układem zewnętrznym;

- zabezpieczenie bezkolizyjnych powiązań wschodniej i zachodniej części miasta przedzielanych zapowiadaną trasą S-7;
  - zdecydowane ograniczenie skali zabudowy głównie poniżej ul. 3 Maja w celu uniknięcia potencjalnego zagrożenia falą powodziową;
- ❖ możliwości rozwoju struktur miejskich z uwzględnieniem funkcji ośrodka ponadlokalnego, wielofunkcyjnego, a w tym:
- określenie rejonu lokalizacji obszaru śródmiejskiego miasta;
  - określenie rejonów lokalizacji nowych form aktywności gospodarczej;
  - w „STUDIUM” uznano, że istnieje niepowtarzalna szansa dla miasta wytworzenia centrów rozwojowych lokalizowanych w nawiązaniu do trasy S-7;
  - określenie rejonów lokalizacji znacznego programu mieszkaniowego o zróżnicowanej strukturze, intensywności, wyrazie architektonicznym, formach kształtowania urbanistycznego. Rejony te znacznie przekraczają potrzeby lat najbliższych, zabezpieczają jednak kierunkowy rozwój struktur przestrzennych;
- ❖ podniesienie rangi, wartości struktur przyrodniczych kształtowanych w formie miejskiego systemu ekologicznego w oparciu o takie komponenty, jak: rzeki, lasy, zbiorniki wodne, rejony zieleni urządzonej, ciągi zieleni ulicznej;
- ❖ wydobycie wartości dziedzictwa kulturowego miasta.

4. W konsekwencji w „STUDIUM” przyjęto:

- rezygnację (w stosunku do dotychczasowych ustaleń planu (zagospodarowania) ze znacznego intensywnego inwestowania w zachodniej części miast (oddzielonej projektowaną trasą S-7);
- wprowadzenie (na dużą skalę) centrów rozwojowych dających możliwości lokalizacji różnorodnych form aktywności gospodarczej;
- określenie rejonów koncentracji usług ośrodkotwórczych o charakterze śródmiejskim i centrum rejonu oddziaływania;
- ograniczenie rejonów zabudowy w rejonach ewentualnego zagrożenia powodziowego;
- wprowadzenie nowych elementów kształtowania układu drogowego;

- szereg lokalizacji zabudowy mieszkaniowej i ośrodków usługowych;
  - wydobycie miejskiego systemu ekologicznego.
5. Zmieniane „STUDIUM” także stwarzało warunki lokalizacji programu mieszkaniowego i gospodarczego dla miasta rządu 60 000 mieszkańców oraz zabezpieczało możliwości lokalizacyjne znacznie większego programu, o ile takie potrzeby zachodziłyby.
6. Bardzo istotnym, niemal wiodącym założeniem „STUDIUM” w kształtowaniu polityki przestrzennej miasta wyrażonej w kierunkach jego zagospodarowania przestrzennego było określenie rejonów lokalizacji elementów strukturalnych składających się na centra aktywności gospodarczej oparte głównie o trasę S-7. W „STUDIUM” rejony te traktuje się jako zespoły wielofunkcyjne jako rejony Miejskiej Strefy Przedsiębiorczości (MSP).

Ich lokalizacja wynika z atrakcyjności przestrzeni wokół tak ważnej trasy drogowej, możliwości realizacji przez różne formy kapitałowe w ramach gospodarki rynkowej.

Jednocześnie założono:

- możliwość lokalizacji różnych rodzajów zabudowy mieszkaniowej w poszczególnych rejonach miasta uzależnionych od atrakcyjnych elementów środowiska i korzystnie skomunikowanych;
- by układ zieleni śródmieścia przedstawiony w „STUDIUM” stwarzał czytelny zapis powiązania ciągiem zielonym, śródmieścia z postulowanym parkiem leśnym na północy miasta;
- adaptację terenów przemysłowych stanowiących istotny element charakterystycznego dla tego rejonu przemysłu metalowego. Zapowiadane i częściowo już realizowane procesy restrukturyzacyjne powinny dotyczyć również intensywnego wykorzystania uzbrojonych terenów przemysłowych dla tego rodzaju działalności, ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko.

XI.2. Zmiany w niniejszej wersji STUDIUM w stosunku do uprzednich ustaleń

Przyjęte w obowiązującym „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta”, kierunki zagospodarowania zachowują aktualność, a zmianie podlegają tylko te elementy, które wynikają z toczących się procesów realizacyjnych, podejmowanych decyzji cząstkowych i zmian w przepisach prawa regulujących politykę przestrzenną.

Podstawowe zmiany dotyczą:

- integracji układów przestrzennych Skarżyska-Kamiennej z przyłączonymi osiedlami: Książęcym i Pogorzałem w związku z włączeniem tych terenów do obszaru administracyjnego miasta;
- korekt w układzie komunikacyjnym miasta;
- konsekwencji wynikających ze zrealizowanych i uściślonych odcinków drogi ekspresowej S-7;
- ograniczenia rezerw dla terenów budownictwa mieszkaniowego w północno-wschodniej części miasta w rejonie Skarżyska Kościelnego i Usłowia;
- ograniczenia terenów aktywności gospodarczej i usług ponadlokalnych w osiedlu Książęcym w rejonie dotychczasowego przebiegu drogi krajowej E77;
- możliwości znacznej restrukturyzacji części terenów przemysłowych w mieście oraz ewentualnego ich powiększenia na północny-zachód od terenów kolejowych wzdłuż drogi do węzła na S-7;
- intensyfikacji wykorzystania istniejących terenów zainwestowania miejskiego, w szczególności obszaru śródmiejskiego;
- uwzględnienia przyjętych rozwiązań w uchwalonych i będących w trakcie opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

XII. USTALENIA DOTYCZĄCE KIERUNKÓW I WSKAŹNIKÓW

**ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, WYMAGANIA
DOTYCZĄCE ŁADU PRZESTRZENNEGO W TYM URBANISTYKI I
ARCHITEKTURY, TERENY DO WYŁĄCZENIA SPOD ZABUDOWY, WYTYCZNE
DO UWZGLĘDNIENIA W PLANACH MIEJSCOWYCH, PRZESTRZEŃ
PUBLICZNA**

XII.1. Ustalenia generalne

1. W STUDIUM uznaje się jako istotne ustalenie do kształtowania i realizacji polityki przestrzennej miasta, dążenie do wypełniania zabudową już rozpoczętych struktur, a ograniczanie anektowania na cele inwestycyjne nowych terenów. Dopuszcza się podziały istniejących terenów przemysłowych dla średnich i małych założeń aktywności gospodarczej, w tym także o charakterze

usługowym oraz uznaje się za zasadne doprowadzenie do wykorzystywania na powyższe cele zbędnych terenów kolejowych.

2. Ustalenia dotyczące kształtowania zabudowy mieszkaniowej w celu podnoszenia poziomu warunków zamieszkania, estetyki i ładu przestrzennego.

Ustala się jako generalną zasadę możliwość modernizacji istniejącej zabudowy mieszkaniowej w celu podnoszenia poziomu warunków zamieszkania, estetyki, porządkowania zainwestowania. Powyższa zasada nie odnosi się do obiektów zdewastowanych, które powinny być usuwane (za wyjątkiem obiektów podlegających różnym formom ochrony konserwatorskiej wg wskazań Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków).

Ustala się, że wszelkie formy nowego zainwestowania oraz podlegające rewitalizacji (tj. głównie zainwestowania mieszkaniowego, zainwestowania o charakterze produkcyjnym, usługowym) powinny być tak kształtowane w przestrzeni, by tworzona była harmonijna całość. Należy uwzględnić wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne środowiskowe, kulturowe oraz (co również istotne) kompozycyjno-estetycznych.

Ustala się w stosunku do zabudowy i terenów mieszkaniowych, stanowiących podstawowy element zainwestowania miejskiego, konieczność uwzględniania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach administracyjnych dotyczących warunków zabudowy, poniższych ogólnych ustaleń:

- w terenach mieszkaniowych o przewadze zabudowy wielorodzinnej dopuszcza się utrzymanie i nowe lokalizacje różnorodnych usług oraz działalności gospodarczej, która nie powoduje przekraczania standardów środowiska. Obowiązuje dążenie do zapewnienia współczesnych standardów zamieszkania. W starej zabudowie łączy się to z przeprowadzaniem procesów humanizacji osiedli, tj. doprowadzeniem do wyposażenia obiektów w instalacje miejskiej infrastruktury komunalnej, telefonizację, zapewnienie niezbędnej urządzonej powierzchni zabaw dla dzieci i młodzieży, odpoczynku starszych, dogodnych dojazdów do budynków, miejsc parkowania i garażowania, oświetlenia terenów, termicznej izolacji budynków, podniesienia ich estetyki, urządzenie małej architektury. W stosunku do zabudowy zabytkowej obowiązują ustalenia określone w ustawie o zabytkach i ochronie zabytków i wskazania Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Nowe zespoły powinny być projektowane i realizowane od razu z zachowaniem współczesnych standardów wyposażenia i zagospodarowania, z przestrzeganiem podstawowych wymogów dotyczących naświetlania pomieszczeń i odległości pomiędzy obiektami. W Studium ustala się, że na terenie miasta w zabudowie wielorodzinnej będą realizowane budynki w większości jako obiekty 4-5 kondygnacyjne, o spadkach dachów nie większych niż 45 stopni, kolory dachów w

odcieniach czerwieni, brązu, szarości i ciemnej zieleni. Zakaz realizacji zabudowy garażowej w formie tzw. blaszaków. Intensywność zabudowy uzależnia się od ukształtowania i położenia terenu w strukturze miejskiej, zachowania parametrów wynikających z prawa budowlanego.

W ramach obszarów zabudowy wielorodzinnej zachowuje się istniejące zespoły zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, dopuszcza się również możliwość rozbudowy, nadbudowy istniejącej zabudowy jednorodzinnej.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego lub warunki zabudowy dla danego obszaru określi parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu, w tym linie zabudowy, gabaryty obiektów i wskaźniki intensywności zabudowy;

- specyficzną formą zabudowy i użytkowania terenu są tereny zabudowy śródmiejskiej. Wydzielenie tego obszaru w strukturze miejskiej jest uzasadnione dążeniem do nadania jego zabudowie cech wielkomiejskości, tj. szczególnego powiązania zabudowy mieszkaniowej z obiektami usługowymi o charakterze ponadlokalnymi, uzupełnionymi obiektami i lokalami usługowymi związanymi z potrzebami podstawowej obsługi, zarówno ludności tu stale zamieszkującej, jak i przyjezdnych.

Obszar śródmiejski wymaga szczególnej dbałości o architekturę obiektów, estetykę, małą architekturę, zieleni, atrakcyjność lokali i pasaży handlowych, a więc ład przestrzenny i eliminacją obiektów szpecących krajobraz.

Pierzeje ulic o istotnym znaczeniu wskazane w planach miejscowych dla obszaru śródmiejskiego powinny w realizowanych obiektach mieszkaniowych posiadać lokale usługowe.

- w terenach mieszkaniowych o przewadze zabudowy jednorodzinnej, nowe działki budowlane powinny mieć powierzchnie i kształt umożliwiające ich prawidłowe zagospodarowanie udziału powierzchni czynnej przyrodniczo na poziomie około minimum 40 %, zapewnioną dostępność komunikacyjną do każdej działki, możliwość sukcesywnego uzbrojenia komunalnego terenów i obiektów.

W ramach obszarów zabudowy jednorodzinnej zachowuje się istniejące zespoły zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, dopuszcza się również możliwość rozbudowy, nadbudowy istniejącej zabudowy wielorodzinnej.

Wysokość zabudowy o przewadze 2-3 kondygnacje w tym użytkowe poddasze, o spadkach dachów nie większych niż 45 stopni, kolory

dachów w odcieniach czerwieni, brązu, szarości i ciemnej zieleni. Ustalenia dotyczące formy architektonicznej, a w tym kształtowania i pokrycia dachów – do ustalenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub w warunkach zabudowy wg indywidualnych analiz poszczególnych zespołów.

W Studium ustala się, że nowa zabudowa w żadnym przypadku nie może mieć charakteru szpecącego krajobraz, a forma użytkowania budynków mieszkalnych i związanych z nimi gospodarczych nie może stanowić zagrożenia dla środowiska.

Układ działek, budynków i architektura budynków, zieleni, drogi – powinny tworzyć ład przestrzenny w danym zespole.

- wymagane minimalne uzbrojenie terenów w infrastrukturę techniczną to sieć elektryczna, wodociąg gminny lub własne ujęcia wody kanalizacja gminna (z tym, że do chwili realizacji kanalizacji dopuszcza się stosowanie szczelnych, bezodpływowych zbiorników do gromadzenia ścieków, z obowiązkiem wywozu ścieków na wyznaczone wylewisko). Zakaz rozsączkowania nieoczyszczonych ścieków w gruncie lub ich odprowadzanie do urządzeń melioracyjnych lub cieków,
- ustala się możliwość utrzymania oraz lokalizacji lokali i obiektów usługowych oraz drobnej wytwórczości w ramach zespołów mieszkaniowych z zastrzeżeniem, że prowadzona działalność nie spowoduje przekroczenia standardów środowiska poza lokalem lub terenem lokalizacji obiektów wolnostojących.
- w stosunku do terenów i obiektów znajdujących się w rejestrze zabytków lub gminnej ewidencji – wszelkie działania związane ze zmianą użytkowania, przebudową, rozbudową, kapitalnym remontem – powinny być prowadzone zgodnie z procedurą określoną w ustawie o zabytkach i opiece nad zabytkami. Obowiązek jej uwzględniania przy opracowaniu planów miejscowych.

3. Ustalenia do terenów usług różnego typu:

- realizacja zabudowy obiektów użyteczności publicznej, administracji, oświaty, handlu, gastronomii, sportu i rekreacji, wypoczynku, hotelarstwa itp. wraz z niezbędnymi elementami infrastruktury w sferze usług bytowych i społecznych;
- usługowa działalność o charakterze ponadlokalnym (typu administracja, finanse, bankowość, sądownictwo, kultura,) powinna być przede wszystkim lokalizowana w obiektach i lokalach związanych z obszarem śródmieścia, podkreślając jego rolę w strukturze miasta. Architektura obiektów i lokali o charakterze reprezentacyjnym

wyróżniającym z otoczenia, zakaz realizacji zabudowy garażowej w formie tzw. blaszaków,

- dopuszcza się indywidualne kształtowanie architektury obiektów zarówno w zakresie wysokości i bryły budynków pod warunkiem uwzględnienia uwarunkowań środowiskowych oraz zabudowy otoczenia,
- obiekty handlowe wielkopowierzchniowe lokalizowane powinny być zgodnie z przyjmowaną polityką miejską. W Studium przedstawia się szereg miejsc dla realizacji takich zamierzeń. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego uściślą usytuowanie tych obiektów z dopuszczeniem na tym terenie zabudowy mieszkaniowej i usług.
- w ramach obszarów zabudowy usługowej zachowuje się istniejące zespoły zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej, dopuszcza się również możliwość rozbudowy, nadbudowy istniejącej zabudowy wielorodzinnej i jednorodzinnej,
- działalność, którą uznaje się za „uciążliwą” powinna być przenoszona (także zgodnie z Uchwałą Nr 4/2/2008 z dnia 23.01.2008 r. Zarządu Powiatu Skarżyskiego) na tereny przemysłowe,

4. Ustalenia do terenów przemysłu, magazynów, centr logistyki wraz z usługami:

- lokalizacja nowej zabudowy, utrzymanie istniejącej zabudowy i zagospodarowania z możliwością jej rozbudowy, przebudowy, z jednoczesnym porządkowaniem użytkowanego terenu. Możliwość restrukturyzacji zakładów, w tym poprzez ich podziały, zmianę profilu działania, podziału terenów dla nowych inwestorów oraz przystosowywanie terenów kolejowych dla potrzeb ogólnomiejskich, przemysłowych, usługowych, zakaz lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej;
- zaopatrzenie w wodę z wodociągu gminnego lub własnych ujęć wody;
- odprowadzanie ścieków do kanalizacji gminnej lub zbiorników szczelnych do czasu wykonania sieci kanalizacji sanitarnej;

Niedopuszczalne jest rozsączanie nieoczyszczonych ścieków w gruncie lub spuszczenie ich do cieków lub urządzeń melioracyjnych.

Zanieczyszczone ścieki deszczowe powinny być podczyszczane w lokalnych odstojnikach tłuszczu, oleju, piasku, błota przed wprowadzeniem ich do sieci kanalizacyjnej i odbiornika.

W przypadku wytwarzania agresywnych ścieków technologicznych, powinny one podlegać neutralizacji w miejscu powstawania przed wprowadzeniem do sieci kanalizacyjnej i odbiornika,

- dążenie do zabezpieczenia możliwości uzbrojenia w gaz i ciepło,

- konieczność zapewnienia miejsc parkingowych na użytkowanej działce oraz możliwości manewrowania na terenie działki samochodami ciężarowymi.
5. Ustalenia do terenów zieleni urządzonej, ogródków działkowych i cmentarzy:
- użytkowanie istniejących obszarów jako zieleni publicznej, ogólnodostępnej, z możliwością realizacji dojść pieszych, ścieżek rowerowych, obiektów małej architektury itp. oraz dojazdów kołowych i parkingów,
  - użytkowanie istniejących cmentarzy czynnych, z możliwością powiększenia cmentarza komunalnego, lub ich ochrony, zgodnie z zasadami ochrony krajobrazu kulturowego wraz z niezbędnymi obiektami i urządzeniami w zakresie komunikacji, parkingami, usługami towarzyszącymi oraz obiektami kultu religijnego – niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania cmentarza.
6. Ustalenia do terenów rolniczych i zieleni dolinnej:
- utrzymanie istniejących zadrzewień śródpolnych, cieków, urządzeń melioracyjnych,
  - stosowanie nawozów w tym gnojowicy w sposób, który nie powoduje zagrożenia dla zdrowia ludzi i zwierząt oraz dla środowiska na podstawie przepisów szczególnych,
  - zaleca się zachowanie ekstensywnego użytkowania, jako terenów otwartych, z możliwością zadrzewień towarzyszących głównie ciekom wodnym – jako powiązania przyrodnicze pomiędzy kompleksami leśnymi z środowiskiem wodnym;
  - w przypadku podejmowania działań inwestycyjnych na obszarze wyposażonym w urządzenia melioracyjne, inwestor zobowiązany jest do zaprojektowania, zabezpieczenia bądź przebudowy istniejących systemów melioracyjnych w porozumieniu z właściwym Zarządem Melioracji i Urządzeń Wodnych,
  - zapewnienie możliwości dojazdu do każdego wydzielonego pola lub łąki,
  - możliwość zalesiania przy spełnieniu warunków wynikających z przepisów szczególnych,
  - możliwość lokalizacji urządzeń infrastruktury technicznej (w tym stacji bazowych telefonii komórkowej, instalacji wykorzystujących siłę wiatru do produkcji energii itp.) przy zachowaniu przepisów szczególnych.
7. Ustalenia do terenów lasów i zalesień:

- utrzymanie terenów leśnych jako istotnego elementu systemu ekologicznego,
- bardzo istotnym elementem w systemie ekologicznym miasta jest rejon postulowanego Leśnego Parku Miejskiego, określane w studium umownie nazwą „WZGÓRZE”. Jest to teren o urozmaiconej konfiguracji, zalesiony, z rynnami spływu wód, ciekawy krajobrazowo, z dobrą dostępnością. Wymagane opracowanie co najmniej koncepcji programowo-przestrzennej z uwzględnieniem elementów, urządzeń i obiektów turystyki, sportu i rekreacji;
- obowiązują: zakaz degradacji stosunków wodnych, ochrona zasobów glebowych, działania inwestycyjne zgodnie z planami urzędnictwa lasu, tworzenie ekotonów na obrzeżach lasu a także wzdłuż dróg i cieków.

8. Tereny wyłączone spod zabudowy to:

- tereny narażone na niebezpieczeństwo powodzi,

Uściślenie zasięgów poszczególnych terenów (tereny objęte okresowymi podtopieniami i wymagające badań gruntowo-wodnych dla określenia warunków zabudowy) poprzedzone być powinno badaniami specjalistycznymi i wpisaniem do mpzp.

9. Wyznaczone na rysunku „Kierunki zagospodarowania” tereny pod różne formy zagospodarowania dostosowano do skali mapy, co oznacza, że przebieg granic poszczególnych terenów oraz sieci infrastruktury technicznej określono w sposób dopuszczający uściślenie ich lokalizacji przy utrzymaniu istoty zamierzonej dyspozycji przestrzennej. Przedstawione na rysunku przeznaczenia terenu oznacza funkcję dominującą a nie wyłączną i może być uzupełnione innymi funkcjami, które nie mogą być jednak przeciwstawne funkcji wiodącej i prowadzić do pogorszenia warunków jej egzystencji.

XII.2. Obszary przestrzeni publicznej

Ilekcioć w ustawie jest mowa o „obszarze przestrzeni publicznej” należy przez to rozumieć „obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokożenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno -przestrzenne, określone w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy”.

W sposób wyróżniający się, życie publiczne koncentruje się w mieście przede wszystkim w:

- plac Floriański;

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego powinien określić granice tego obszaru.

Na obszarze przestrzeni publicznej dopuszcza się wprowadzenie funkcji uzupełniających określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

XII.3. Uszczegółowione ustalenia w stosunku do rejonów miasta objętych „Lokalnym programem rewitalizacji miasta Skarżyska-Kamiennej na lata 2007-2013” (z 2005 roku)

„Lokalny program rewitalizacji ...” ma za zadanie uporządkowanie kilku rejonów miasta o newralgicznym znaczeniu i zaniedbanych, wprowadzenie zasad ładu przestrzennego, umożliwienie realizacji szeregu założeń o ponadlokalnym znaczeniu.

Tereny wymagające rewitalizacji przyjęto w Studium zgodnie z aktualnym programem rewitalizacji miasta. Dopuszcza się objęcie rewitalizacją inne obszary wyznaczone w planach rewitalizacji Rady Miasta i w planach miejscowych.

W konsekwencji w Studium przyjmuje się, że:

1- w Rejonie zalewu Rejów należy uwzględnić:

- wzrost atrakcyjności turystycznej zbiornika i ochronę dziedzictwa kulturowego,
  - ścieżki rowerowe wokół zalewu,
  - zjeżdżalnię wodną,
  - szlaki do jazdy konnej i wybiegu dla koni na terenach zalewowych,
  - parking,
  - drogi do PKP,
  - modernizację Stadionu Granat,
  - zagospodarowanie wyspy na zalewie,
  - stanicę wodną,
  - prace modernizacyjne w Muzeum im. Orła Białego,
  - modernizację ulicy Multanka,
  - rekonstrukcję ruin wielkiego pieca, parkingu, domku fabrykanta,
  - park wodny z kręgielnią (kompleks rekreacyjny),
  - rewitalizację i aktywizację terenów przemysłowych
- a ponadto włączenie systemu kanalizacyjnego Rejowa do systemu ogólnomiejskiego z likwidacją istniejącej oczyszczalni.

2- w Osiedlu Zachodnim należy uwzględnić:

- budowę i odtworzenie dróg na terenie przemysłowym Z-1, droga główna,
- przebudowa ulic: Sportowa, Struga, Prosta, Staffa, Wiklinowa, Odlewnicza,
- budowa ulic: Spokojna, Młoda, Niska, Rzeczna, Zaporęba,
- ścieżki rowerowe i uporządkowanie zieleni (połączenie z osiedlem Skalka, Rejów, Górna Kolonia),
- „skate-park” przy ul. Cmentarnej,
- kładkę przez Kamienną na wysokości przejścia podziemnego przez drogę Nr 42 z ciągiem pieszym do ul. Legionów,
- szlak spacerowy wzdłuż rzeki Kamiennej (od tamy do ul. Reja),
- modernizację budynku i zagospodarowanie terenu przedszkola Nr 12,
- budownictwo socjalne,
- plac zabaw dla dzieci,
- wyburzenie 3-ch budynków mieszkalnych socjalnych przy ul. Staffa,
- rondo przy ul. Legionów,
- inkubator przedsiębiorczości w przebudowanym budynku biurowym Skarżyskiej Strefy Gospodarczej,
- modernizację budynku świetlicy przy kościele Św. Józefa,
- modernizację budynku kościoła Św. Józefa.

3- w Osiedlu Skalka należy uwzględnić:

- odwodnienie dróg, niezbędne wyburzenia, usunięci gruzu z terenu Z-3,
- ścieżki rowerowe i szlaki spacerowe, oświetlenie i uporządkowanie zieleni (połączenie ścieżek z Rejowem),
- modernizację ulic: Praga, Asfaltowa, Skalna, Wysoka,
- stworzenie parku eksponującego naturalne walory terenu,
- budownictwo komunalne, budynek III kondygnacyjny,
- wyburzenie 4-ch budynków mieszkań socjalnych przy ul. Źródlanej.

4- we fragmencie Osiedla Dolna Kamienna należy uwzględnić:

- rekultywację terenu b. Zakładu Chemicznego „Benzyl”,

- rozbudowę ul. Fabrycznej i ul. Chemicznej.

5- budowa i modernizacja infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej (poza ww.):

Górna Kolonia. Należy uwzględnić:

- Park Jordanowski,
- budowę boiska w miejscu byłego basenu,
- ścieżki rowerowe i szlaki spacerowe wraz z uporządkowaniem zieleni (połączenia z pozostałymi dzielnicami),
- modernizację dróg i odwodnienie ul. ul. Osterwy, Jaracza, Chałubińskiego.

XIII. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

XIII.1. Uwagi ogólne

„STUDIUM” stwarza ramy dla działań z zakresu rozwoju zrównoważonego, co jest nierozdzielnie związane z procesami restrukturyzacyjnymi miasta i poprawą jakości życia w mieście.

Fakt, że miasto Skarżysko-Kamienna i rejon go otaczający jest obszarem o znaczącym oddziaływaniu na środowisko rzeki Kamiennej i całej jej doliny oraz, że w samym mieście występuje cały szereg problemów mających swój związek z zagadnieniami środowiska niejako wymusza podejmowanie działań związanych ze:

- stopniową eliminacją zagrożeń;
- wyznaczaniem struktur ochronnych;
- wyborem takich kierunków przebudowy i rozwoju, które wykorzystywałyby walory obszaru miasta a przeciwdziałały ich degradacji.

Prowadzenie racjonalnych działań prośrodowiskowych (poza korzyściami dla samego miasta i jego mieszkańców) sprzyjać będzie zachowaniu walorów ponadlokalnych wielkich jednostek przyrodniczych:

korytarza ekologicznego, którego osią jest Kamienna;
Głównego Zbiornika Wód Podziemnych.

XIII.2. Ochrona wód, powietrza, ochrona przed hałasem

1. W „STUDIUM” uznaje się, że cały teren miasta wymaga stałego podejmowania działań na rzecz ochrony wód podziemnych stanowiących jedyne źródło zaopatrzenia miasta i okolicy w wodę dla celów komunalnych.

Warunki naturalne sprzyjają przedostawaniu się zanieczyszczeń z powierzchni terenu.

Proces znacznego przybliżania zabudowy do rzeki powinien być bezwzględnie zatrzymany, gdyż stanowi zagrożenie dla czystości ujęć wód oraz ogranicza funkcję doliny – przepływu i wymiany powietrza oraz naraża na niebezpieczeństwo w sytuacji zagrożeń powodziowych.

Obiekty zagrażające lub potencjalnie mogące zagrażać jakości wód podziemnych wskazuje dokumentacja geologiczna GZWP opracowana przez Przedsiębiorstwo Geologiczne w Kielcach (autorzy R. Knapczyk i L. Bednarz), podając jednocześnie szereg działań w kierunku ograniczenia uciążliwości tych obiektów, w tym:

- całkowitą likwidację nielegalnych wysypisk śmieci wraz z rekultywacją terenu,
- likwidację, bądź modernizację obiektu, przy jednoczesnej rekultywacji gruntów (stacja paliw przy ul. Legionów),
- modernizację obiektów położonych w pobliżu rzeki,
- konieczność sporządzenia oceny oddziaływania na środowisko, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu na grunty i wody podziemne (obiekty PKP, oczyszczalnia ścieków, zakłady metalowe).

W Studium uznaje się, iż występowanie GZWP-415 oraz stref zasilania zbiornika wymagają respektowania rygorów w zainwestowaniu mimo, iż obszar miasta Skarżyska został formalnie wyłączony ze strefy ochrony (wg dokumentacji hydrogeologicznej zbiornika opracowanej przez Przedsiębiorstwo Geologiczne w Kielcach).

W lokalnej polityce przestrzennej przyjmuje się respektowanie w obszarze zbiornika oraz obszarze jego bezpośredniego zasilania (zachodnie części miasta) niektórych rygorów ochronnych i ograniczeń, a mianowicie:

- zakaz lokalizacji inwestycji z grupy szczególnie szkodliwych dla środowiska,
- zakaz lokalizacji wysypisk i wylewisk oraz składowisk materiałów niebezpiecznych,
- nakaz wykonywania ocen oddziaływania na jakość wód podziemnych dla wszelkich nowych inwestycji z grupy mogących pogorszyć stan środowiska,
- nowe zainwestowanie powinno być poprzedzone budową systemu kanalizacji sanitarnej i deszczowej.
- ograniczenie w stosowaniu nawozów i środków ochrony roślin w obszarach użytkowania rolniczego,
- gospodarka odpadami oparta o system kontenerowy i segregację odpadów oraz odbiór ścieków z terenów nieskanalizowanych.

W strefie ochrony pośredniej zewnętrznej od głównych ujęć wód podziemnych dla celów komunalnych (Bzin, Mesko, Bór) znajduje się szereg obiektów stanowiących potencjalne zagrożenie dla jakości wód (stacje paliw, obsługi, produkcja i magazynowanie środków chemicznych itp.). Wymagają one szczególnego nadzoru sanitarnego.

Szczegółowy zakres obowiązków oraz rygorów ochronnych związanych z obecnym i przyszłym zainwestowaniem w strefach wewnętrznej i zewnętrznej od ujęć podaje decyzja Wydziału Rolnictwa i Ochrony Środowiska UW w Kielcach nr OS.I-6210/82/97 z dn. 9.09.1997r.

Ważne z punktu widzenia ochrony wód podziemnych są również rygory zasobowe, których przestrzeganie wiąże się z zakazem budowy nowych ujęć wód podziemnych w obszarze zbiornika i stref jego zasilania.

2. Na terenie miasta występuje deficyt wód powierzchniowych (mała zasobność wód płynnych, spływ wód z niektórych fragmentów miasta w kierunku sąsiednich jednostek osadniczych) a jednocześnie wody płynące są stale zanieczyszczane zrzutami ścieków komunalnych, przemysłowych, opadowych, wylewaniem nieczystości z terenów mieszkaniowych, wodami z wysypiska i pól lagunowych. Doliny rzek w wielu miejscach są zbyt intensywnie obudowane (np. Kamienna).

Górski charakter rzek, a przede wszystkim Kamiennej i Kamionki, stwarza potencjalne zagrożenie powodziowe, choć ukształtowanie terenu dolin i wysokie skarpy tworzą warunki do przyjmowania fali powodziowej (podobnie jak i zbiornik „Rejów”). Najbardziej narażone na wezbrania fali powodziowej tereny miasta zostały zabezpieczone wałami przeciwpowodziowymi, niemniej zagrożenie występuje w rejonie ujścia rz. Kamionki do Kamiennej (narażone są m.in. występujące tu ujęcia wód) oraz w strefie doliny Kamiennej od zakończenia wałów do rejonu ujściowego rz. Oleśnicy (poważnie narażone są obiekty istniejącej oczyszczalni ścieków, co ujawniło się szczególnie ostro w czasie powodzi w 1997 r.)

Dolina rzeki Kamiennej i doliny jej dopływów spełniają ważną rolę ekologiczną:

- utrzymują przestrzenną ciągłość obszarów aktywnych biologicznie, zachowują bogactwo świata żywego chociaż procesy urbanizacyjne spowodowały ograniczenie jej funkcji łącznikowej w regionalnym „korytarzu ekologicznym”;
- stanowią strefę zasilania i utrzymania wód podziemnych;
- pełnią bardzo ważną rolę w przewietrzaniu miasta.

Większe doliny boczne, tzw. „sięgacze ekologiczne” łączą główny system dolinny z obszarami wysoczyzny. Doliny te pełnią rolę przyrodniczą i częściowo przewietrzającą, stanowią rynny grawitacyjnego spływu mas powietrza oraz wód

opadowych w kierunku dolin głównych. Ich górne odcinki stanowią źródła zasilania wód powierzchniowych (niekiedy okresowego).

W związku z powyższą sytuacją w „STUDIUM” uznaje się za konieczne:

- odtworzenie pierwotnych funkcji ekologicznych doliny Kamiennej (w tym niezbędną poprawę czystości wód rzeki);
Łączy się to bezpośrednio z programem kompleksowego rozwiązania gospodarki wodno-ściekowej, problemu gromadzenia odpadów i funkcjonowania lagun oraz zabudowy dolin;
- działania zmierzająca do ułatwienia procesu spływu wód i powietrza, przewietrzania poprzez pozostawienie wolnych od zabudowy osi dolin bocznych i tworzenie ciągów zielonych wzdłuż ich wyższych krawędzi;
- przyjęcie, jako ustalenia, że dna dolin i niższe partie teras stanowią barierę dla urbanizacji i nie mogą być zabudowywane, przegradzane;
- uzupełnienie obwałowań na odcinku Dolnej Kamiennej po północnej stronie doliny, utrzymanie drożności dna doliny;
- budowę zbiornika Bzin. Celowe byłoby wyeksploatowanie złoża piasków „SKARŻYSKO-BZIN” przed wybudowaniem zbiornika .

3. Kotlinowate położenie miasta i osłonięcie od zachodu strefą wzniesień utrudnia procesy przewietrzania i samooczyszczania się powietrza – stąd wielokrotnie podkreślana w „STUDIUM” konieczność kształtowania „rynien” przewietrzających, zmian technologicznych w celu poprawy czystości powietrza, zahamowania tendencji zabudowy dolin.

4. W „STUDIUM” uznaje się za konieczne:

- dążenie do likwidacji lokalnych kotłowni węglowych, przechodzenie na paliwa określane jako ekologiczne;
- dokonywanie zmian technologii zakładów przemysłowych w celu dalszego ograniczania emisji gazów i pyłów;
- dokonywanie takiej modernizacji zakładów w dnie doliny Kamiennej, aby w maksymalnym stopniu ułatwić jej funkcjonowanie jako korytarza wentylacyjnego miasta;
- rozwiązanie problemu gospodarki odpadami (skażenie powietrza, wód, gleby);
- ustalenie zakazu dalszej zabudowy dna doliny Kamiennej;
- dążenie do podniesienia standardu zamieszkiwania szczególnie w niżej wymienionych rejonach miasta. Na podstawie analiz skażenia atmosfery i poziomu akustycznego uznaje się, że rejon wokół ulic Słowackiego, Piłsudskiego, Żeromskiego – Kossaka, Kolejowa – Jagiellońska – Podemłynek, Piękna, Bobowskich, Żurawia, 3 Maja

(Dolna Kamienna), a zwłaszcza rejon dworca PKP i terenów PKP, Al. Niepodległości są najbardziej zanieczyszczonymi terenami w mieście co powoduje, że standard zamieszkiwania jest obniżony w stosunku do terenów pozostałych.

5. Hałas (uciążliwość akustyczna) na terenie Skarżyska-Kamiennej spowodowany jest głównie przez pojazdy samochodowe i trakcję kolejową.

W „STUDIUM” uznaje się, że:

- poprawa klimatu akustycznego może mieć miejsce poprzez modernizację wewnętrznego układu drogowego według proponowanych rozwiązań;
- wprowadzenie zieleni izolacyjnej;
- ewentualne instalowanie ekranów akustycznych w szczególnie newralgicznych miejscach;
- szczególnych zabezpieczeń wymaga trasa S-7.

XIII.3. Unormowanie gospodarki odpadami

W „STUDIUM” uznaje się, że gospodarka odpadami wymaga radykalnych zmian.

Użytkowane uprzednio wysypisko oraz laguny osadowe oczyszczalni ścieków zlokalizowane „na Łyzwach” są wyjątkowo niekorzystne dla środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego.

Ze względu na fakt, że lokalizacja wysypiska i lagun (w rejonie bagien, częściowo na obszarze chronionego krajobrazu, w sąsiedztwie rezerwatu archeologicznego) i przestarzała technologia funkcjonowania powodują:

- skażenie wód, gruntów, powietrza;
- żywiołowy rozwój chwastów;
- utrzymywanie się plag owadów;
- zagrożenie rezerwatu archeologicznego o bardzo dużym znaczeniu.

W „STUDIUM” uznaje się za konieczne:

- stopniową likwidację aktualnej formy funkcjonowania wysypiska i lagun zgodnie z Decyzją Wojewody Świętokrzyskiego dotyczącą zamknięcia składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Skarżysku-Kamiennej Łyzwy do dnia 31.12.2005 r.

XIII.4. Ochrona gleb, lasów, promocja funkcji turystyczno-wypoczynkowej

1. Część użytków zielonych występuje na glebach organicznych chronionych. Ze względu na zdecydowane odstępowanie od działalności rolniczej na terenie miasta, kompleksy gleb chronionych klasy bonitacyjnej IVa i IVb narażone są na degradację, ekspansję zabudowy i jest to proces nieuchronny.

Ze względu na uprzednią znaczną emisję zanieczyszczeń przez przemysł istnieje silne skażenie aluwii rzecznych zlewni Kamiennej tytanem, niklem, kobaltem i innymi metalami.

Ponadto zanieczyszczenie powierzchni ziemi ma miejsce poprzez opady szkodliwych substancji na glebę i różnego rodzaju reakcje chemiczne z podłożem.

W związku z tym w „STUDIUM” uznaje się, że istnieje potrzeba przeprowadzenia ponownych badań w celu określenia aktualnego poziomu skażeń gleby i przekazanie mieszkańcom miasta informacji o przeciwwskazaniach co do rodzaju upraw w ogródach działkowych i ogródkach przydomowych.

2. Lasy zajmują znaczną część powierzchni miasta (przeszło 30%). Są to lasy ochronne o dużych walorach przyrodniczych.

Drzewostan sosnowo-jodłowy, w części ponad stuletni (fragmenty Puszczy Świętokrzyskiej) podnosi atrakcyjność lasów.

Ich położenie na terenach o urozmaiconej konfiguracji stanowi także o dużej atrakcyjności dla funkcji turystyczno-rekreacyjnej i organizacji parku leśnego. Przy zagospodarowaniu terenów leśnych dla wypoczynku wskazana jest koncentracja ruchu masowego na przedpolu lub na obrzeżu kompleksów leśnych oraz w odpowiednio urządzonych ośrodkach oraz utrzymywanie zasady ekstensywnego użytkowania dla indywidualnej, rozproszonej penetracji pieszej.

3. W „STUDIUM” uznaje się, że w działalności na rzecz promocji rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej należy wykorzystywać (a jednocześnie chronić) takie wartości środowiska, jak:

- ciekawą, urozmaiconą rzeźbę terenu wraz z kompleksami leśnymi charakteryzującą się występowaniem wzgórz twardzielcowych, niekiedy o stromych stokach z ostałymi gdzieniedzie formami lub wychodniami piaskowców, łupków, wapieni triasowych. Atrakcyjność wzgórz podkreślają wcięte doliny boczne;
- malownicze przełomy rzek Kamiennej i Kamionki. Różnica wysokości w bliskim sąsiedztwie doliny Kamionki i zbiornika „Rejów” dochodzi do kilkunastu metrów;

- zbiornik wodny „Rejów” wraz z zagospodarowaniem turystycznym;
- obszar „nakładania” się walorów przyrodniczych, historycznych i kulturowych w rejonie zbiornika rejowskiego posiadający odpowiednie cechy dla wyróżnienia zespołów przyrodniczo-krajobrazowych;
- rezerwat archeologiczny „Rydno” obejmujący obiekty o znacznej randze (wpisany do rejestru zabytków): zespoły osadnicze z unikalną kopalnią hematytu z okresu paleolitu.

W związku z powyższym w „STUDIUM” ponawia się szereg uprzednio sformułowanych ustaleń dotyczących:

- bezwzględnego zakazu składowania odpadów w wąwozach;
- rozwiązania problemu zanieczyszczenia wód rzek w celu umożliwienia ich rekreacyjnego wykorzystania (gospodarka odpadami, gospodarka wodno-ściekowa);
- wykorzystania warunków ukształtowania terenu i zalesień dla urządzenia parku leśnego „Wzgórze”;
- odpowiedniego do potrzeb turystycznych zagospodarowania walorów środowiska;
- wykorzystania miasta jako bazy wypadowej w sąsiednie tereny o wielu cennych walorach przyrodniczych, rekreacyjnych i kulturowych.

Zgodnie z rozporządzeniem Wojewody Świętokrzyskiego (79/2005 i 89/2005 z dnia 14.07.2005 r.) w sprawie Obszarów Chronionego Krajobrazu przyjmuje się obowiązujące ustalenia dotyczące zakazu następujących działań na obszarach OCHK znajdujących się na obszarze miasta Skarżysko-Kamienna:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 3) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;

- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 5) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

Zakazy te winny być w całości wprowadzone do ustaleń planów zagospodarowania przestrzennego Skarżyska-Kamiennej – jako obowiązujące dla tych terenów miejskich, które pozostają w granicach obu obszarów chronionego krajobrazu.

XIII.5. Wnioski do kształtowania polityki przestrzennej miasta

Na podstawie przeprowadzonych analiz przyjmuje się, w tym i za cytowanym już „Opracowaniem ekofizjograficznym ...”, szereg wniosków dotyczących kształtowania polityki przestrzennej miasta:

- tereny dolin Kamiennej, Bernatki, Kamionki, Oleśnicy i ich dopływów tworzą lokalny system ekologiczny miasta i jego sąsiedztwa, urozmaicony łągowymi zadrzewieniami i zielenią. Szczególne rygory ograniczające zabudowę dotyczą terenów zagrożonych powodzią;
- należy zrealizować zbiornik retencyjno-rekreacyjny „Bzin”, zaleca się powiększenie zbiornika „Bernatka”, zagospodarowanie rekreacyjne, w tym zbiornika Rejów i jego obrzeży zgodnie z przyjętymi programami rewitalizacji obszarów miejskich. Tereny związane ze zbiornikami zostały określone w Studium jako tereny usług obsługi rekreacji i wypoczynku;
- należy wykorzystać atrakcyjność rejonu „Wzgórze” dla urządzenia Parku Leśnego;
- obszary, w których znajdują się udokumentowane lub eksploatowane zasoby surowców mineralnych i obszary górnicze, powinny być chronione przed zabudową;
- wody (ścieki) deszczowe mogą być kierowane do wód powierzchniowych poprzez zorganizowane systemy kanałów lub rowów, tworzonych wyłącznie dla terenów utwardzonych. W tych przypadkach konieczne jest stosowanie separatorów (lub innych urządzeń oczyszczających) u źródła ścieków. Ścieki deszczowe z innych terenów powinny być przechwytywane przez zorganizowaną retencję powierzchniową;
- plany zagospodarowania przestrzennego powinny zawierać zapisy obligujące do likwidowania istniejących na terenie miasta indywidualnych zrzutów ścieków, poprzez sukcesywne kierowanie ich do miejskiej sieci kanalizacyjnej (z zastrzeżeniem obowiązku oczyszczania tych ścieków – w

- szczegółności przemysłowych przed wprowadzeniem ich do kanalizacji miejskiej);
- całość zamierzeń inwestycyjnych w mieście, niezależnie od ich charakteru i funkcji, może być realizowana wyłącznie na następujących warunkach:
    - kierowania wytwarzanych przez nie ścieków do projektowanych systemów kanalizacyjnych. Należy wykluczyć tzw. rozwiązania tymczasowe, które wobec warunków hydrograficznych i hydrogeologicznych miasta są nie do przyjęcia,
    - stosowania we wznoszonych obiektach systemów grzewczych opartych głównie o inne paliwa niż węgiel i jego pochodne,
    - wyposażania tych obiektów w takie systemy unieszkodliwiania odpadów, które zagwarantują ochronę terenu miasta przed ich wpływem;
  - plany zagospodarowania przestrzennego powinny – stosownie do art.113 i 114 prawa ochrony środowiska – wdrażać kwalifikację obszarów miejskich - chronionych akustycznie;
  - w strefy przylegające do tras komunikacyjnych, w przypadku ich niezabudowywania, należy wprowadzać pasy zieleni izolacyjnej;
  - przez obszar miasta, przebiegają napowietrzne linie energetyczne 15 kV i 110 kV. Do czasu ich ewentualnego skablowania, towarzyszące im pasy terenu, jako strefy podwyższonego promieniowania elektromagnetycznego powinny być wolne od zabudowy, z zakazem lokalizowania funkcji na stały pobyt ludzi;
  - całość obszarów gromadzących zasoby przyrodnicze miasta już objętych prawnymi formami ochrony przyrody lub przewidywanych do objęcia taką ochroną musi znaleźć się w treści planów zagospodarowania przestrzennego miasta, z zapisami gwarantującymi ochronę tych obszarów przed nadmiernym gospodarczym inwestowaniem;
  - na terenach miasta wchodzących w międzynarodową i krajową sieć ekologiczną „Econet” winny zdecydowanie przeważać funkcje ochronne. Funkcje innego typu mogą być wprowadzane wyłącznie pod warunkiem nie naruszania w istotnym zakresie zasobów bio-geo-hydro i atmosfery;
  - należy gwarantować całkowitą ochronę lasom, niezależnie od ich statutu własności, mając na uwadze, iż lasy Skarżyska-Kamiennej to w całości lasy ochronne;
  - powierzchnie gleb klasy V i VI winny być przeznaczone do zalesienia (nie dotyczy to terenów den dolinnych), chyba że zostaną one wykorzystane na cele inwestycyjne lub ogólnokomunalne. Także do zalesiania należałoby przeznaczyć szczególnie ugory i nieużytki, nieczynne pokopalniane

- wyrobiska oraz stoki o spadkach (nachyleniu) powyżej 10 % oraz pozostałe grunty spełniające warunki zgodnie z przepisami szczególnymi;
- pozostałe gleby miasta, są w znakomitej większości podatne na denudację uprawową oraz erozję. Winny być zatem gruntami chronionymi mimo, że rolnictwo nie pozostaje kluczową (ani tradycyjną) funkcją miasta;
  - należy gwarantować ochronę wyznaczonych stref ochrony ujęć wód podziemnych - bezpośrednich i pośrednich, poprzez wprowadzenie do treści planów miejscowych zapisów wykluczających naruszanie ustaleń art.53 i 54 ustawy o prawie wodnym;
  - należy zdecydowanie unikać kolizji użytkowania terenów ze stanowiskami archeologicznymi;
  - walory przyrodnicze Skarżyska-Kamiennej predysponują je do jak najszerszej stosowanych funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych, wszelkich form turystyki, jak i tworzenia ośrodków sportowo-wypoczynkowych.

XIV. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

1. Udokumentowanie, zachowanie i właściwe eksponowanie wartości dziedzictwa kulturowego jest obowiązkiem władz państwowych, samorządowych i społeczeństwa. Działalność ta stanowi element edukacji i rozbudzania poczucia tożsamości. Musi jednak, co jest bardzo trudne, godzić elementy ochrony z potrzebami adaptacji do współczesności. Dziedzictwo kulturowe stanowi wartość podlegającą ochronie prawnej. Ochrona dóbr kultury materialnej jest także zadaniem polityki przestrzennej. Obiekty kultury materialnej winny być wykorzystywane i użytkowane z zapewnieniem opieki konserwatorskiej, rewaloryzacji i humanizacji oraz nadania im odpowiednich funkcji użytkowych.
2. Działania prowadzone dla ochrony miejskiego krajobrazu kulturowego generalnie powinny zmierzać do:
  - a) zachowania istniejącej zabudowy o wartościach zabytkowych i kompozycyjnych,
  - b) konserwacji, rewaloryzacji i porządkowania zabytkowych parków i cmentarzy, placów i innych terenów publicznych,
  - c) zachowania i ochrony stanowisk archeologicznych,
  - d) dążenia do usunięcia elementów uznanych za zniekształcające założenia stanowiące o historii i rozwoju miasta,

- e) dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej,
- f) usunięcia lub przebudowy obiektów dysharmonijnych,
- g) dostosowania współczesnej funkcji do wartości obiektów zabytkowych.

3. Ochronie podlegają:

- a) dawna zabudowa miejska, w szczególności objęta ochroną konserwatorską,
- b) rozplanowanie ulic, placów i dróg,
- c) linie zabudowy oraz granice podziałów własnościowych,
- d) charakter wnętrza miejskich określony przez formy i materiały oraz elementy wynikające z lokalnej tradycji kształtowania zabudowy: gabaryty budynków, podziały elewacji, proporcje otworów, formy i pokrycie dachów, sposoby wykończenia elewacji, stosowane materiały budowlane, oraz powiązania widokowe,
- e) układ terenu i krajobrazu,
- f) w szczególności: wydzielone zespoły sakralne, przemysłowe, mieszkalne, zieleni i inne – znajdujące się w rejestrze zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków lub objęte ewidencją konserwatorską.

4. Ogólne zasady ochrony konserwatorskiej obiektów wpisanych do rejestru zabytków (aktualnie jest jeden obiekt – dróżniczówka).

Ochronie podlegają:

- architektura obiektu w zakresie jego bryły, korpusu, kształtu dachu,
- forma i wystrój elewacji,
- detal architektoniczny,
- zachowana oryginalna stolarka okienna i drzwiowa,
- zachowane zabytkowe wyposażenia wnętrza,
- zasadnicze rozplanowanie wnętrza,
- funkcja (do każdorazowego uzgodnienia z WKZ).

W celu uszczegółowienia warunków ochrony należy przestrzegać procedury, a szczególnie zgodnie z art. 27 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z 23 lipca 2003 r. „Na wniosek właściciela lub posiadacza zabytku, Wojewódzki Konserwator Zabytków przedstawia, w formie pisemnej, zalecenia konserwatorskie, określające sposób korzystania z zabytku, jego zabezpieczenia i wykonania prac konserwatorskich, a także zakresu dopuszczalnych zmian, które mogą być wprowadzone w tym zabytku”.

5. Ogólne zasady ochrony konserwatorskiej obiektów architektury w ewidencji konserwatorskiej:

Ochronie podlega:

- ukształtowanie bryły obiektu: jego kształt, kształt dachu,
- kompozycja elewacji wraz z zachowanymi elementami wystroju architektonicznego oraz oryginalnym wykresem otworów okiennych i drzwiowych,
- forma stolarki okiennej i drzwiowej.

Warunki ochrony:

- utrzymać tradycyjną formę obiektu (kształt bryły, kształt dachu, kompozycję elewacji: wykrój otworów okiennych i drzwiowych, zachowany detal architektoniczny i stolarkę),
- program ochrony zabytków powinien być ujęty w gminnym programie opieki nad zabytkami,
- w pracach remontowych wskazane jest stosowanie tradycyjnych materiałów budowlanych.

6. Ogólne zasady ochrony obiektów zieleni komponowanej – parków, cmentarzy:

- ochrona historycznie ukształtowanych granic parków i cmentarzy,
- zachowanie układu kompozycyjnego układu alejek i składu gatunkowego zieleni parkowej,
- rewaloryzacja zabytkowych elementów, utrzymanie w nowych nasadzeniach uzupełniających tego samego składu gatunkowego,
- parki w całości powinny być użytkowane przez jednego użytkownika zapewniającego wykluczenie dewastacji zabytku,
- zakaz stosowania ogrodzeń z prefabrykatów,
- wszelkie prace rewaloryzacyjne w obrębie zabytkowych założeń zieleni należy uzgadniać z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

7. W rejonach stwierdzonych stanowisk archeologicznych, działalność inwestycyjna może być prowadzona jedynie pod warunkiem ustanowienia (w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków) nadzoru archeologiczno-konserwatorskiego.

Pełną ochroną konserwatorską objęty jest rezerwat archeologiczny Rydno. Obowiązuje:

- zakaz wszelkiej działalności inżynierskiej, budowlanej i innej związanej z pracami ziemnymi,
- zachowanie istniejącego układu topograficznego,
- występowanie o wytyczne do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w przypadku zamiaru podjęcia jakiegokolwiek działalności na terenie objętym granicami ochrony archeologicznej.

8. Warunki ochrony innych obiektów stanowiących wartości dziedzictwa kulturowego, w tym miejsc pamięci narodowej, pomników, tablic pamiątkowych.

Zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z 2003 roku, do zadań administracji państwowej a także samorządu województwa, powiatu i gminy należy ochrona zabytków i opieka nad zabytkami (a w tym miejsc pamięci narodowej, grobów i cmentarzy wojennych, pomników zagłady, podtrzymywanie i rozpowszechnianie tradycji narodowej i państwowej).

Zgodnie z art. 87 ww. ustawy, prezydent miasta zobowiązany jest do sporządzania na okres 4 lat gminnego programu opieki nad zabytkami. Zarządy województwa, powiatu także zobowiązane są do sporządzania na okres 4 lat odpowiednio wojewódzkich i powiatowych programów opieki nad zabytkami. W programach tych istotnym jest określenie szczegółowych zasad ochrony tego rodzaju dóbr kultury i elementów tożsamości miasta.

9. Uznaje się, że należy prowadzić wśród mieszkańców działania uświadamiające o wartości tradycji w kształtowaniu najbliższego środowiska zamieszkania, ułatwiającej mieszkańcom identyfikację ze swoim miastem.

Istotnym jest nie tylko zwracanie uwagi na tradycje i zachowane relikty z okresu historycznych kuźnic, ale także z lat rozwoju miasta jako liczącego się ośrodka przemysłowego w czasach II Rzeczypospolitej oraz tradycji niepodległościowych w czasie II-ej wojny światowej i tradycji rozwoju związanego z okresem powojennym.

Zgodnie z art. 32 cyt. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z lipca 2003 r., w razie odkrycia przedmiotu, co do którego istnieje przypuszczenie, iż jest on zabytkiem – obowiązuje wstrzymanie robót mogących uszkodzić odkryty przedmiot, należy zabezpieczyć go, zawiadomić o tym WKZ lub wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

Art. 31 ww. ustawy ustala sposób postępowania i finansowania prac archeologicznych przy robotach budowlanych związanych z zabytkami.

XV. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI

XV.1. Przesłanki rozwoju

1. Głównymi przesłankami do przekształceń układu ulicznego są: dotychczasowe decyzje odnoszące się do przebudowy wybranych elementów układu (w tym przede wszystkim dotyczące drogi ekspresowej S7); sugestie, opinie i wnioski zebrane w trakcie opracowywania „STUDIUM”, kierunki rozmieszczenia funkcji miejskich oraz zamierzenia związane z nowym przebiegiem drogi krajowej Nr 42 na odcinku od Krakowskiej do Legionów.
2. Przyjęto, że przekształcenie układu powinny zapewnić warunki:
  - koncentracji ruchu przede wszystkim na wybranych trasach, o wyższych parametrach; trasy powyższe powinny przebiegać w korytarzach zapewniających minimalizację uciążliwości dla zainwestowania lub obrzeżenie w stosunku do zagospodarowania; jednocześnie muszą łączyć główne struktury zagospodarowania miasta;
  - usprawnienia połączeń wewnętrznych miasta, w tym z osiedlami Książęce i Pogorzale;
  - połączenie komunikacyjne z gminą Skarżysko Kościelne;
  - skierowanie ruchu zewnętrznego na trasy poza obszar intensywnej zabudowy;
  - uzyskania sprawnych powiązań części miasta położonych po obu stronach projektowanej trasy ekspresowej.
3. Przyjęto, że:
  - funkcjonujące podstawowe ciągi sieci ulicznej, o zróżnicowanych parametrach (dwujezdniowe, jednojezdniowe) posiadają możliwości rozbudowy i modernizacji. Dotyczy to zarówno parametrów tras i ich odcinków, jak i skrzyżowań;
  - parametry tras i skrzyżowań można przyjąć jako typowe dla miasta średniej wielkości. Są to trasy zbiorcze i lokalne oraz główna dla najważniejszych połączeń i relacji. Nie występuje konieczność ciągów o wyższych parametrach. Pojawia się możliwość modernizacji istniejących tras bez większej skali kolizji z zainwestowaniem. Odmienne rysuje się sytuacja w zakresie wiaduktów. Niezbędne są realizacje nowych obiektów.

XV.2. Szacunek globalnej wielkości ruchu

Jedną z najistotniejszych przesłanek kształtowania układu ulicznego stanowi skala wielkości ruchu, jaki może pojawić się w mieście (w tym wielkość ruchu samochodowego).

Ponieważ miasto nie posiada opracowanego studium transportowego w „STUDIUM” określono orientacyjnie wielkość globalną ruchu.

Przyjęto następujące założenia:

- wielkość miasta – około 60 000 M;
- ruchotwórczość – 2,5–2,7 podróży/1M/dobę;
(dla porównania podaje się, że w stanie istniejącym wskaźnik ten w miastach polskich, określony na podstawie badań kształtuje się na poziomie: 2,1–2,5, np. Zgierz – 2,18, Łódź – 2,13);
- udział komunikacji indywidualnej w przewozach: 35–50%.

Globalnie wielkość ruchu wewnętrznego mogą w okresie perspektywy 15–20 lat kształtować się następująco:

- około 150 000–160 000 podróży/dobę;
- około 16,5 tys.–18 tys. podróży/godzinę szczytu;
- około 6,0 tys.–8,0 tys. pojazdów/godzinę szczytu;
- około 12,0 tys.–14,0 tys. pasażerów/godzinę szczytu (zima).

Z powyższego wynika, że także przy uwzględnieniu ruchu zewnętrznego nie powinno być problemów z przepustowością układu, a główną cechą kształtowania sieci uliczno-drogowej pozostanie funkcjonalność połączeń oraz koncentracja ruchu na wybranych ciągach dla racjonalizacji (i zmniejszenia) uciążliwości ruchu dla otoczenia.

XV.3. Koncepcja układu ulicznego

1. Aktualnie w „STUDIUM” przyjmuje się przebieg drogi S-7 preferowany przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad, jako drogi niepłatnej.

Trasa drogi ekspresowej, zgodnie z założeniami GDDKiA, dwujezdniowa, z wiaduktem z koleją i dwupoziomowymi skrzyżowaniami:

- z ul. Piłsudskiego, Wojska Polskiego i projektowaną obwodnicą wschodnią (wydłużenie ul. Kolejowej, jako skrzyżowanie z relacjami),
- z rejonami Zaszosie i Komorniki, wydłużeniem ul. Wiejskiej, Ponurego i Kilińskiego – jako przejazdy drogowe (różnopoziomowe). Przebieg

obwodnicowy osiedla Książęce (Zaszosie) podano (zgodnie z propozycjami GDDKiA) w układzie wariantowym.

2. W „STUDIUM” przyjmuje się ukształtowanie głównej struktury układu ulicznego, w formie „ramy” tras głównych, która łączyłaby najważniejsze struktury zagospodarowania miasta.

Są to następujące trasy:

ul. Piłsudskiego – ul. 11 Listopada – ul. Ekonomii – ul. Legionów i Jana Pawła II (do Krakowskiej – nowym przebiegiem) – droga ekspresowa S7 (nowym przebiegiem od Wojska Polskiego – do ul. Piłsudskiego).

Ten element układu ulicznego prowadzić będzie główny ruch w mieście, na nim nastąpi koncentracja ruchu.

Według przyjętych rozwiązań ruch ciężarowy odbywać się będzie południowym i zachodnim fragmentem „ramy”, co zapewnia ochronę terenów zabudowy mieszkaniowej przed uciążliwością ruchu.

Ulice miejskie klasyfikowane jako główne (G) są kształtowane jako dwujezdniowe.

Rozbudowy wymaga:

- ul. 11 Listopada, do dwóch jezdni;
- ul. Ekonomii, do dwóch jezdni (ewentualnie do 4 pasów);
- ul. Piłsudskiego, na krótkim odcinku od ul. Tysiąclecia do ul. 11 Listopada wraz z wiaduktem.

Budowy wymaga:

- droga ekspresowa S-7, na odcinku od rzeki Bernatki do PN granicy miasta.

Do powyższego głównego elementu sieci drogowej („ramy”) włączone byłyby trasy wylotowe (zewnętrzne) oraz główne ciągi miejskie.

Do tras wylotowych należą:

- ul. Młodzawy, klasyfikowana jako główna ruchu przyspieszonego, proponowana do rozbudowy do dwóch jezdni na odcinku do osiedla mieszkaniowego;

- ul. Wojska Polskiego; w etapowym rozwiązaniu przewidziany jest nowy odcinek jednojezdniowy, łączący węzeł z drogą ekspresową S7 z istniejącą ulicą. Dla okresu przyszłościowego podtrzymuje się dotychczasowe propozycje nowej drogi wzdłuż torów kolejowych, ulica główna (G), dwu- lub 4-pasowa, jako wylot drogi krajowej Nr 42;
  - odcinki wylotowe drogi ekspresowej, jako dwujezdniowe, w tym obejście osiedla Książęce (Zaszosie);
  - ulica Krakowska Bis (lokalna - L), wzdłuż drogi ekspresowej S-7 - do Suchedniowa.
- * Podstawowy układ tworzą również ciągi klasyfikowane jako ulice zbiorcze (Z).

Zapewnią one powiązanie jednostek zagospodarowania, a wraz z ulicami lokalnymi także bezpośrednią obsługę zainwestowania. Generalnie wykorzystuje się istniejące ulice, w niektórych fragmentach i obszarach wymagana jest modernizacja lub budowa.

XV.4. Wskazania do kształtowania ważnych tras układu ulicznego miasta, ich charakterystyka, parkingi

1. Trasa ruchu szybkiego.

Droga ekspresowa S-7, ulica Warszawska - Krakowska:

- a) odcinek od północnej granicy miasta do granicy lasu komunalnego i osiedla Książęce - S2/2. przebudowa drogi do dwujezdniowej wraz z obwodnicowym przebiegiem (wariantowym) na wysokości zespołu mieszkaniowego Zaszosie, realizacja węzła dwupoziomowego „Skarżysko Książęce” - zgodnie z koncepcją programową Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA). Na tym odcinku przewidziany wiadukt z drogą lokalną z osiedla Książęce (Zaszosie) w kierunku zachodnim;
- b) odcinek od węzła Skarżysko Książęce do rz. Bernatki - S2/2, budowa ulicy 2-jezdniowej - w niezależnym przebiegu od istniejącej drogi. Wiadukt z drogą w osiedlu Pogorzale.

Zgodnie z propozycjami GDDKiA podaje się wariantowe przebiegi S7 - kierunki zagospodarowania terenu zarezerwowanego pod wariant niewybrany - zgodnie z rysunkiem.

Realizacja według projektów GDDKiA w Kielcach, w uzgodnieniu z miastem. Przewidywany węzeł dwupoziomowy z relacjami z ul. Piłsudskiego, oraz wiadukt z ul. Ponurego (bez połączeń). Ocena oddziaływania trasy na otoczenie powinna wskazać potrzebę wprowadzenia urządzeń zmniejszających uciążliwość ruchu;

- c) odcinek od Wojska Polskiego do pld. granicy miasta, S 2/2, przebudowa ulicy do dwujezdniowej, po dwa pasy ruchu każda.

Trasowanie drogi ruchu szybkiego musi uwzględnić projektowany zbiornik wodny Bzin.

Przewidzieć należy bezkolizyjne połączenie ul. Kilińskiego z ul. Słoneczną poprzez wiadukt z trasą ekspresową. Konieczne jest prowadzenie ulicy lokalnej po wschodniej stronie trasy ekspresowej aż do Suchedniowa.

Dla projektowanej zabudowy mieszkaniowej ustala się minimalną odległość 120 m od zewnętrznej krawędzi istniejącego lub projektowanego pasa ruchu.

Włączenia do trasy ekspresowej wyłącznie w wyżej przewidywanych węzłach z relacjami.

2. Ulice główne:

- ul. Piłsudskiego – ulica główna, G 2/2, dwie jezdnie 2-pasowe, generalnie adaptacja stanu, ewentualna modernizacja skrzyżowań, głównie poprzez poszerzenie wlotów;
- 11 Listopada, G 2/2, dwie jezdnie dwupasowe, rozbudowa ulicy;
- Ekonomii, ulica główna – G 2/2, dwie jezdnie 2-pasowe, rozbudowa ulicy;
- Legionów na:
  - a) odcinek od Ekonomii do Jana Pawła II, ulica główna G 2/2;
  - b) odcinek od ul. Jana Pawła II do trasy ekspresowej S-7 – główna G 2/2, budowa ulicy o przekroju dwujezdniowym (2x7,0 w nowym przebiegu), w tym mostu przez rz. Kamienną;
- Młodzawy, ulica główna ruchu przyspieszonego (GP)
  - a) odcinek, ok. 600 m, od Ekonomii do wschodniego obrzeża osiedla Kolonia Górna, GP 2/2 rozbudowa do dwóch jezdni dwupasowych (2x7,0 m);
  - b) odcinek od osiedla Kolonia Górna do granicy miasta, GP 1/2 (lub (GP 2/2), adaptacja stanu lub rozbudowa ulicy do dwóch jezdni dwupasowych;
- Wojska Polskiego, ulica główna G 1/2, jezdnia 2-pasowa, po wybudowaniu Wojska Polskiego Bis – ulica lokalna L 1/2. Generalna adaptacja stanu oraz budowa odcinka nowego w rejonie węzła z trasą ekspresową S-7 i ul. Krakowską.
- Wojska Polskiego Bis, ulica główna, G1/2, jedna jezdnia 2-pasowa (1 x 7,0 m). Budowa odcinka ulicy wzdłuż torów kolejowych od węzła z trasą ekspresową S-7 do granicy miasta.

3. Ulice zbiorcze

- Kolejowa i jej wydłużenie do S7 w rejonie osiedla Książęce – wschodnia obwodnica – ulica zbiorcza Z1/4, jezdnie czteropasowe lub odcinkami Z2/2 (dwujezdniowa),
- Szydłowiecka – ulica zbiorcza Z1/2, 4 - pasowa na odcinku od ul. Fałata do ul. Wiejskiej;
- Aleja Niepodległości, ulica zbiorcza Z1/4, jezdnie 4-pasowa i L (dwupasowa):
  - a) odcinek od Szydłowieckiej do istniejącej ul. Legionów, modernizacja jezdni do 4 pasów, budowa wiaduktu z torami kolejowymi. Należy przewidywać modernizację skrzyżowań i instalowanie sygnalizacji świetlnej, w tym na skrzyżowaniach: z ul. Sokolą i wjazdem do dworca kolejowego oraz z ul. Krasińskiego;
  - b) odcinek od istniejącej ul. Legionów do Jana Pawła II, budowa ulicy o jezdni 4-pasowej wraz z mostem i wiaduktem;
  - c) odcinek od Jana Pawła II do Sportowej L1/2, budowa ulicy o jezdni 2-pasowej.
- 3 Maja, ulica zbiorcza Z 1/2, jezdnie 2-pasowa
  - a) na odcinku od 11 Listopada do Pięknej, adaptacja stanu;
  - b) na odcinku od Pięknej do Oczyszczalni ścieków – ulica lokalna;
- Towarowa, ulica zbiorcza, Z 1/2, jezdnie 2-pasowa, modernizacja jezdni a na fragmencie włączenia do 1 Maja budowa ulicy, jezdnie szerokości 7,0 m;
- Krasińskiego, ulica zbiorcza Z 1/2, jezdnie 2-pasowa;
- Armii Krajowej, ulica zbiorcza, Z 1/2, jezdnie 2-pasowa, adaptacja stanu;
- Sokola, ulica zbiorcza, Z 1/2, jezdnie 2-pasowa, adaptacja stanu, modernizacja nawierzchni;
- Wiejska, ulica zbiorcza, Z 1/2, jezdnie 2-pasowa. Modernizacja istniejących odcinków jezdni asfaltowej i budowa ulicy na odcinkach nieurządzonych w nawiązaniu do istniejącego przebiegu i stanu; budowa wydłużenia do ulicy Kolejowej – na odcinku Szydłowiecka – Kolejowa;
- Oleśnicka (projektowana od 3 Maja do 1 Maja), ulica zbiorcza, Z 1/2, jedna jezdnie 2-pasowa (7,0 m), budowa ulicy;
- Piękna na odcinku od 3 Maja do granicy miasta, ulica zbiorcza, Z 1/2, jezdnie 2-pasowa.

4. Ulice lokalne

Na planszy „Kierunki zagospodarowania” pokazano jedynie sieć niektórych dróg i ulic lokalnych (L) istotnych dla struktury zagospodarowania. Ulice te należy

kształtować jako 1-jezdniowe, 2-pasowe, szerokość jezdni 6,0–7,0 m. Większość to istniejące przebiegi, ale występują nowe ulice i odcinki.

Do istniejących elementów sieci ulicznej zaliczyć należy odcinki ulic lokalnych przewidywanych jako dwupoziomowe przekroczenia torów kolejowych lub drogi ekspresowej S7. Elementy te podane są na planszy graficznej, a wskazać można ważniejsze z nich:

- ciąg Zwycięzców – Żytunia skrzyżowanie z torami kolejowymi i planowanym przebiegiem drogi krajowej Nr 42,
- ulica Kilińskiego i planowane skrzyżowanie (przejazd różnopoziomowy) z S7,
- ul. Gajowa (wydłużenie Wiejskiej) i skrzyżowanie – przejazd różnopoziomowy z S7,
- przejazd różnopoziomowy ul. Ponurego nad S7.

5. Zagadnienia związane z zapewnieniem miejsc postojowych dla samochodów, w sytuacji dynamicznego wzrostu motoryzacji, stają się istotnymi i jednocześnie trudnymi problemami do rozwiązania.

W „STUDIUM” preferuje się zasadę, że miejsca postojowe są zapewniane na działkach użytkowników i inwestorów.

Ponadto na rysunku „STUDIUM” uwzględniono lokalizację miejsc postojowych dla samochodów w formie wydzielonych zespołów. Mogą one być kształtowane w formie parkingów wielopoziomowych.

XV.5. Układ kolejowy

Uznaje się za celowe utrzymanie dotychczasowego układu, prowadzenie prac modernizacyjnych, głównie w ramach zajmowanego terenu.

Brak aktualnie przesłanek dla zakładania znacznego wzrostu wielkości przewozów kolejowych (towarów, osób). W koncepcjach krajowych trasy kolejowe przechodzące przez Skarżysko-Kamienną nie są aktualnie preferowane do podnoszenia rangi.

Uznaje się, że ewentualne zbędne tereny dla potrzeb kolejnictwa mogą być przekazane na rzecz potrzeb przemysłowych, składowych, baz, usług.

XVI. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

XVI.1. Zaopatrzenie w wodę

1. Dalsza rozbudowa układu sieci wodociągowej prowadząca do pełnego zwodociągowania miasta.
2. Warunki zaopatrzenia w wodę miasta nie stanowią bariery jego rozwoju.
3. Wykorzystanie pełnej zdolności produkcyjnej ujęcia Bzin oraz rozbudowa ujęcia Bugaj umożliwi pozyskanie dodatkowo około 9,5 tys. [m³/d] wody. Odpowiada to przyrostowi około 15 tys. mieszkańców, a więc nie zachodzi aktualnie ani w najbliższej perspektywie potrzeba budowy nowych ujęć. Można natomiast liczyć się z potrzebą zwiększanie pojemności zbiorników wyrównawczych II strefy ciśnień („Gajowa”) oraz zwiększenia wydajności współpracującej z nimi przepompowni (przy ul. Sokolej). Celowe jest również włączenie ujęcia Bór do układu sieciowego całego miasta.
4. Dla okresu kierunkowego „Program ogólny wodociągu” jako nowe źródło wody przewidywał budowę ujęcia w rejonie wsi Sorbin (10 [km] na południowy zachód od Skarżyska-Kamiennej). Zasoby wód podziemnych tego rejonu określano na 570[m³/h]. W 1988r. P.G. Kielce opracowało „Analizę zasobów ujęcia „Bzin” na tle zlewni Górnej Kamiennej”. Opracowanie to wskazuje, że w tej części zlewni rzeki Kamiennej nie ma możliwości nowego ujęcia. Jako rejonów nowych ujęć wskazuje się tereny wsi Michałów oraz Wielka Wieś – Wąchock (poza terenem miasta Skarżysko-Kamienna).
5. W dalszej kolejności proponuje się wykorzystanie wód powierzchniowych, tj. wód projektowanego zbiornika Wąchock na rzece Kamiennej. Zbiornik taki byłby źródłem zaopatrzenia całego rejonu ze stacją wodociągową przewidywaną w Wielkiej Wsi.

XVI.2. Odprowadzanie ścieków sanitarnych

1. Gospodarka ściekowa miasta musi według „STUDIUM” ulec radykalnej poprawie, jest obecnie jednym z podstawowych elementów zagrożenia stanu sanitarnego miasta.
2. Wyrównanie dysproporcji pomiędzy długością sieci kanalizacyjnej i wodociągowej.
3. Konieczna jest rozbudowa układu sieciowego dla pełnego skanalizowania miasta. Równoległe postępować powinna rozbudowa układu kolektorów dla odciążenia istniejących kanałów i stworzenia możliwości przeprowadzenia remontu istniejącego kolektora.
4. Likwidacja niezorganizowanych zrzutów ścieków na obszarach miasta skanalizowanych i nie skanalizowanych

5. Wprowadzenie systemu odbioru ścieków z szamb wraz z kontrolą jego realizacji (bilansowanie ilości wody dostarczanej i odbieranych ścieków);
6. Należy wyłączyć z eksploatacji oczyszczalnię ścieków z osiedla Rejów i podłączyć to osiedle do podstawowego układu kanalizacji miasta.
7. W 1996r. Biuro Projektów Budownictwa Komunalnego S.A. w Kielcach wykonało opracowanie pt.: „Kanalizacja sanitarna dla m. Skarżysko-Kamienna. Koncepcja programowa”. Przewidziano w nim włączenie osiedla Rejów do systemu kanalizacji miasta oraz taki rozwój układu sieciowego, który umożliwi skanalizowanie całego miasta i odciążenie obecnych kanałów i kolektorów.
8. W ślad za powyższym opracowywane winny sukcesywnie spływać dokumentacje realizacyjne.
  - Powyższe działania doprowadzą do:
  - podniesienia stanu sanitarnego miasta,
  - podniesienia jakości wód powierzchniowych,
  - podniesienia poziomu funkcjonowania kanalizacji,
  - likwidacji sytuacji konfliktowych w środowisku spowodowanych stanem sanitarnym miasta.
9. Istniejące laguny osadowe miejskiej oczyszczalni ścieków pozostawia się jako element miejskiej gospodarki ściekowej podlegającej stałej modernizacji. Laguny te są w kolizji z rezerwatem archeologicznym Rydno.

XVI.3. Odprowadzenie ścieków deszczowych

1. Rozbudowa kanalizacji deszczowej, regulacja zagadnienia pozwoleń wodnoprawnych – budowa separatorów i odstożników na ujściach kanalizacji i rowów otwartych do odbiornika;
2. Istniejące opracowanie „Kanalizacja deszczowa miasta Skarżysko-Kamienna. Program ogólny. Aktualizacja” autorstwa Biura Projektów Budownictwa Komunalnego w Kielcach z 1982r. przewiduje rozwój kanalizacji, ograniczenie ilości kanałów otwartych oraz oczyszczanie całej ilości ścieków.

XV.4. Zaopatrzenie w gaz

1. System zasilania Miasta Skarżysko-Kamienna to jest gazociągi wysokoprężne i stacje redukcyjno-pomiarowe – umożliwiają kompleksową gazyfikację miasta i zapewnienie nieprzerwanych dostaw gazu w perspektywie najbliższych kilkunastu lat.

2. Podtrzymuje się zamierzenia inwestycyjne Karpackiej Spółki Gazowniczej na terenie Skarżyska Kamiennej obejmujące:
  - budowę odcinka gazociągu niskiego ciśnienia łączącego dwa gazociągi: DN 250 i DN 150 w ul. Metalowców.
  - Modernizację stacji redukcyjno-pomiarowej gazu II° przy ul. Fabrycznej i jej przeniesienie w kierunku ul. 3-go Maja, na działkę 1/54.
  - Dalsza rozbudowa sieci będzie dokonywana w razie wystąpienia zapotrzebowania
3. Mazowiecka Spółka Gazownicza deklaruje sukcesywną modernizację administrowanej przez siebie sieci gazowej na terenie Skarżyska Kamiennej w celu utrzymania ich dobrego stanu technicznego oraz zapewnienia utrzymania parametrów gazu. Rozbudowa sieci będzie odbywała się w miarę zgłaszania zapotrzebowania społecznego i spełnienia kryteriów ekonomicznych inwestycji.
4. Należy podjąć działania, wynikające z przepisów Unii Europejskiej (Dyrektywa 92/81/EEC), mające na celu zwiększenie udziału – do 10 % w roku 2020 – pojazdów używających paliwa gazowego w transporcie wewnętrznym i komunikacji miejskiej.
5. „Założenia Polityki Energetycznej Polski” zakładają – w każdym scenariuszu rozwoju – ponad dwukrotny wzrost zapotrzebowania na gaz do roku 2020. Do roku 2015 zakładane wskaźniki wzrostu zapotrzebowania wynoszą:

	SCENARIUSZ PRZETRWANIA	SCENARIUSZ ODNIESIENIA	SCENARIUSZ POSTĘPU
do roku 2010	64 %	83 %	53 %
do roku 2015	90 %	108 %	84 %

Powyższe prognozy wynikają z przewidywanego sukcesywnego zmniejszania się udziału paliw węglowych w produkcji ciepła na rzecz paliw gazowych i energii elektrycznej. W scenariuszu postępu uwzględniono większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.

XVI.5. Zaopatrzenie w energię ciepłą

1. Wydaje się koniecznym:

- Modernizacja systemu ciepłowniczego na terenie miasta Skarżysko-Kamienna – w zakresie ograniczenia strat energii (termomodernizacja budynków) i ograniczenia strat przesyłowych.

- Zmniejszenie emisji gazów i pyłów w kotłowniach
  - Podnoszenie świadomości ekologicznej i ekonomicznej mieszkańców w zakresie racjonalnego gospodarowania ciepłem
  - Propagowanie ekologicznych systemów ogrzewania mieszkań i stworzenie ku temu odpowiednich warunków (zapewnienie ciągłości dostaw energii elektrycznej, gazyfikacja miasta).
2. Bardziej racjonalne wykorzystanie energii przez odbiorców obecnych i przyszłych
- wymuszać będzie zastosowania w budynkach nowych technologii, charakteryzujących się znacznie lepszymi współczynnikami przenikania ciepła „U”. Zarówno w budynkach użyteczności publicznej i budynkach jednorodzinnych można podjąć działania, które przyczynią się do poprawy bilansu cieplnego tychże. Są to, np. :
  - ocieplanie stropodachów, ścian zewnętrznych, stropów piwnic
  - wymiana okien i drzwi
  - modernizacja instalacji
  - zamontowanie zaworów termostatycznych, podzielników ciepła, liczników, sterowania automatycznego.
3. Celowym działaniem będzie przeprowadzenie analizy możliwości wykorzystania istniejących źródeł ciepła do wytwarzania energii w skojarzeniu oraz analizy możliwości i opłacalności zmiany paliwa węglowego na gaz ziemny w kotłowniach miejskich.
4. Podtrzymuje się zamierzenia inwestycyjne Energetyki Ciepłej Sp. z o.o., która widzi potrzebę opracowania szczegółowej koncepcji modernizacji zarządzanej przez siebie sieci ciepłowniczej z uwagi na konieczność zmniejszenia kosztów ciepła i przystosowania kotłowni do pracy ze zautomatyzowaną siecią ciepłowniczą.

W kolejnych latach Energetyka Ciepła planuje:

- modernizację wszystkich kotłów w Ciepłowni (zakres prac będzie uzależniony od stanu technicznego urządzeń, stopnia ich obciążenia oraz możliwości finansowych przedsiębiorstwa). Modernizacja nie uwzględnia możliwości zmiany paliwa.
  - wymiana sieci kanałowych na preizolowane
  - wprowadzenie centralnego sterowania pracą sieci i źródeł ciepła
  - inwestycje proekologiczne:
  - skuteczniejsze oczyszczanie spalin,
  - dostosowanie poziomów emisji zanieczyszczeń do środowiska do wymogów Unii Europejskiej.
5. Podtrzymuje się plany inwestycyjne Energetyki Ciepłej w Skarżysku-Kamiennej do roku 2009 obejmują:
- 1) wymianę sieci ciepłej w ulicach: Szydłowieckiej, Rejowskiej, Tysiąclecia, Okrzei, Niepodległości, Sokola oraz na osiedlu SOKOLA

- 2) modernizację magistrali DN 500 na odcinku od CC do K0
- 3) montaż kompaktowych węzłów na osiedlu SOKOLA
- 4) montaż regulatorów przepływu oraz układów pomiarowych w budynkach zasilanych z węzła PIŁSUDSKIEGO, w budynkach zasilanych z węzła PRUSA I, w budynkach zasilanych z węzła PRUSA II, budynkach zasilanych z węzła GÓRNICZA
- 5) modernizację automatyki węzłów cieplnych
- 6) automatyzację procesu spalania i obiegów hydraulicznych w Centralnej Ciepłowni
- 7) modernizację i automatyzację obiegów hydraulicznych kotłowni LaMonta
- 8) modernizację kotła WR-25 w Centralnej Ciepłowni
- 9) wymianę kanałów spalinowych
- 10) modernizację baterii kondensatorów w CC
- 11) modernizację zasilania obwodów zabezpieczeń rozdzielni 15 kV
- 12) modernizację układu uzdatniania wody sieciowej w CC
- 13) modernizację instalacji odpylania spalin dla CC
- 14) modernizację instalacji odpylania spalin dla CC -kocioł Nr 1
- 15) budowę oczyszczalni wód deszczowych na terenie C.C.

Ponadto przewidywana jest sukcesywna termomodernizacja budynków użyteczności publicznej (m.in. szkół).

6. Gospodarka odpadami

- 1) Do priorytetowych zadań gmin zrzeszonych w Związku UTYLIZATOR należą:
  - zapobieganie i minimalizacja powstawania odpadów,
  - zapewnienie i wdrożenie procesów odzysku, w tym głównie recyklingu odpadów, których powstawanie jest nieuniknione,
  - unieszkodliwianie odpadów poza ich składowaniem,
    - bezpieczne, dla zdrowia ludzkiego i środowiska, składowanie tych odpadów, których ze względów technologicznych i ekonomicznych nie można poddać stosowanym obecnie procesom odzysku lub unieszkodliwiania.
- 2) Oprócz podstawowych, tradycyjnie zbieranych odpadów użytkowych (makulatura, szkło, tworzywa sztuczne, złom metalowy), powinny być zgodnie z Planem, zebrane następujące rodzaje odpadów:

- odpady niebezpieczne
  - odpady wielkogabarytowe
  - odpady budowlane
  - odpady ulegające biodegradacji.
- 3) Do głównych założeń systemu gospodarki odpadami przemysłowymi należą:
- wprowadzanie zasad „Czystszej Produkcji”, umożliwiającej ograniczenie zanieczyszczeń u źródła, poprzez stosowanie niskoodpadowych technologii produkcji;
  - odzysk i unieszkodliwianie odpadów wytworzonych oraz nagromadzonych na składowiskach lub magazynowanych,
  - wydzielenie odpadów niebezpiecznych i przekazywanie ich do odzysku lub unieszkodliwienia,
  - odzysk i recykling odpadów opakowaniowych i nieopakowaniowych (wspólnie z odpadami z sektora komunalnego).
- 4) Ważnym czynnikiem wdrażania planu gospodarki odpadami jest aktywny udział w jego realizacji wszystkich mieszkańców gmin. Ważnym elementem jest tu świadomość ekologiczna społeczeństwa, która kształtowana jest poprzez edukację w tym zakresie. Ze względu na zróżnicowany poziom wiedzy społeczeństwa na temat gospodarki odpadami prowadzenie programu edukacyjno-informacyjnego powinno być przeprowadzane na różnych poziomach zaawansowania wiedzy oraz dla poszczególnych grup wiekowych.
- 5) Budowa zakładu unieszkodliwiania odpadów.
- 6) Budowa kompostowni.
- Powyższe zadania gminy powinny realizować na podstawie planu gospodarki odpadami. Projekt planu gospodarki dla gmin podlega *zaopiniowaniu* przez zarząd województwa oraz zarząd powiatu.

Podstawowym celem systemu gospodarki odpadami w gminach zrzeszonych w Związku Międzygminnym „Utylizator” jest osiągnięcie odpowiednich standardów, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

XVI.7. Energetyka

1. Celami podstawowymi Miasta Skarżysko-Kamienna w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną jest:

- zapewnienie pewności dostaw energii elektrycznej o właściwych parametrach na terenie całego Miasta
  - Doprowadzenie energii elektrycznej do terenów przewidzianych pod budownictwo mieszkaniowe, rekreacyjne i inwestycyjne w „Studium uwarunkowań...” i planach zagospodarowania przestrzennego
  - Modernizacja systemów oświetlenia ulicznego dla poprawy jakości i zmniejszenia zużycia energii.
2. Podtrzymuje się zamierzenia modernizacyjno - inwestycyjne w oparciu o „Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Skarżysko- Kamienna” z których wynika, że:
- na liniach wysokiego napięcia - 220 i 400 [kV], w perspektywie czasowej do roku 2020 nie są przewidywane inwestycje na terenie Miasta Skarżysko-Kamienna,
  - na liniach średniego i niskiego napięcia plany inwestycyjne i remontowe wykonywać wg aneksu do „Planu rozwoju dla ZEORK S.A. na lata 2004 - 2006”, które przewidują:
    - modernizacja linii 15 [kV] GPZ Pd - Pasadaj, linia SN napowietrzna SN - n - 1,56 [km] oraz linia kablowa SN - ks - 0,03 [km]
    - modernizacja linii ul. Chłodna: linia nn napowietrzna Inn - izol - 0,21, przyłącza 96, linia nn kablowa Inn-k - 0,6 [km], linia nn kablowa Inn - koś. - 0,6 [km]
    - elektryfikacja i budowa wodociągu w osiedlach Bobowskich - Słowikowa - rok 2006
    - budowa oświetlenia w ulicach powiatowych - lata 2003-2006 - Modernizacja i budowa oświetlenia w ulicach gminnych - lata 2003-2006 - nakłady 800.000 zł (środki z budżetu miasta)
3. Podtrzymuje się zamierzenia inwestycyjne Planu Rozwoju Lokalnego w latach 2007-2013 w zakresie:
- elektryfikacji i budowy wodociągu w osiedlu Kopernika - lata 2007-2013,
  - modernizacji oświetlenia ulicznego w osiedlu Książęce - lata 2007-2013,
  - modernizacji oświetlenia ulicznego w osiedlu Pogorzale - lata 2007-2013,
  - budowy oświetlenia ulicznego w ul. Wojska Polskiego (od ul. Walecznych do granic miasta) - lata 2007-2013.

XVII. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM ORAZ O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

XVII.1. Cele publiczne

Poniżej przyjmuje się ustalenia dotyczące określenia rodzajów celów publicznych zawarte w Ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity: Dz. U. z 2004 r., Nr 261, poz. 2603 z późniejszymi zmianami).

Ustawa nie precyzuje podziału celów publicznych na cele o znaczeniu lokalnym oraz o znaczeniu ponadlokalnym.

W STUDIUM przyjęto, że inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym to takie, które służą zaspokojeniu potrzeb miejscowych, a więc przede wszystkim miasta i jego mieszkańców oraz bezpośredniego rejonu jego oddziaływania.

XVII.2. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Przyjmując za podstawę ustalenia zawarte w pkt. XVII.1 ustala się, że do inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym w STUDIUM zalicza się:

- wydzielenie gruntów pod drogi publiczne określone w STUDIUM jako lokalne i zbiorcze;
- budowę i utrzymanie tych dróg; obiektów i urządzeń transportu publicznego o znaczeniu lokalnym, łączności publicznej i sygnalizacji, sygnalizacji o znaczeniu lokalnym;
- budowę i utrzymywanie ciągów drenażowych i urządzeń służących do przesyłania płynów, pary, gazów i energii elektrycznej, a także innych obiektów i urządzeń niezbędnych do korzystania z tych przewodów i urządzeń – stanowiących elementy miejskiej infrastruktury technicznej;
- budowa i utrzymywanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania;
- budowa oraz utrzymywanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacja i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych będących własnością jednostek samorządu terytorialnego;

- opieka nad nieruchomościami stanowiącymi zabytki w rozumieniu przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami - znajdującymi się w gminnej ewidencji;
- budowa i utrzymanie pomieszczeń urzędów organów administracji, szkół publicznych, a także publicznych: obiektów ochrony zdrowia, przedszkoli, domów opieki społecznej i placówek opiekuńczo-wychowawczych - będących jednostkami podlegającymi samorządowi terytorialnemu;
- zakładanie i utrzymywanie cmentarzy;
- ustanawianie i ochrona miejsc pamięci narodowej o znaczeniu lokalnym;
- i inne cele publiczne określone w odrębnych ustawach.

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym mogą być lokalizowane na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub decyzji podejmowanych zgodnie z procedurą określoną w aktualnych przepisach prawa, w zgodności z ustaleniami polityki przestrzennej miasta określonymi w aktualnym STUDIUM uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Listę inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym dla obszaru miasta ustala Rada Miasta w uchwalanych przez siebie dokumentach, takich jak: coroczne budżety, biorąc pod uwagę strategię rozwoju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, wieloletnie programy rozwoju infrastruktury technicznej, programy ochrony środowiska, ustalenia planów zagospodarowania przestrzennego.

Do zadań tych aktualnie przede wszystkim należą działania związane z uzbrojeniem terenu w infrastrukturę techniczną, a głównie kanalizację, ulice lokalne i zbiorcze związane z układem śródmiejskim, modernizacja związana z rewitalizacją obszarów wytypowanych w obszarze miasta, ochrona środowiska, a w tym przeciwdziałanie stanom powodziowym.

XVII.3. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Do inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym w STUDIUM zalicza się:

- wydzielanie gruntów pod drogi publiczne określone w STUDIUM jako drogi krajowe, tj. S-7 i Nr 42,
- modernizację i utrzymywanie dróg i urządzeń transportu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, łączności publicznej i sygnalizacji o znaczeniu ponadlokalnym,
- wydzielanie gruntów pod linie kolejowe oraz ich budowa i utrzymanie,

- budowę i utrzymywanie ciągów dranażowych i urządzeń służących do przesyłania płynów pary, gazów i energii elektrycznej, a także innych obiektów i urządzeń niezbędnych do korzystania z tych przewodów i urządzeń - stanowiących elementy ponadlokalnej infrastruktury technicznej,
- budowa oraz utrzymywanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacja i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa,
- opieka nad zabytkami wpisanymi do rejestru zabytków,
- budowa i utrzymywanie pomieszczeń lub urządzeń organów władzy, sądów i prokuratur, państwowych szkół wyższych, publicznych obiektów: ochrony zdrowia - będących jednostkami nie podlegającymi samorządowi terytorialnemu,
- budowa i utrzymywanie obiektów oraz urządzeń niezbędnych na potrzeby obronności państwa, a także do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, w tym budowa i utrzymywanie aresztów śledczych, zakładów karnych oraz zakładów dla nieletnich,
- poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie i składowanie kopalin stanowiących własność Skarbu Państwa,
- ustanawianie i ochrona miejsc pamięci narodowej o znaczeniu ogólnopństwowym,
- ochrona zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt lub siedlisk przyrody,
- i inne cele publiczne określone w odrębnych ustawach.

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym mogą być lokalizowane na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub decyzji podejmowanych zgodnie z procedurą określoną w aktualnych przepisach prawa w zgodności z ustaleniami polityki przestrzennej miasta, określonymi w aktualnym STUDIUM uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta.

Lista inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym dla obszaru miasta wynika z przyjętych programów umieszczonych w rejestrze tego typu zadań.

Lista rekomendowanych zadań dla realizacji zadań celów publicznych o znaczeniu ponadlokalnym według „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego” z 2002 roku, podana została w rozdziale II.1 pkt 2 niniejszego tekstu, a w tym:

- droga ekspresowa S-7 Warszawa - Kraków,

- utworzenie parku Kulturowego Doliny Kamiennej.
- W Studium zalicza się do celów publicznych o znaczeniu ponadlokalnym także:
- modernizację drogi krajowej Nr 42,
- realizację zbiornika Bzin.

XVIII. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

1. Rzeki Kamienna i Kamionka posiadają charakter rzek górskich. Występują zagrożenia powodziowe od rejonu zbiegu obu rzek w dół doliny Kamiennej. Także dolina Bernatki zagrożona jest niebezpieczeństwem powodzi. Zasięg zagrożenia powodziowego przyjmuje się według „Studium bezpośredniego zagrożenia powodzią dla obszarów nieobwałowanych – rzeka Kamienna (2005 r.) Studium to zostało sporządzone przez Dyrektora RZGW w Warszawie zgodnie z ustawą Prawo wodne, art. 82 ust. 2. Są to głównie granice terenów łąk porastających dolne tarasy zalewowe dolin Kamiennej, Kamionki i Bernatki ograniczone w części odcinkami progów i skarp erozyjno-denudacyjnych i stromych zboczy doliny. Dolinne tarasy łąkowe są w części ograniczone sztucznymi nasypowymi skarpami lub groblami chroniącymi obiekty i zabudowę. Obowiązują zakazy określone w art. 82 prawa wodnego, ale i tak na tych terenach występują komunalne i przemysłowe ujęcia wody, część terenu oczyszczalni ścieków.

W Studium przewiduje się możliwość ewentualnej kontynuacji budowy systemu zabezpieczeń przeciwpowodziowych, głównie dla oczyszczalni ścieków oraz wzdłuż rzeki Oleśnicy w formie wyniesienia terenu wraz z możliwością jego wykorzystania na cele komunikacyjne.

2. Na terenie miasta nie wyodrębnia się terenów narażonych na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych.

XIX. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REWITALIZACJI, REKULTYWACJI

1. Do obszarów wymagających przekształceń zaliczono:

- tereny wyznaczone pod nowe formy zainwestowania wymagające wyłączenia z produkcji rolnej lub leśnej zgodnie z obowiązującą procedurą prawną i przeznaczone na cele nierolnicze i nieleśne.
2. Do obszarów wymagających rehabilitacji w latach 2007-2013 zaliczono:
- rejonny określone w „Lokalnym programie rewitalizacji miasta Skarżyska-Kamiennej na lata 2007-2013”. Program rewitalizacji przedstawia planowane działania także w dłuższym okresie, bo w latach 2007-2020. Program przyjęty przez Radę Miasta stanowi podstawę do określania programów rzeczowych w kolejnych budżetach miasta i wytyczną do m.p.z.p.
- Do rejonów tych według oznacznictwa „Programu ...” należą:
- osiedle Rejów,
osiedle Skalka,
osiedle Górna Kolonia – Młodzawy,
osiedle Zachodnie,
fragment osiedla Dolna Kamienna.
3. Do obszarów wymagających rekultywacji zaliczono:
- tereny likwidowanego wysypiska „Łyżwy”. (wykazano na rysunku Studium).

XX. ZABEZPIECZENIE WARUNKÓW OBRONNOŚCI I OBRONY CYWILNEJ

Istniejący i projektowany system zaopatrzenia w wodę powinien mieć zapewnioną możliwość wykorzystania w sytuacji szczególnej zgodnie z wymogami określonymi w aktualnych przepisach prawa, z uwzględnieniem możliwości zasilania ujęć w energię elektryczną z przewoźnych zespołów prądotwórczych.

W „Studium” uznaje się:

- 1- możliwość wykorzystania istniejących terenów zielonych (lasów, parków, boisk, placów) w sytuacjach szczególnych na cele obronności;
- 2- maksymalne ograniczenie zabudowy obszarów przyległych do rzek z uwzględnieniem możliwości wzmożonych dojazdów do ich brzegów pojazdów mechanicznych w sytuacji szczególnej;
- 3- za konieczne, by stanowiska parkingowe, lokalizowane na obrzeżach miasta były wyposażone w odpowiednią infrastrukturę techniczną

zapewniającą parkowanie pojazdów ciężarowych z ładunkami materiałów niebezpiecznych;

- 4- za niezbędne, by w ramach istniejącej i realizowanej sieci wodociągowej zapewnione były hydranty naziemne oraz zabezpieczona niezbędna łączność z możliwością wykorzystania tych elementów w sytuacji szczególnej i dla celów p.poż.;
- 5- za wytyczną, by na etapie decyzji administracyjnych dotyczących budownictwa uwzględniane były w podpiwniczeniach lub odpowiednich pomieszczeniach parterowych, nowej zabudowy a zwłaszcza obiektów użyteczności publicznej i znaczących zakładów pracy - pomieszczenia o konstrukcji odpornej na zagruzowanie z możliwością bezkolizyjnej i szybkiej ich adaptacji dla celów ochrony ludności w sytuacji zagrożenia.

Tereny wolne od zabudowy a oznaczone na rysunku „Studium” jako struktury rolne mogą być wykorzystane na ewakuację mieszkańców i doraźne budowle ochronne w przypadkach szczególnych zagrożeń.

XXI. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

Na terenie miasta występują obszary „terenów zamkniętych” w rozumieniu art. 10 ustawy.

Są to:

tereny kolejowe,

tereny przemysłowe o wyspecjalizowanym profilu działalności.

XXII. ZAKRES POKRYCIA OBSZARU MIASTA MIEJSCOWYMI PLANAMI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ ZAKRES KONCEPCJI PROGRAMOWYCH I ZAGOSPODAROWANIA WYBRANYCH REJONÓW MIASTA

Plany miejscowe uchwalone przed 1995 rokiem utraciły swoją moc z dniem 31 grudnia 2003 roku zgodnie z ustaleniami art. 86 cytowanej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 roku.

XXII.1. Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (opracowanych po 1 stycznia 1995 r.)

- [1] Uchwała Nr 4/44/96 z dnia 26 września 1996 roku w sprawie zmiany Nr 1 w miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego miasta Skarżyska-Kamienna. Plan obejmuje fragment obszaru jednostki urbanistycznej Góra Kamienna ograniczony ulicami Wiejską, Sezamkową, Pułaskiego, Moniuszki (zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna do dwóch kondygnacji i usługowa nieuciążliwa, usługi bytowe, rekreacyjno-sportowe szkoły podstawowej).
- [2] Uchwała Nr 5/55/2000 Rady Miejskiej Skarżyska-Kamiennej z dnia 2 czerwca 2000 r. w sprawie zmiany Nr 2 w części miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Skarżyska-Kamiennej (teren ograniczony ulicami Wiejską, Armii Krajowej, Pułaskiego, Moniuszki, umożliwienie lokalizacji zabudowy jednorodzinnej i wielorodzinnej, zabudowa jednorodzinna do wysokości 7 m od terenu do gzymsu. Intensywność zabudowy do 0,4. Zabudowa wielorodzinna do 4-ch kondygnacji, zalecane 3 kondygnacje z użytkowym poddaszem. Intensywność zabudowy wielorodzinnej 0,6 - 0,8 netto).
- [3] Uchwała Nr 7/83/2000 Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej z dnia 28.09.2000 r. Zmiana Nr 1 w części uproszczonego planu szczegółowego terenu budownictwa mieszkaniowego pod roboczą nazwą „Osiedle Przylesie” w Skarżysku Kamiennej” (fragment terenu po zachodniej stronie ul. Grottgera pomiędzy ulicami Sienkiewicza i Wileńską).
- [4] Uchwała Nr 8/109/2000 Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej z dnia 23 listopada 2000 r. w sprawie zmiany w części miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego po południowej stronie ulicy Paryskiej pomiędzy ul. Metalowców i Krasińskiego (teren położony na obszarze jednostki 6 według „Studium” z 2000 r. Tereny usługowe - usługi ogólnomiejskie z zakresu handlu, gastronomii, kultury, sportu, rekreacji, hotelarskie, administracji, służby zdrowia, oświaty. Intensywność zabudowy 0,6 - 1,8).
- [5] Uchwała Nr 2/10/2002 Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej z dnia 22.02.2002 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zwanego „Rejowska - Szydłowiecka” na obszarze miasta Skarżyska-Kamiennej (teren ograniczony ul. Rejowską, Szydłowiecką, terenami bez przemysłu i składów. Zmiana przeznaczenia terenu z zajezdni komunikacyjnej na lokalizację budownictwa usługowo-handlowego i przemysłu nieuciążliwego).
- [6] Uchwała Nr 2/13/2002 Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej z dnia 22 lutego 2002 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania

- przestrzennego zawartego „Po wschodniej stronie ulicy Krasińskiego” (granice terenu: ul. ul. Krasińskiego, Okrzei, Mickiewicza, Piłsudskiego. Teren położony na obszarze jednostki 7 według „Studium” z 2000 r. Wiodąca funkcja usługowa i zespół usługowy S-7 – handel, gastronomia, administracja, kultura, szkolnictwo, służba zdrowia, rekreacja, rzemiosło usługowe, parkingi; istniejąca zabudowa MN).
- [7] Uchwała Nr 3/28/2002 Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej z dnia 19.12.2002 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Centrum” część A w Skarżysku-Kamiennej na obszarze ograniczonym ulicami: Żeromskiego – Sporna – Tysiąclecia – Bankowa – tory kolejowe – dworzec PKP – domy handlowe „Bartek” i „Stempo” – pawilony handlowe przy ul. Sokola do ul. Żeromskiego (usługi centrotwórcze z dziedziny handlu, rzemiosła, kultury, administracji (w tym ratusz), bankowości, sportu, turystyki o atrakcyjnej funkcji i formie, zabudowa wielorodzinna mieszkaniowo-usługowa, place – przestrzeń publiczna).
- [8] Uchwała Nr XXII/22/2205 Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zwanego „Konarskiego – Grottgera” (teren ograniczony ul. Sienkiewicza, Grottgera, Piłsudskiego, Krakowska – przeznaczenie terenu zabudowa mieszkaniowa, usługowa, przemysłowa, składu, zieleni izolacyjnej, od strony trasy S-7).
- [9] Uchwała Nr XXXV/15/2006 Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej z dnia 21.03.2006 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, zwanego „Bobowskich – Słowikowa” dla obszaru ograniczonego ulicami: W. Bilskiego – Bobowskich – granicą ogródków działkowych położonych przy ul. Pięknej – projektowanym przedłużeniem ulicy Słowikowej.
- [10] Uchwała Nr XXXVI/33/2006 Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej z dnia 27.04.2006 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Ośrodek Rekreacyjny Bernatka”.
- [11] Uchwała Nr XLIII/77/2006 Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej z dnia 23 października 2006 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Ośrodek Rekreacyjny Rejów na obszarze miasta Skarżyska-Kamiennej.
- [12] Uchwała Nr XLI/63/2006 Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej z dnia 31 sierpnia 2006 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego osiedla usługowego „Jodłowa” na obszarze miasta Skarżyska-Kamiennej.

Uchwała Nr XLIII/76/2006 Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej z dnia 23 października 2006 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XLI/63/2006 Rady w

sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego osiedla usługowego „Jodłowa” na obszarze miasta Skarżyska-Kamiennej.

- [13] Uchwała Nr XV/78/2007 Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej z dnia 25 października 2007 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, zwanego „Centrum część B”, na obszarze miasta Skarżysko-Kamienna.

XXII.2. Podjęte uchwały o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

- [A] Nr XV/54/2004 z dnia 24 czerwca 2004r. w sprawie przystąpienia do opracowania m.p.z.p. „Wileńska”
- [B] Nr XXXV/16/2006 z 21 marca 2006 r. w sprawie przystąpienia do opracowania m.p.z.p. zwanego „Ośrodek Rekreacyjny Bzin”.
- [C] Nr XXXVI/34/2006 z 27 kwietnia 2006 r. w sprawie przystąpienia do opracowania m.p.z.p. zwanego „Ośrodek Mesko I”.
- [D] Nr VII/16/2007 z 16 marca 2007 r. w sprawie przystąpienia do opracowania m.p.z.p. zwanego „Metalowców - Paryska”.
- [E] Nr IX/36/2007 z 26 kwietnia 2007 r. w sprawie przystąpienia do opracowania m.p.z.p. zwanego „Legionów - Krakowska”.
- [F] Nr IX/37/2007 z 26 kwietnia 2007 r. w sprawie przystąpienia do opracowania m.p.z.p. zwanego „Kopernika po wschodniej stronie”.
- [G] Nr XI/60/2007 z 27 czerwca 2007 r. w sprawie przystąpienia do opracowania m.p.z.p. zwanego „Kopernika II”.
- [H] Nr XV/79/2007 z 25 października 2007 r. w sprawie przystąpienia do opracowania m.p.z.p. zwanego „11 Listopada - Piłsudskiego”.

XXII.3. Obszary objęte obowiązkiem sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Do obszarów objętych obowiązkiem sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wyznacza się obszary wskazane na rys. Nr 2 STUDIUM :

1. obszary rozmieszczenia wielkopowierzchniowych obiektów handlowych;
2. teren górniczy „Łyżwy II”,

3. obszar przestrzeni publicznej,
4. obszar wymagający przeprowadzenia scaleń i podziałów nieruchomości.

XXII.4. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

Tereny położone w ramach rejonów objętych „Lokalnym programem rewitalizacji miasta Skarżyska-Kamiennej na lata 2007-2013” powinny być obejmowane kolejnymi uchwałami Rady Miasta, dotyczącymi opracowań m.p.z.p., o ile takie potrzeby wystąpiłyby. Niewykluczone, że drobne zabiegi remontowe będą wystarczające dla uzyskania zamiennego efektu modernizacyjnego w „Lokalnym programie ...”

XXII.5. Zakres koncepcji programowych i zagospodarowania wybranych rejonów miasta

W Studium uznaje się, że koncepcja programowa i zagospodarowania powinna uwzględniać uwarunkowania i realne możliwości przekształcenia istniejącego kompleksu leśnego w obszar wypoczynku codziennego i cotygodniowego, jako elementu rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej miasta.

Ustala się, że obowiązuje zachowanie wartości przyrodniczo-kulturowych obszaru oraz zaplecza technicznego, zaopatrzenia miasta w wodę. Park stanowić będzie element struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta wraz z kompleksem szpitalnym.

Koncepcja stanowić powinna podstawę opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, o ile powyższa koncepcja ustali możliwość wykorzystania rejonu na cele Leśnego Parku Miejskiego.